

• TYPVS • ECCLESIE • CATHOLICE •

• ANNO •

• DOMINO •

1

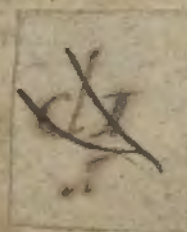
5

8

2

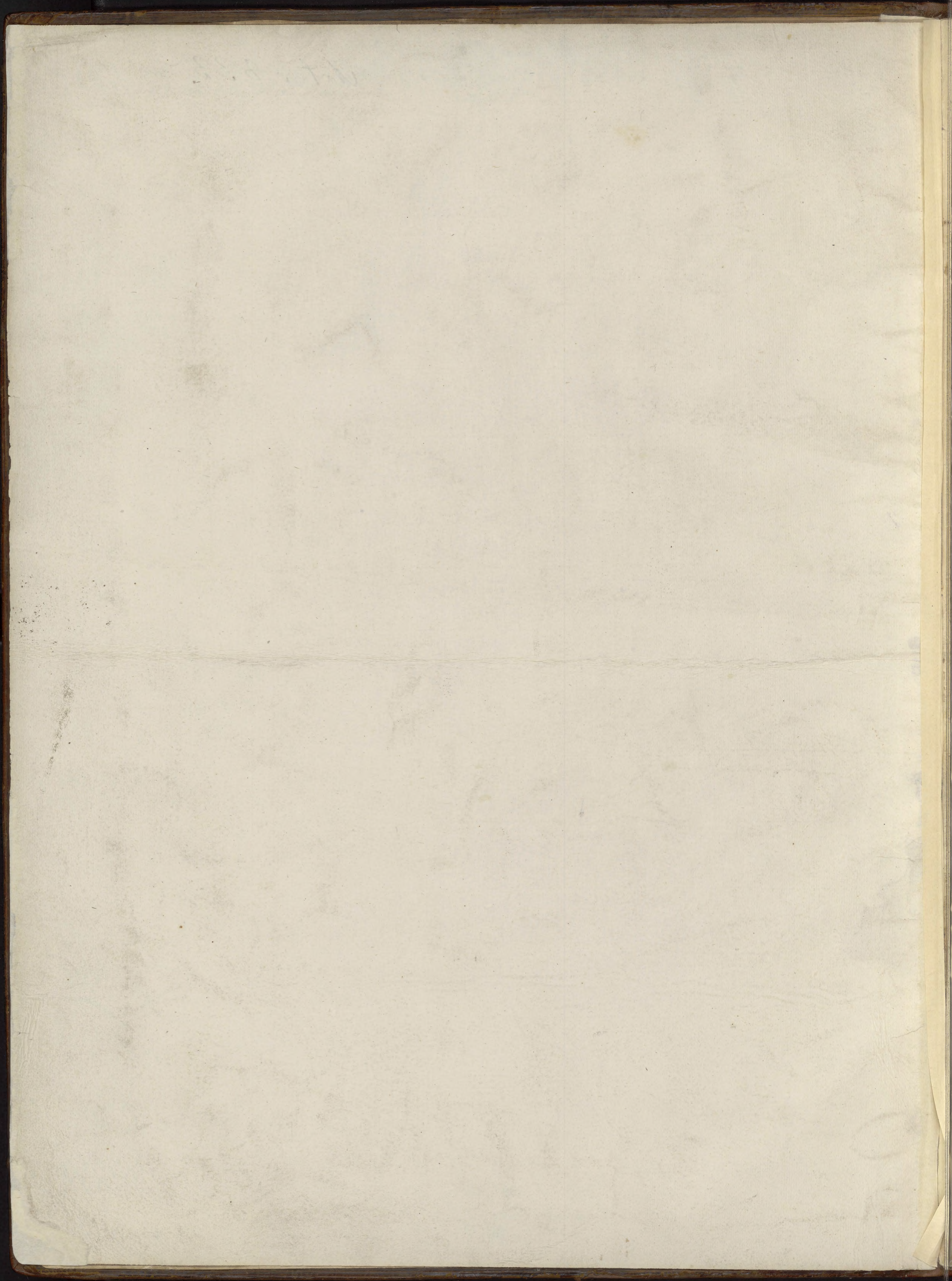
LL. IV.
21.

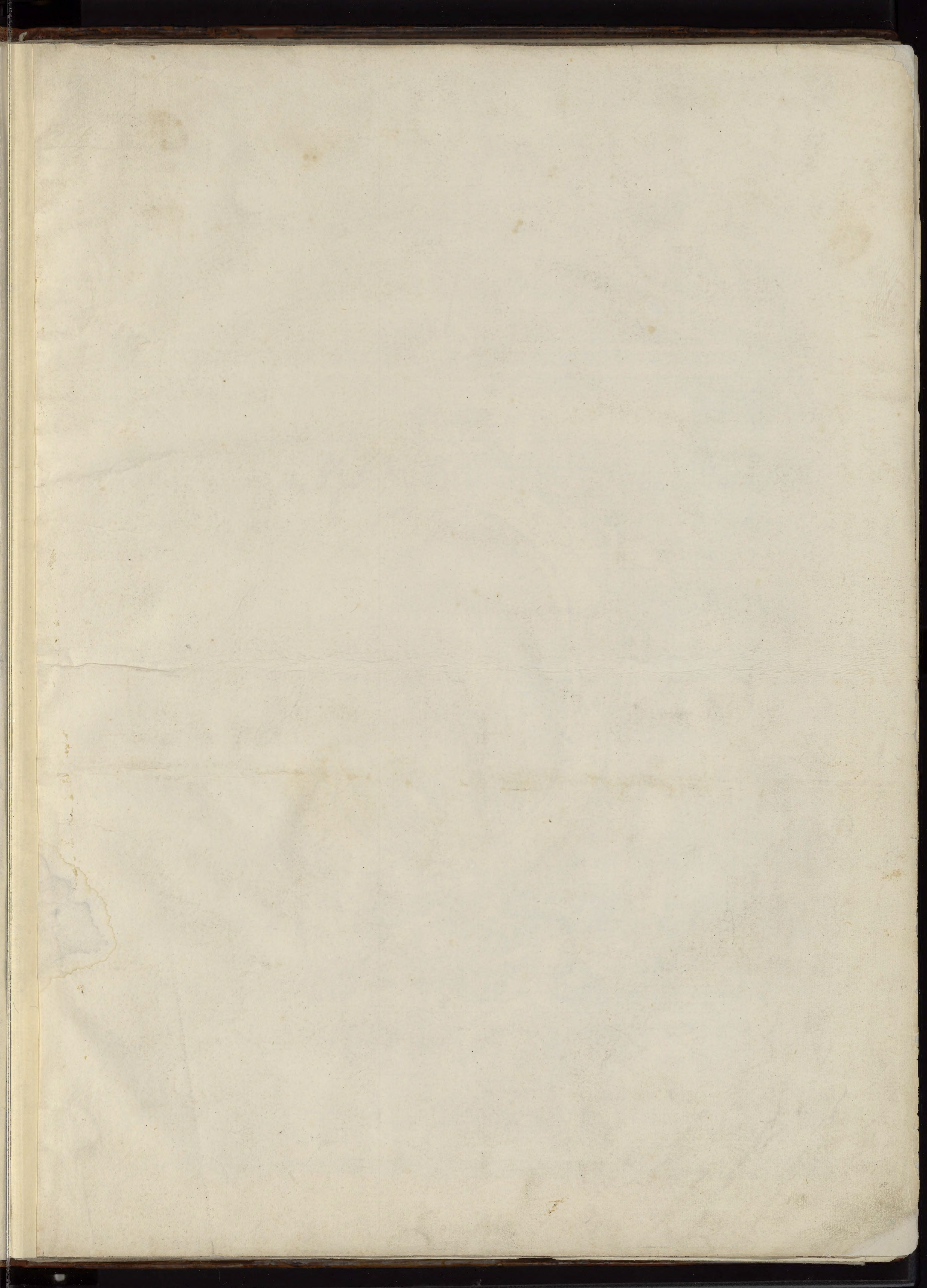

Artes 833.

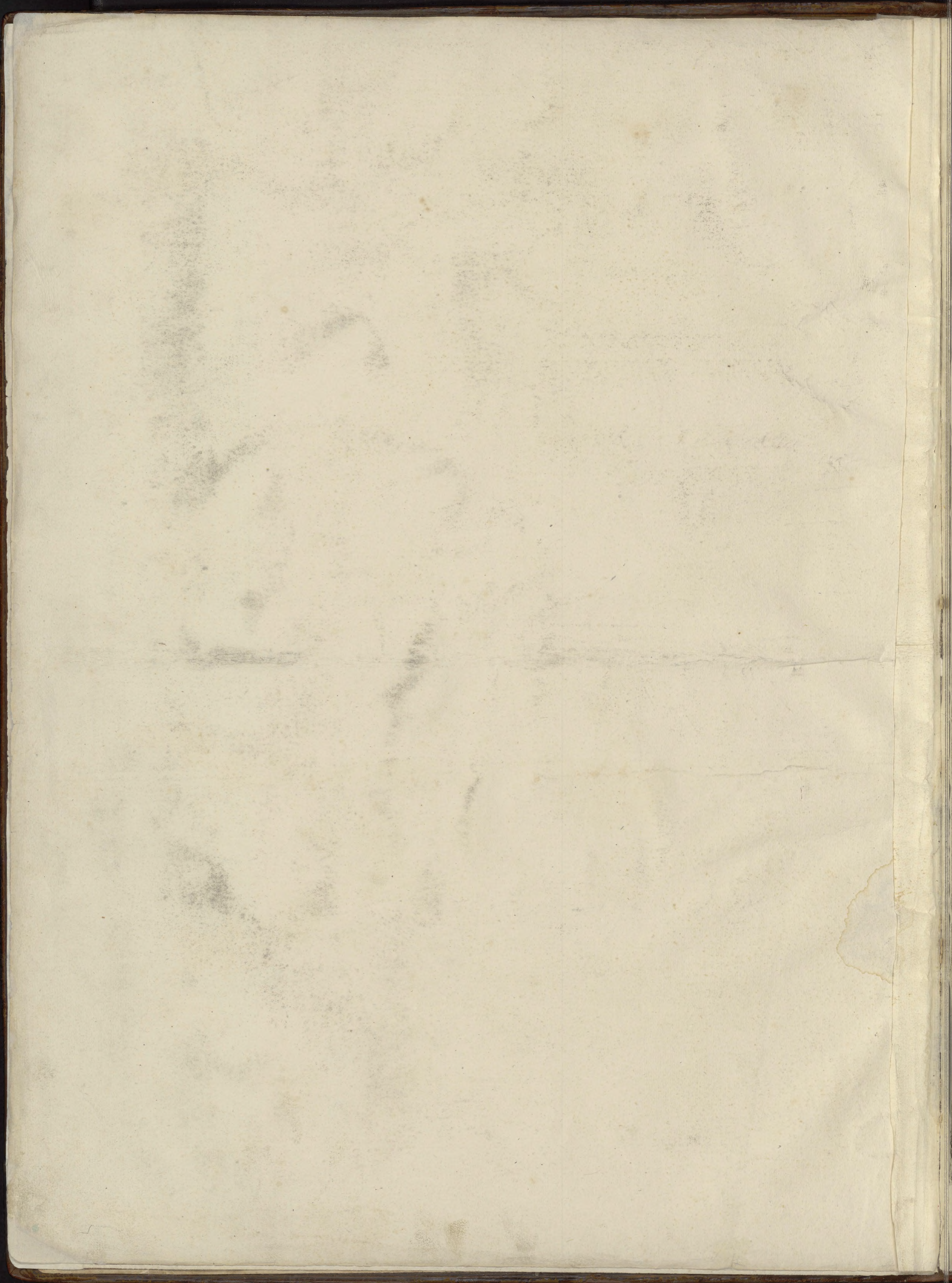

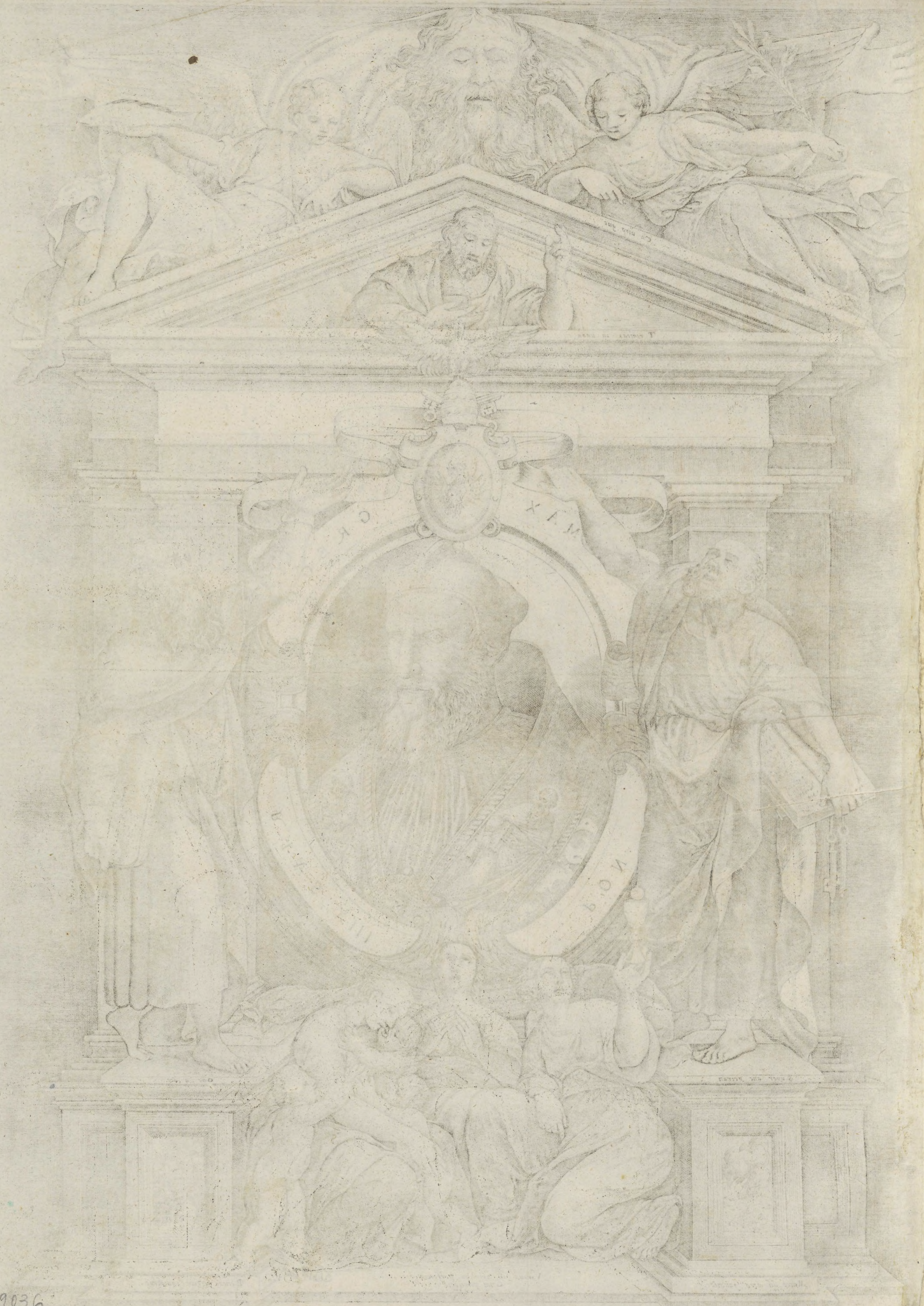

S.R.E. Cardinalium

EPISC. CAR. VI. CAR. PRESB. 38.

nunc viuentium, Insignia, Nomina, Cognomina, Patriæ, Administrationes, & Tit.

PAVLVS PAPA III.

PAVLVS PAPA III.

PAVLVS PAPA III.

PIVS PAPA V.

IVLIVS PAPA III.

Alex. Farn. Ro. Epif. Car. Oltien. & Velit. Col. Dec. S. R. E. Vicec. & Leg. Patrim. Protec. Arag. Lusit. & Pol. 18. Decemb. 1534.

Georgius de Arminiaco Vasco Gallus perp. adminif. Archiepif. Aunio-nen. S. R. E. Nicolai in carce-re Tulliano, primus pref-byterorū. 19. Dec. 1544.

Nicolaus Caietanus de Sermoneta, Roman. Pro-rector Scotie, tit. s. Eusta-chij. 13. Martij. 1538.

Ioannes Fraciscus Comedonus Venetus, tit. s. Ma-rie Angelorum in Ther-mis. 12. Martij. 1565.

F. Michael Bonellus, Ale-xandrinus, Ord. Præd. tit. S. Mariz super Mineruā, Prior Ro. 6. Martij. 1566.

Carolus Dangelles à Rā bolietto Gallus perp. ad-mini. Epifcopatus Cæno-man. tit. s. Euphemie. 17. Maij. 1570.

Hieronymus Simocellus eius & perpetuus admil. Epif. Vrbeuetan. tit. ss. Col-mæ, & Damiani. 22. De-cemb. 1553.

Renatus Biragus Medio-lanen. tit. s. 21. Februarij. 1578.

Andreas ab Austria, S. Mariz Nouz. 19. No-uemb. 1576.

Fuluius Cœneus Perafi-nus Epifcopus Card. Por-tueh. 20. Decemb. 1551.

Carolus Borbonius de Vêdome Piccardus Gal-lus perp. adminif. Archi-epif. Rothomagen. tit. s. Chryfologi, Legat. Aui-nionis. 9. Ianua. 1549.

Innicus Aualos de Arago-nia Neapolitanus, tit. s. Laurentij in Lucina. 26. Februarij. 1561.

Alex. Sfortia S. Flore-Romanus, tit. S. Mariz in Via Signatorz Iulianz præ-fectus, & Protector Hifpa-niæ. 12. Martij. 1565.

Ludouicus Madrutius, Germanus perpetuus ad-mini. Epifcopatus Triden. tit. S. Honuphrij. 26. Februarij. 1561.

F. Felix Peretus de Mon-te alto, Ord. Mini. conuen-tualium, tit. s. Hiero. Illi-rycorum. 17. Maij. 1570.

Alexander Riarius Bono-nien. Patriarcha Alexan-drinus Legatus Lufitaniz tit. s. Mariz de ara celi, 21. Februarij. 1578.

Gaspar Quiroga Hifpa-nus perp. admini. Archi-epif. Tolæta. generalis Inquifitor Hifpaniarum tit. s. Balbinz. 15. Decem-b. 1578.

Albertus Arcidux Au-ftriz. S. Crucis in Hieru-falem. 4. Martij. 1577.

PAVLVS PAPA III.

IVLIVS PAPA III.

PIVS PAPA V.

PIVS PAPA V.

PIVS PAPA V.

PIVS PAPA V.

PIVS PAPA V.

Iacobus Sabellus Rom. Epifcopus Card. Tufcul. Vicarius Papæ, & fupre-mus Inquifitor. 19. De-cemb. 1539.

F. Aloyfius Cornelius, Ve-neus, Prior Cyprj, tit. S. Marci. S. R. E. Camera-rius. 20. Decemb. 1551.

Marcus Antonius Colum-na Roman. tit. S. Petri ad Vincula. 12. Martij. 1565.

Flauius Vifinus, Roma-nus Signaturz Breuium præ-fectus, & Protector Flå-driz, tit. ss. Petri. 12. Martij. 1565.

Marcus Antonius Maf-fius Romanus, tit. S. Cali-fti. 17. Maij. 1570.

F. Vincentius Iulianianus Genuen. Ord. Prædica. tit. S. Sabina. 17. Maij. 1570.

Claudius de la Bauma Burgundus perp. admini. Archiepifcopat. Biluntin. tit. s. Pontentianz. 21. Fe-bruarij. 1578.

Aloyfius de Lite Ferra-rien. electus epifcopus Aufitanus, Protector Gal-liz, S. Angeli in Piccina, Primus Diacon. 26. Fe-bruarij. 1561.

Carolus a Lothoringia Gallus Cardin. de Vaude-moñ. electus eps Tullef. tit. s. 21. Febru. 1578.

PIVS PAPA V.

PIVS PAPA V.

PIVS PAPA V.

PIVS PAPA V.

PIVS PAPA V.

PIVS PAPA V.

PIVS PAPA V.

Io. Antonius Sorbellonus Mediolanen. Eps Card. Præneftin. s. Georgij nua-cupatus. 31. Ianua. 1560.

Carolus Borromæus ciuiſ & perp. adminif. Archi-epif. Mediolan. tit. s. Pra-xedis. 31. Ianuarij. 1560.

Ptolomæus Gallus No-uocomen. tit. s. Agathæ. 12. Martij. 1565.

Guido Ferrerius Vercel-len tit. ss. Viti & Modelfi in macello mart. 12. Mar-tij. 1565.

Nicolaus de Pelue Gall' Senonen. nuncupatus tit. ss. Ioannis, & Pauli. 17. Maij. 1570.

Hieronymus Rullianus Fanen. tit. s. Sufannæ. 17. Maij. 1570.

Aloyfius de Guifa a Lo-thoringia Gallus electus Archiepifcopus Remen. tit. s. 21. Febr. 1578.

Ferdinâdus Medices, Flo-rentinus. s. Mariz in Do-minica, Summatior Papæ. 6. Ianuarij. 1563.

F. Io. Vincetius Gonzaga Mantuanus prior Baruli s. Georgij in Velabro. 21. Februarij. 1578.

Antonius Perenotus Græ-uellanus Burgundus Epif. Card. Sabinen. & perp. admini. Archiepif. Me-chlinien. 26. Febr. 1561.

Marcus Siceus de Alta-emp Germanus perp. ad-mini. Epif. Conftan-tienfis tit. s. Mariz Tran-fiberim. 26. Febr. 1561.

Proſper de Sancta Cruce Romanus, tit. s. Hadriani. 12. Martij. 1565.

Guilielmus Siretus Styliſ Calaber Bibliotheca-rius Apoftolicus, tit. S. Lau-rentij in pane & perna. 12. Martij. 1565.

Iulius Antonius Sancto-rius Cafertanus S. Seueri-næ nuncupatus, tit. s. Bar-tho. in infula. 17. Maij. 1570.

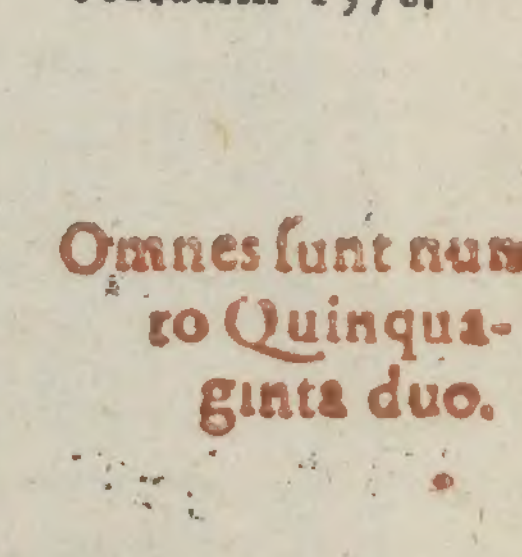
Io. Hieronymus Albanus Bergom. tit. S. Ioan. ante portam Latinâ. 17. Maij. 1570.

Gerardus a Grois beeck Gueldensis perp. admini. Epifcopat. Leodien. tit. s. 21. Februarij. 1578.

Antonius Caraffa Neapo-litanus s. Mariz in via la-tæ, Signaturz gratiz præ-fectus. 24. Martij. 1568.

Philippus Vafanillanus Bononien. S. Mariz in Colmedin. 5. Iulij. 1574.

Io. Francifcus Gambara Brixien. Epifcopus Card. Albanus. 26. Febr. 1561.

Alpholus Gefnaldus Nea-politan. tit. s. Clementis, Protector Regni Neapo-litani. 26. Februarij. 1561.

Zacharias Delphinus, Ve-netus, tit. s. Anaftafiz. 12. Martij. 1565.

Gabriel Paleotus, Ciuiſ & perpetuus admini. Epif. tus Bononien. tit. s. Martij. in Montib. 12. Martij. 1565.

Petrus Donatus Cæſus Romanus Legatus Bono-niæ, tit. s. Vitalis. 17. Maij. 1570.

Philippus Bœcompagnus Bononien. Maior Pœni-tentiaris. tit. S. Sixti. 2. Iunij. 1572.

Petrus Deza Hifpanus tit. S. Cyriaci in Therimis. 21. Februarij. 1578.

Philippus Vafanillanus Bononien. S. Mariz in Colmedin. 5. Iulij. 1574.

Omnes ſunt nume-ro Quinquaginta duo.

QVANDO S. R. E. CARDINALES Conueniant ad Miſſas & Veſperas ſolemnes, tam in capella quàm in Baſilica S. Petri,

Ordinarie per totum annum, ac de capparum colore, & facris veſtibus.

In vigilia omnium SS. eſt mutatio capparum videlicet cum pellibus, & R. D. Card. vadunt cum cappis rubeis ad Veſperas, quæ erunt in capella.

In feſto cum cappis rubeis ad miſſam, quæ erit in S. Petro, & fit ſermo per clericum ſecularem, vel prælatum approbatum a magiſtro ſacri palatii.

Eadem die ad veſp. & ad matut. pro defunctis in capella cum cappis violaceis, & ſi erit dies fabbatz, tranſfertur ad craſtinum.

In die cômémora. omnium defunctorū ad miſſam in Capella cum cappis violaceis, & ſi erit dies Dominica, tranſfertur ad craſtinum.

In ſeſta octauam omnium SS. ſunt exequiz in Capella pro animabus S. R. E. Card. Domini Reuerend. vadunt cū cappis violaceis.

In omnibus Dominicis Adauentus erit miſſa in capella, Cardinales cum cappis violaceis.

In vigilia Natiuit. Domini erunt Veſp. in S. Petro, Cardinales cum cappis rubeis. Et ſi S. D. N. eſt in craſtinum celebraturus, Cardinales & Prælati omnes erunt cum paramentis albis more ſolito.

In nocte Natiuitatis, ad matut. & ad miſſam in capella cū cappis rubeis. Et benedicunt enſis cum pileo.

In feſto ciuitatis, cū cappis rubeis, S. D. N. celebrante omnes capiunt paramenta alba in antecamera Conſiſtorij, & eunt

eunt proceſſionaliter ad Baſilicā S. Petri, ubi permanent cum eiſdem paramentis per totam miſſam, non celebrāte Summo Pont. Cardinales cum cappis rubeis.

In feſto S. Stephani, & S. Ioan. Euāg. miſſa erit in capella, Cardinales cum cappis rubeis, & fit ſermo prout in die omnium SS.

In vigilia Circuſiſionis ad veſperas Cardinales cum cappis rubeis, finitis veſperis, noui officiales Romani præſtant iuramentum fidelitatis ad pedes S. D. N. in capella.

In feſto ad miſſam in capella Cardinales cum cappis rubeis, & fit ſermo vt proxime.

In vig. Epiphaniæ ad veſp. in capella cum cappis rubeis.

In feſto, miſſa erit in S. Petro, Cardinales cum cappis rubeis, & fit ſermo vt ſupra.

In feſto Cathedre S. Petri Romæ, ad miſſam in Baſilica S. Petri. Cardinales cum cappis rubeis.

In feſto Purific. beatæ Mariæ Card. cum cappis violaceis, & ad benedict. diſtrib. candela. ac proceſſi. cū paramen. violaceis, quibus ſe induunt ad obediē. & deinde ad miſſam in capel. cum cappis vt ſup.

In ſeria iij. Cinertum, cum cappis, & paramentis, vt ſupra in Purificatione, & fit ſermo vt in die omnium SS.

In Dominicis Quadrageſimæ cum cappis violaceis.

In die Annuntiationis B. Mariæ ad miſſam in Eccleſia S. Mariæ ſuper Mineruam, Card. cum cappis rubeis.

In Dominica Palmarum miſſa in capella, Cardinales cum cappis, & paramentis, prout in feſto Purificationis dictum eſt.

Feſta iij. maioris hebdomadæ ad matutinum in Capella cum cappis violaceis.

Feſta v. in Cœna Domini ad miſſam in Capella, Cardin. cum cappis violaceis. Et poſt miſſam cum paramentis albis

albis ad proceſſionem & ad locū benedictionis, ubi legitur bulla in Cœna Domini, quæ ſinita, iterum ſumunt cappas. Ad mandatum autem qui volunt intereſſe, cum cappis violaceis Veſperi, ad matutinum cum eiſdem cappis.

Feſta vi. in Paraſcena tã ad miſſam quàm ad matutinum in capella cum cappis violaceis laneis, & fit ſermo.

Sabbato Sancto ad miſſam in capella cū cappis violaceis. Sed cum Papa ſumit paramenta alba, Cardinales accipiunt cappas rubeas.

In feſto Reſurrectionis ſi S. D. N. eſt celebraturus, Cardinales vadunt ad palatium cum cappis rubeis, & a Camera-paramentorum vique ad S. Petrum & per totam miſſam & ad locum benedictionis cum paramentis albis, data benedictione deponunt ibidem paramenta, & capiunt cappas rubeas. Papa vero non celebrante ſemper erunt in cappis rubeis. Hac die poſt prandium Cardinales ſolent ire ad eccleſiā Lateranen. & Baſil. S. Mariz Maioris ad videndum Reliquias cum cappis rubeis.

Feſta iij. & iij. ſequen. Cardinales ad miſſam in capella cū cappis rubeis.

Sabbato in albis ad miſſam in capella, Cardinales cum cappis rubeis, & ſi diſtribuantur Agnus Dei, poſt acceptam pacem Cardinales & Prælati cum paramentis ad capiendos Agnus Dei.

In vigilia Aſcenſionis ad veſperas in capella cum cappis rubeis.

In die Aſcenſionis ad miſſam in Baſilica S. Petri, & etiam ad locum publicæ benedictionis cum cappis rubeis ſine paramentis, & fit ſermo vt in die omnium SS.

In vigilia Pentecoſtes mutatio capparum, videlicet ſine pellibus ad veſperas in capella cum cappis rubeis.

In die Pentecoſtes in S. Petro ad miſſam cum cappis rubeis, & fit ſermo vt in die omnium SS.

In vigilia Sanctiſſi. Trinitatis ad veſperas, & die ſequenti ad miſſam in capella cum cappis rubeis, & fit ſermo.

In vigilia Corporis Chriſti ad veſperas Cardinales cum cappis rubeis.

In feſto autē cū eiſde cappis ad miſſam in capella: quæ ſi nita capiūt paramēta alba & intorticia pro proceſſione.

In vig. S. Petri ad veſperas, in S. Petro cū cappis rubeis, & ſi S. D. N. craſtinū eſt celebraturus, cū paramētis rubeis.

In feſto autem, Papa celebrante, Cardinales cum paramētis ad proceſſionem a Camera paramentorū, ad S. Petrū & ad miſſā. Papa autē nō celebrante cū cappis rubeis.

In feſto Aſſumptionis B. Mariæ ad miſſam in capella, Card. cum cappis rubeis.

In anniuſariis Creationis, & Coronationis Papæ ad miſſam cum cappis rubeis in capella.

In anniuſaria cômémoratione pro anima Pôſticiſ proxime defuncti cū cappis violaceis. Similiter qñ contingit celebrari miſſa defunctorū pro aliquo Rege defuncto, Papa ſollemniter equitante per Vrbe, prout in die Annun. Card. cum cap. rubeis: aliis pro temporis qualitate, vt in die Cinertum.

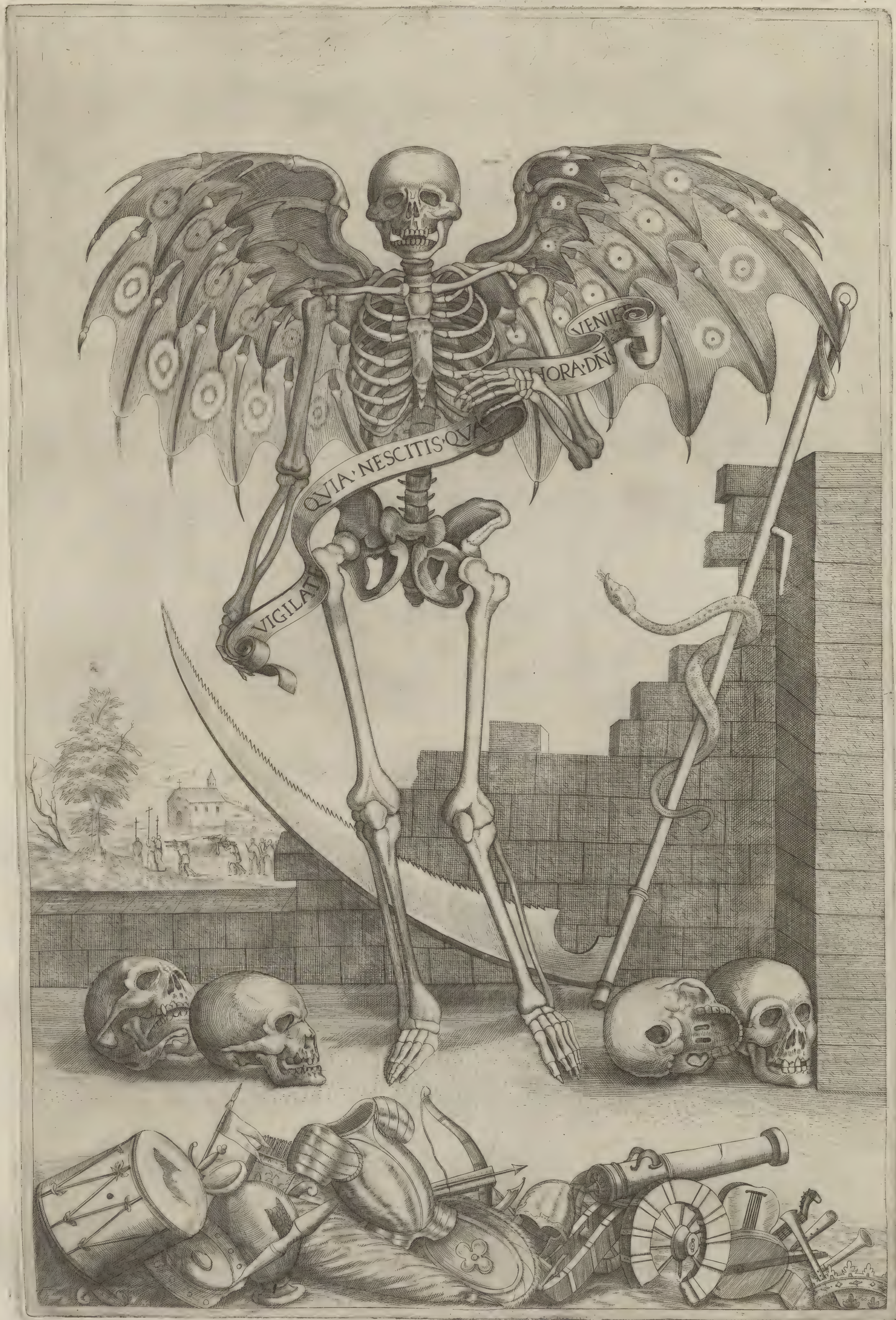
Ad conſiſtoria tam publica quàm ſecreta, & ad generales congregationes, diſputationes, & ad quacumque alia loca, ſemper cū cappis violaceis. Cardinalis Titularis ad miſſā & alia officia in ſua titulari Eccleſia cū cap. rub.

Valiſ

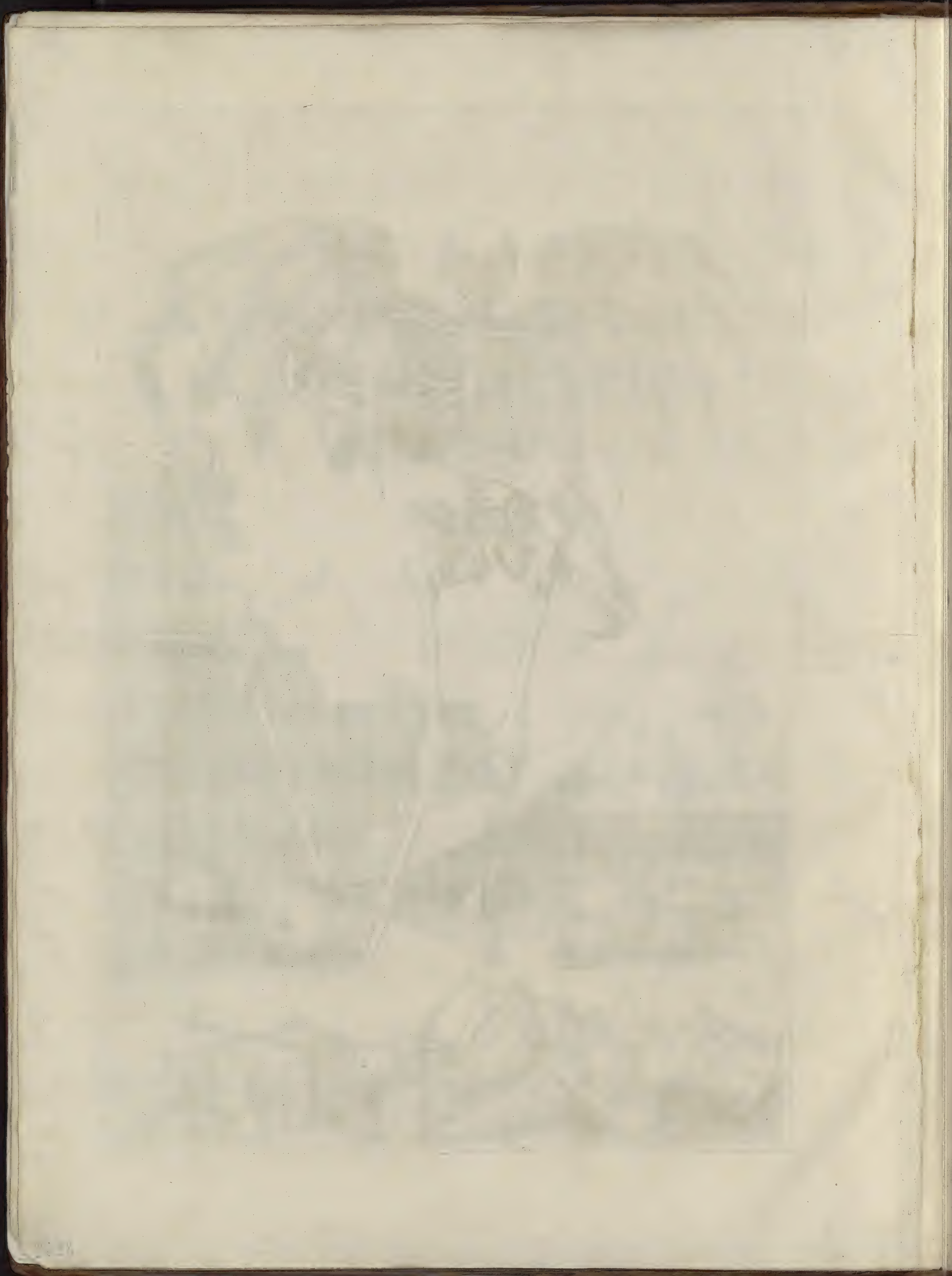

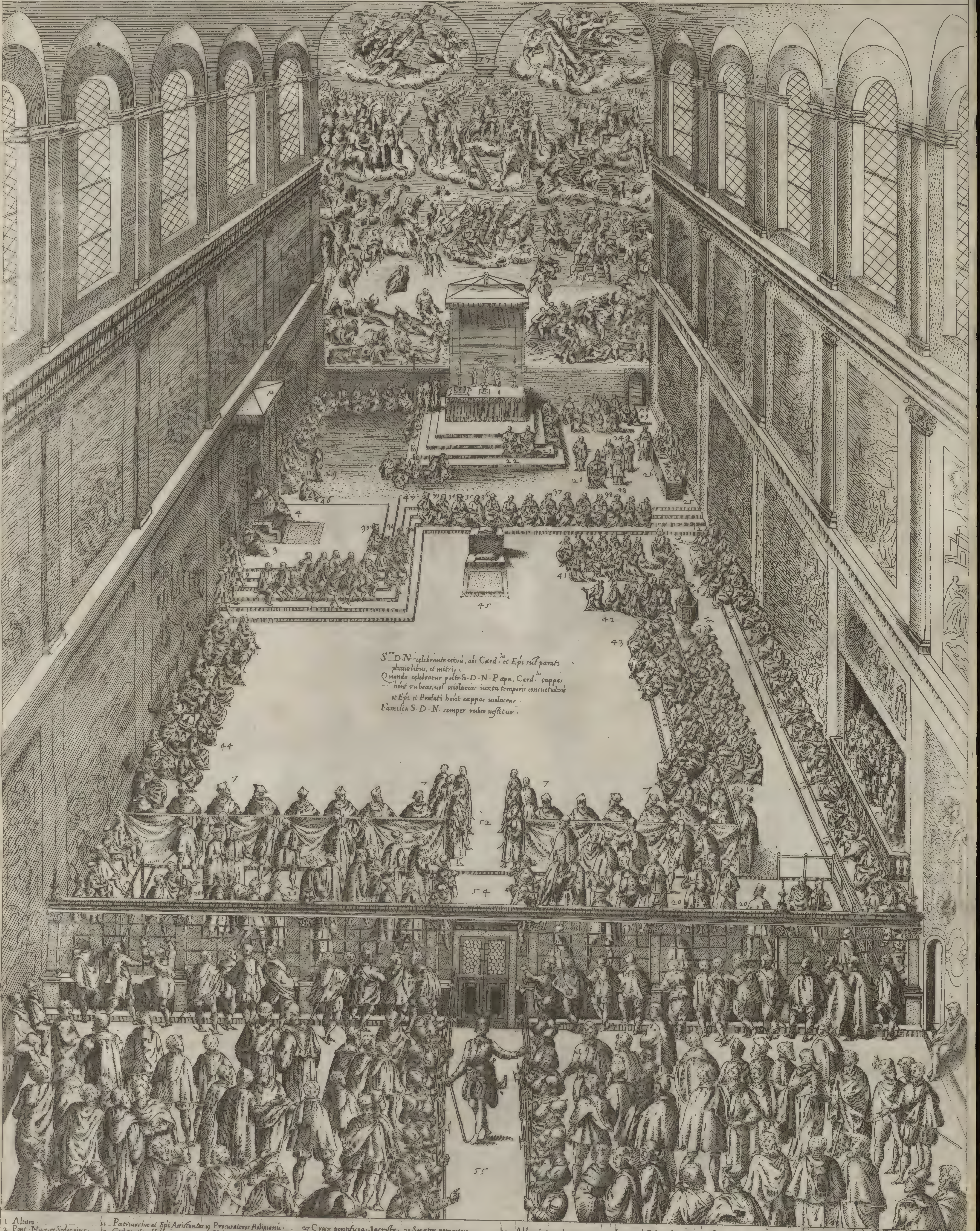

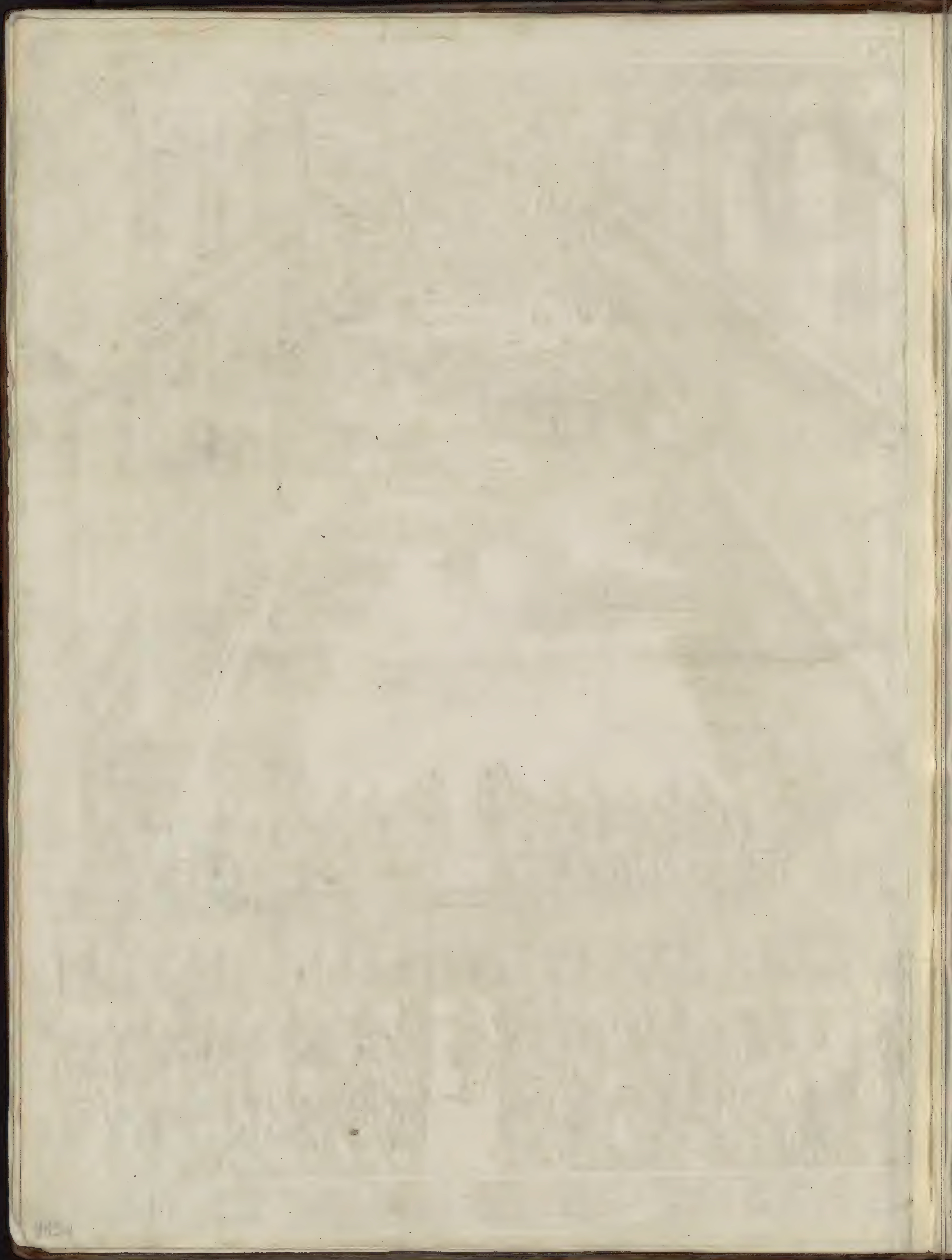

S^m Dⁿ celebrante missa, oes Cardⁱ et Epi s^ut parati
pluvialibus, et mitris.
Quando celebratur p^{er} S^m Dⁿ P^ap^am, Cardⁱ cappas
h^{ab}ent rubras, vel violaceas iuxta temporis consuetudine
et Epi et P^relati h^{ab}ent cappas violaceas.
Familia S^m Dⁿ semper rubro uestitur.

1 Altare	11 Patriarche et Epi Assistentes in Procuratione Religione	27 Crux pontificia - Sacrista	30 Senator romanus	38 Abbreviatores de parte maior	47 Locu p ^r P ^r etri Cav ^o l ^u s
2 Pont ^{if} Max ^{us} et Sede er ^{ig} it	12 Guicemator Verbi	28 Duo cubicularij secreti inter	31 Conservatores Urbis	39 Camerarij secreti Pape	48 Pontifici ministrant ^{es}
3 Primus Diaconus Cardinalis	13 Oratores Ecclesiastici	29 Auditor Rotae p ^r mo	32 Barones et Equites romani	40 Camerarij participantes	49 Ministri ceremon ^{um} alter
4 Secundus Diaconus Card ⁱ	14 Archiepi	33 Subdiaconi Ap ^{osto} lici	34 Primus Auditor Rotae	41 Cubicularij	50 Ministri capelle
5 Cardinales Episcopi	15 Epi primi ordinis	35 Pulpitu pro libro Pape cum	36 Mag ^{is} S ^m Palatij	42 Advocati consistoriales	51 Sacristia porta
6 Cardinales primus p ^r ior	16 Episcopi 2 ^o ordinis	37 Lucerna pro accendenda can ^o ni	38 Mag ^{is} S ^m Palatij	43 Medicus Pape	52 Chor ^{us} et Cantores
7 Cardinales p ^r ior ^{um} p ^r ior	17 Episcopi 3 ^o ordinis	38 Auditor Rotae	39 Auditor Rotae	44 Caudatary Cardinali	53 Mag ^{is} sacri hospij
8 Cardinales diaconi	18 Abbat ^{es}	39 Auditor Rotae	40 Auditor Rotae	45 Capitani ap ^{osto} lici	54 Capitaneus Helicitor ^{um}
9 Oratores Principu xpianorum	19 Prothonotarij	40 Auditor Rotae	41 Auditor Rotae	46 Primus mag ^{is} ceremoniar ^{um}	
10 Duxer present ^{es}	20 Generalis Ordin ^{is} et Penitentiarij	41 Auditor Rotae	42 Auditor Rotae		
	21 Procuratores Religione	42 Auditor Rotae	43 Auditor Rotae		
	22 Nobiles viri promissus	43 Auditor Rotae	44 Auditor Rotae		
	23 Cardinales celebrantes	44 Auditor Rotae	45 Auditor Rotae		
	24 Subdiaconi et Diacon ^{us} cele ^{br} antes	45 Auditor Rotae	46 Auditor Rotae		
	25 Anselmi Celebrantis	46 Auditor Rotae	47 Auditor Rotae		
	26 Capellani Celebrantis	47 Auditor Rotae	48 Auditor Rotae		
	27 Familiares celebranti aqua	48 Auditor Rotae	49 Auditor Rotae		
	28 ministrantes	49 Auditor Rotae	50 Auditor Rotae		
	29 Censura, sive Abacus	50 Auditor Rotae	51 Auditor Rotae		

S^m et Ill^{us} Principi
Alberto Bavar^{us} Ducis
Palatini R^{om}ani Capelle X^{risti}
in Vaticano vera delincentia Ste^{ph}
phani de Poraco Perisren Archid^u
operi tradidit^{ur} expressit^{ur} L^o
renitur Vaccavus eneti typis in
an^o Dⁿ Anno Dⁿ 1578

E. S. PAVLI Patriar. fulget
Sanctorum reliquijs, stationibus,
Indulgentijs et insigni ampli-
tudine ac magnificentia, edif-
tpe Silvestri pp. habet por. Sanctam.

E. S. PETRI Patriarchalis, fulget
Sanctorum reliquijs, stationibus
Indulgentijs, auctoritate et cete-
rarum ecclesiarum ornamentis,
ueluti ipsarum polus, edificata
tpe Silvestri pp. A. D. 318. habet
portā quā uocant Sanctā, quæ aperi-
tur anno Iubilei.

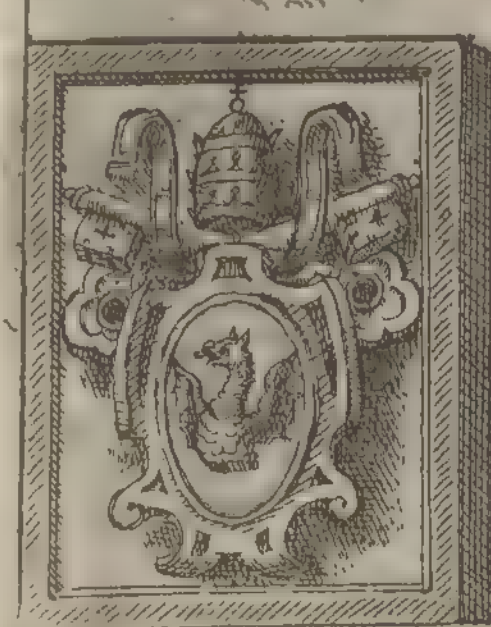
E. S. SEBASTIANI fulget
Sanctos reliquijs ac Indulge-
tys innum. antiquitate, humi-
litate, in habitatione ac sepultu-
ra Sanctorum uenustata, diffu-
dit primitiue Ecclesie spem, edif-
fere eo. tpe Silvestri.

E. S. MARIE. MAI. Pat-
cantinet Sanctorum reli-
quias stationi et Indulge-
ntidiori ac puriori lumina-
Virginei sideris rutila-
ceteris prestat, edif-
Liberty pp. circa A. D. 335
habet por. Sanctam.

E. S. CRUCIS, Xpi et San-
ctorum reliquijs stationibus
et Indulgentijs decorata de-
gantiori cōcinnitate inter
ceteras fulget, edif. tpe
Silvestri pp.

E. S. IOANNIS Patriar. fulget San-
ctorum reliquijs, stationibus et Indulge-
tys, reliquijs Ecclesie sacrior ac nobilior.
Edif. tpe Silvestri pp. 318. habet portam Sanctā.

E. S. LAURENTII Pat-
fulget Sanctorum reliquijs
stationibus et Indulgentijs
decore atq. sanctitate
non uulgari, edif. tpe S.

Patroni septem Ecclesiarum, quibus ille dedicate sunt qui semper
pro Vniuersali Ecclesia Deo Preces fundunt, et presertim pro illis, qui
se suis suffragijs comendari obsecrant. Hier. 15. Apoc. 5. 8.

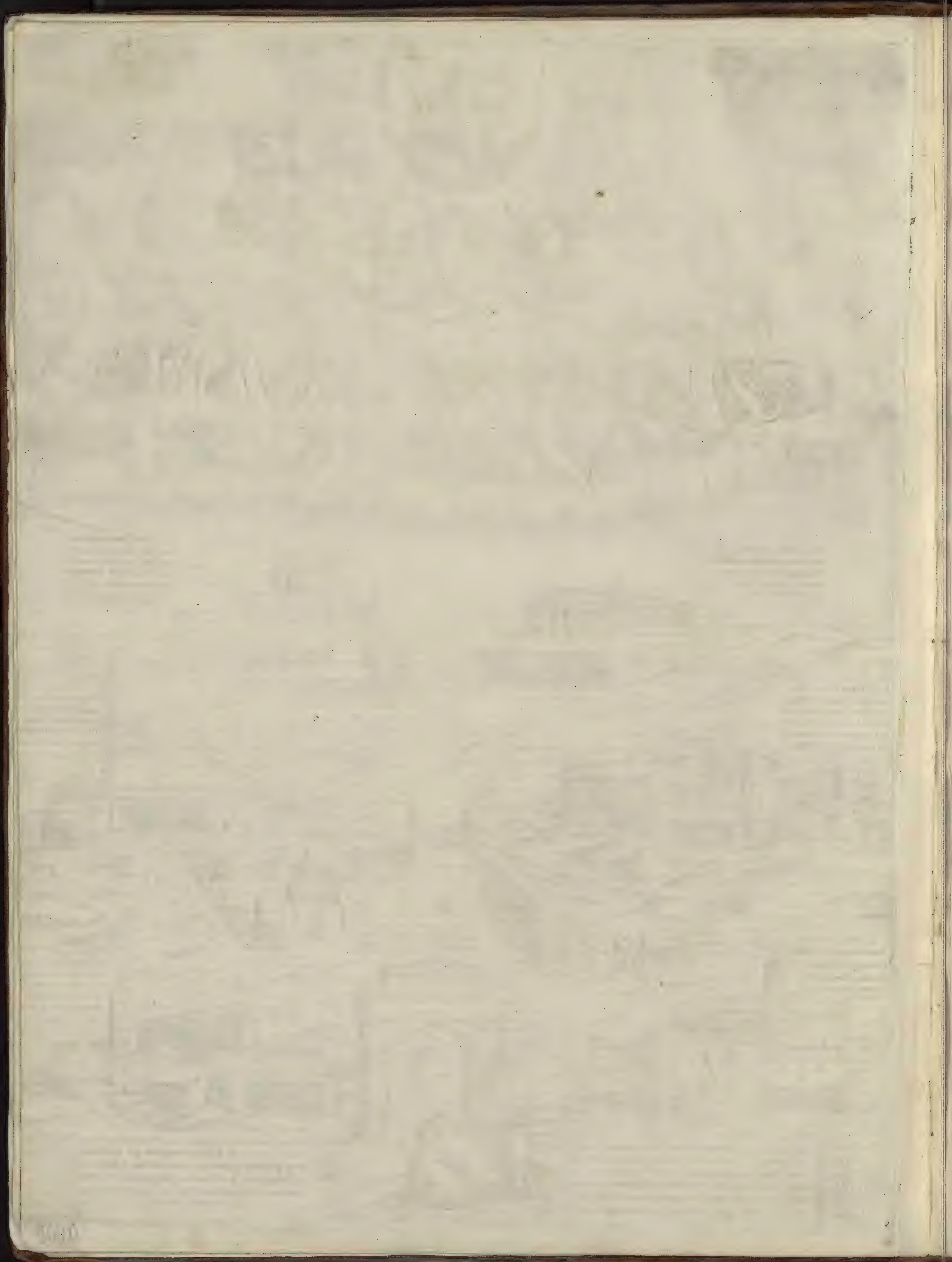
Spiritus siue Angeli septem Ecclesiarum Vnū ecc. am. repitantiū qui in con-
spectu Dei sunt, et inter candelabra sacrarū luminum uere fidei xpi
fidelium, in turribus ignitor cordū ipsoy, orōnes, diuine offerunt maiestati
Apoc. 8. et 2.

Saluator noster IESVS xpus, qui diuo Petro summo Pastori
et eius successoribus Romanis Pontificibus per ipsū clauēs
tribuit potestatis, et aperiendi coelum fidelibus et thesaurū
Ecc. impertiendi quibus maximas Indulgentias, et peccatorū
remissiones consequerentur, Matt. 16. 1. Cor. 2. Col. 1. 2. Cor. 2.
Extr. de penit. C. Dñs nŕ.

S. atq. Bea. Pat-
D. GREG. XII
Splendor Ecclie, ubi
fidelium, spes con-
pationis, iue diu. e
Deo ac tibi deuoti
fauē Anno Iubilei. 15
V. B. Hum. ser.
Mariæ Karol
Romæ Cum Privilegi

Typus unius Sanctae Catholicae, et Apostolicae Ecclesiae a Deo patre in sanguine filii per Spiritu Sancti sanctificatione, cuius primus, et maximus fundamentum, et petra Christus est, et qui Christus sub se caput illius visibile constituit Petrus Apostolus, Christi in terris Vicarius: cuius bases Prophetae sunt, et Patriarchae, columnae Apostoli: quae omnes in Christo cre-
dita multitudine in se cohaerent, ac per sanctos Martyres, Episcopos, et Doctores exemplar praecipuum, salutarium insunt. Vnde sicut Veneris, illustris ut Sol per totum orbem diffusa ligandi, solvendiq. potestate habet in eternum verum, dura-
torem, Quae cum sit sponsa Christi, dotem habet septem Sacramenta, per septem
Oculos, septem Stellae, septem Sigilla, septem Candelabra figurata, quibus cre-
dentes regenerantur, confirmantur, nutritur, refectantur, ordinantur, multiplicantur, et ex hac vi-
ta exierunt roborati, atq. in beatissimum saeculum ubi caput nostrum Christus.

est in gloria Dei Patris, cum benedictis illis Regni caelestis civibus, qui iam triumphantes in coelis, pro nobis membra sua, in hac lachrymas, velle, quae
dixit Ecclesia militans de gentibus confidens Deum deprecantur eandem no-
bis, cum communionem habentes, eadem fidei, charitatis, castitatis colligat. Ad
quam non pertinent qui se ab hac petra, Christo scilicet, et eius Vicario
Romano Pontifice dimiserunt, cui quisque non adheret, non iam ad Christi
Ecclesiam, sed ad Antichristi pertinet synagoga, quam nunc Sathana per Luth-
rum Calvini, Beza, et alios multos suos fabricare non desinit, ut qui
prophetae sunt manifestum sunt. Ipsi vero ingessit, et ingressi, quia extra petrae
fundamentum, vnde fluit catholica, doctrina, sua creaverunt, errantes, et in errore
miles ad extremum iudicii diem referantur, ut Constat gni veritatem ostendat.
Qui vero in Ecclesia unitate permanserint, vnde mandator Dei auctores ad primum
sedes Angelorum ministerio perducantur.

Sacramenta uasa gra-
tiae, et meritoy Christi.

Sacramenta uasa gratiae,
et meritoy Christi.

BAPTISMA.

SANCTA
CATHOLICA
ECCLESIA
VNA.

DOS SPONSAR
CHRISTI.

MATRI MONIV

EVCHARISTIA.

POENITENTIA.

Veneris, apud Lucam Bertellum.

Super hanc petram
aedificabo Ecclesia meam.

Domini habitabit in fine. Psal. 67.

Flaccus Hilarius.

Stancarus.

Theodorus Beza.

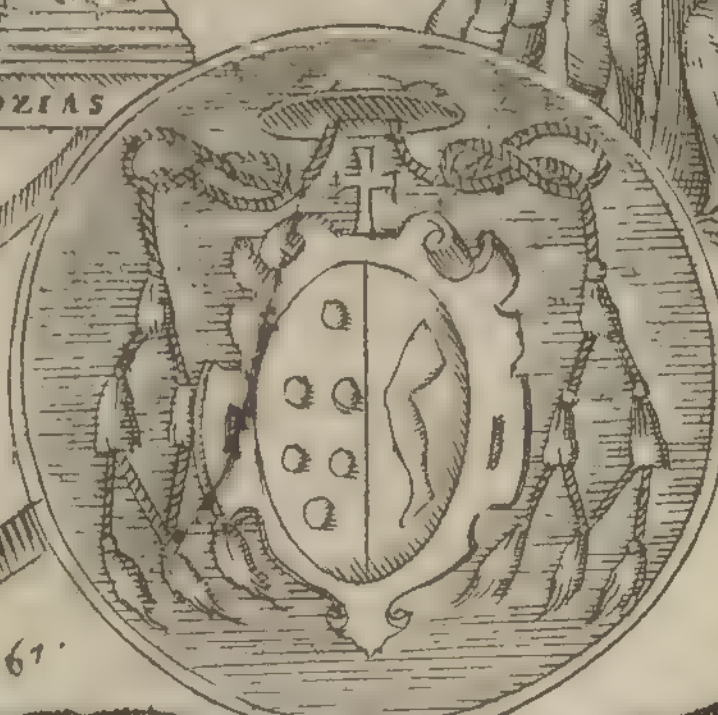
Cervetus.

Bernardus Ochinus.

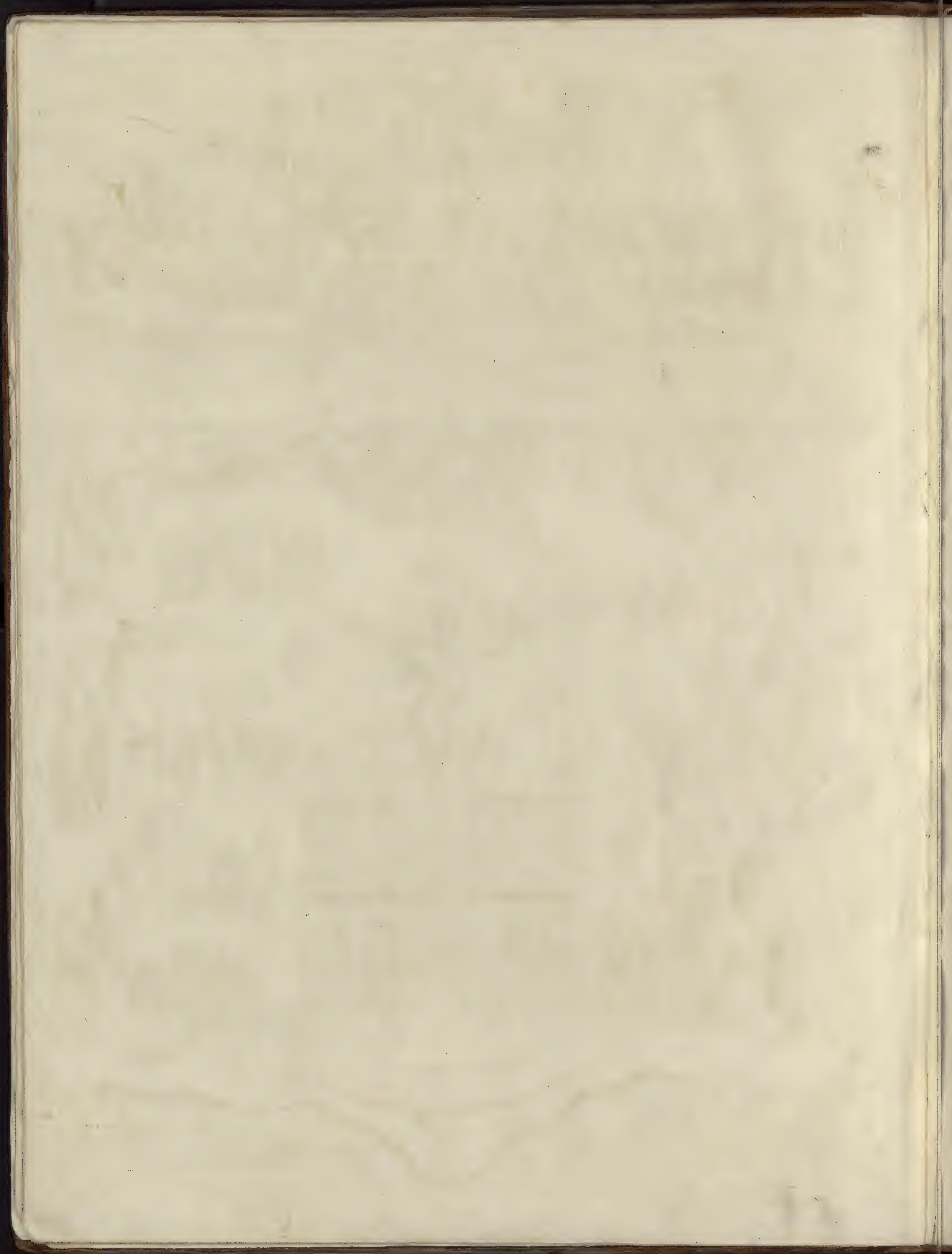
Ioannes Calvinus.

Martinus Lutherus.

Andreas Fricius.

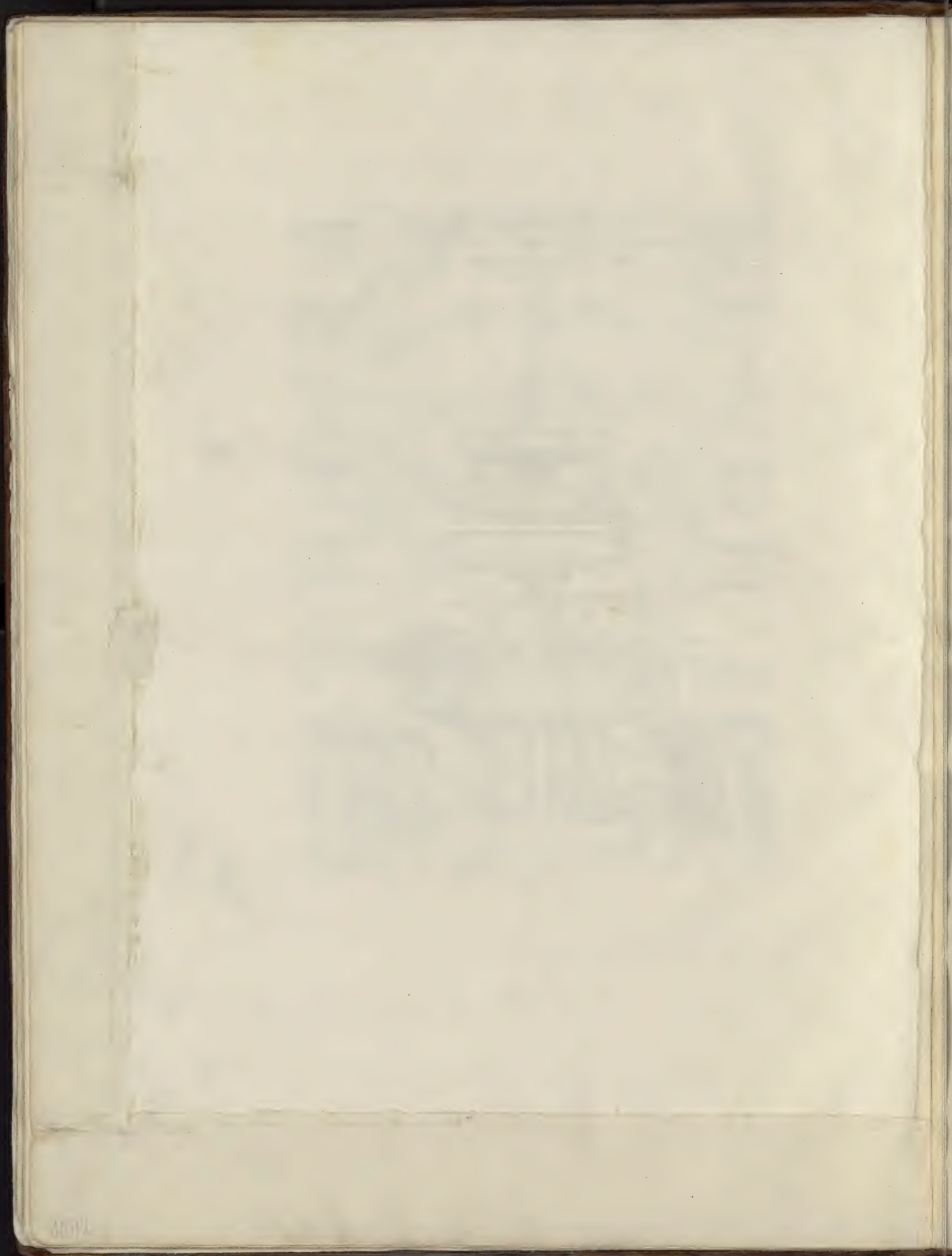

EXPLICATIO TYPI ECCLESIAE CATHOLICAE

ECCLESIA, si quis propriè latine Græcam uocem reddere uelit, cui uocata concio. Nec enim ab electio-
ne, sed à uocatione nomen ducit. Constat igitur ea, de qua nunc nobis scire est, ex his, qui uocati sunt ad
nam eandem Christi fidem inter quos paucos electos esse Christus dicit, quos ille cælo, quæ triumphanti
est Ecclesia, post militiam in terris peractam, dignatur, multos uero, misericordia quidē Dei uocatos, uerū sua cul-
pa postea reiectos, quos uero suo sibi uendicat infernus. Virgo depingitur et est. Nam despondi uos hoc est Ec-
clesiam, quæ constat ex animabus fidelium uni uero uirginem castam exhibere Christo; ait Apostolus.

Vna est: quod per phœnicem designatur, quam in sinistra manu tenet.

Vnicum illius fundamentum, & caput inuisibile Christus est.

Sed quoniam præsentiam corporalem, & uisibilem Ecclesiæ subtraditum erat, unum uisibile fundamentum, & caput consti-
tuit: cuius ministerio retineri unitas: & in cathedra unitatis doctrinam posuit ueritatis. Vnum hunc, Petrum renun-
ciat, & quicunque tandem legitimus esset Petri successor, quem etiam in unitatis indiuiduum consortium assumptum, id
quod erat ipse, nominari uoluit. Tu es Petrus, inquit, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: ut exortet se mys-
terij diuini esse, nec ad unam hanc Ecclesiam pertinere intelligeret, quicquid à Petri soliditate recedere ausus fuisset. Petram,
quæ Christus esse expressam uidet inter fluctus maritimos, quibus quatitur quidem, & circumluitur: sed manet nihilominus
immobilis. Super hanc petram et petra Petrus, petre Christo innitens, & super eum fundatus: nulla ut flumina, nulli uen-
ti, nulli tempestates, & procellæ irruentes, eius fidei soliditatem, obnuere possunt.

Est & Catholica: quod orbis denotat, quem dextra manu tenet. Est enim per totum orbem diffusa. Pertinet ad uniuersa lo-
ca, ad uniuersas nationes, ad uniuersa hominum genera, ad uniuersa tempora: cum sit ipsi mundo diuturnitate par, & in
Adam ipso fuisse initium. In orbis quem tenet fastigio crux est: quæ significatur Euangelium crucis per orbem uniuersum
esse renuntiandum. Nec enim aliud illa prædicat, aut scire se proficetur, præter Iesum Christum, & eum crucifixum.

Illustratur solis radiis: quod indicat eam obcuram non esse, uerum claram & manifestam, & omnium oculis expostitam,
quos odium & malitia non excecavit. Nam in Sole posuit Deus tabernaculum suum, hoc est, Ecclesiam suam, Lux mundi
ciuitas hæc est supra montem posita, nec abscondi potest.

Est & Apostolica, quod indicat Apostolorum figuræ duodecim, quibus etiam quo genere suppliciorum quilibet eorum
affectus fuerit, exprimitur.

His Prophetæ subiuncti sunt quasi bases, super quas quasi columnæ, positi sunt Apostoli, & qui secuti sunt eos scilicet Ecclesiæ.

Doctores omnes petre innitentes. Est enim ædificata Ecclesia super fundamentum Apostolorum, & Prophetarum. Quem
Prophetæ uenerunt esse Christum prædixerunt, eum Apostoli uenisse renuntiauerunt.

Sub phœnice fœculum uidet, quo potestas illi tradita ligandi atque soluendi designatur.

Sub orbe uero claus tenet, quibus aperiendi atque claudendi regni celorum facultas illi tribuitur.

Est autem Ecclesiæ maxime propria nota successio Apostolorum: quæ cum in aliis omnibus iam defecisset, in sola Roma-
na sede remanet adhuc inuoluta: de qua futurum Christus prædixit, quod aduersus eam inferi portæ non essent præualu-
ræ. Hanc successione indicat Romanorum aliquot Pontificum effigies, à Petro usque ad Gregorium XII. qui nunc no-
mini suo respondens, uigilantissimum totius Ecclesiæ pastorem agit, quibus multitudo credentium adheret, & eorum ductu
sequitur. Ut uisibilis sit illud, quod iam inde à multis sæculis, à sancto quodam patre scriptum est, ubi Petrus ibi Ecclesia.

Regitur à Spiritu sancto: quod indicat sceptrum, quod columba gestat supra caput Ecclesiæ, quæ etiam ob causam erra-
re nullo modo potest, cum sit firmamentum, & columna ueritatis.

Postremo sancta est hoc est, sanguine qui de Christi fluxit latere, tincta, lota, mundata; extra quem sanguinem nec remis-
sio peccatorum, nec meritum est ullum operum bonorum, nec pariter aditus ad regna celorum. Nam quicquid est in homi-
nibus, quod iustum, & sanctum uideri possit, nisi Christi sanguine purgetur, nomen sanctitatis & iustitiæ non meretur.

Hoc sanguinem iusti sunt & sancti, quorum iusti sunt & sancti. Ex hoc sacramento, hoc est, sacrificio, ex hoc, quæcumque tan-
dem opera nostra bona uocantur, iustitiam & sanctitatem acquirunt. Nam si tollas ex illis hunc sanguinem panis mem-
stratæ sunt omnes iustitiæ nostræ, cum uerissimum sit illud, quod omnis iustitia nostra sanguis Christi sit. Nam ex illo ma-
nat quicquid est in nobis iustitiæ nostræ. Quominus ferendus est eorum impius error, qui bonis operibus Christi sanguinem
purpuratis, & in uia eius fide factis meritum omne detrahunt, nec ea iustitiæ nomine dignantur. Videntur enim euacuare
crucem & mortem Christi, quasi frustra vitam ille suam cum sanguine pro peccatis nostris profuderit, nec eo mundare nos,
ac dignos in partem fortis sanctorum efficere poterit. Hic igitur sanguis ex Christi latere fluens in omnia sacramenta, quæ
propere sancta uocantur, & sanctorum communio, Sacramentorum participatio dicitur, sanctificandi uini illis tribuitur:

quæ quidem uia gratia sunt, & meritum Christi. Nam per ea nobis communicantur merita Christi.

Quæ numero septem sunt, per septem oculos, septem scilicet, septem lucernas in uno candelabro figurata.

Septem etiam hominum genera denotant Nimirum intransigentem in Ecclesiam, militantem in illa, post pugnam uires re-
ficientem, si labi contigerit resurgentem, gubernantem, siue ministrantem, nouos milites intransigentem, ad extre-
mum ex hac uita exeuntem.

Ad septem etiam animi preparantur, quorum tres Theologicæ uocantur. Fides, Spes, & Charitas:

quatuor Cardinales, Prudentia, Fortitudo, Temperantia, Iustitia, quemadmodum suam cuique Sacramento uirtutem appo-
sitam uidet. E septem autem Sacramentis tria sunt, quæ semel suscepta non possunt iterari: quod quadratus lapis indicat;

quatuor iterantur, quod rota significat. Duorum solus Episcopus minister est, cuius formam depictam uidet: reliquorum qui
cunque tandem alij Sacerdotes.

Est autem & hoc notandum, quod simul ut infans in lucem editur statim illi custos angelus, cuius effigiem depictam
uidet, adiungitur: qui de celo descendens, eius curam suscipit, ad fontem baptismatis deducit, & quidem nudum, omni
propter uirtutem uacuum: qui postea quam ad Baptismi fontem accessit, à Deo Patre, in sanguine filij, per Spiritum sanctum,
Sacerdotis ministerio, sanctificatur: quæ quidem sanctificatio, uirtute Christi sanguinis: quem in calicem pas-
sonis manare uidet, fidelibus contingit. Nam aqua nihil aliud quam elementum est: ad quod cum accedit uerbum à sacer-
dote prolatum, iam fit Sacramentum: iam Christi sanguis uirtutem suam, ministerio uero sacerdotis, per quem illum attingi ui-
des, emundat à peccatis omnibus, iustificat, sanctificat eos qui fontis baptismatis immerguntur, quorum corda fide purifican-
tur. Quam etiam ob causam Baptismus, Fidei Sacramentum, & sigillum, ac refectus quædam uocatur. Vocatur & ianua: quod
per baptismum ingressus fit in Ecclesiam, non solum hanc militantem, uerum etiam triumphantem.

Qui nudi carnes originali iustitia uenerant ad baptismum, statim ut abluti sunt, Christum induunt, qui iustitia no-
stra est: & omni genere uirtutum uertit atque ornati in Ecclesiam ingrediuntur. Quamobrem qui baptismum, non so-
lum esse mortem criminum, uerum & uitam uirtutum, splendorem animarum, uelut uirtutem candidum, signaculum sancti,
& indelebile, ianuam regni celestis, uel curram ad cælum, paradisi delicias, charissimam Dei filiorum adoptionis esse dice-
rent, tunc uis eius expressit uidetur. Minister Sacramenti huius, ut uidet, Sacerdos est. Verum si qua necessitas urget, etiam
laici ubi copia Sacerdotis haberi nequit, baptizare possunt.

Quadratus lapis non iterari docet. Imprimatur enim character, quod fideles ab infidelibus discernuntur.

Quos adhibitos baptizandis susceptores uidet, si spondent quod cum instructi sint in omnibus istis, quæ ad fidem perti-
nent, & ad uitam cum pietate degendam adhortantur: quos plures duobus esse non debent. Baptizatis iam ingressus ad Eccle-
siam, & ad illa Sacramenta parat aditus, qui præclusus ante baptismum fuerat, & iam deinceps fideles nominantur, & sunt.
Nam in baptismo fides etiam recens natis infans infunditur. Quam etiam ob causam fidei Sacramentum uocatur: in
quo nomen etiam Christo dant, & eius militiæ deserviunt.

Huius rei Symbolum calix est, quem depictum uidet in quem qui sanguis ex Christi latere manet: per eum ablutos nos à
fordibus peccatorum, & in filios Dei cooperatos esse fidei credimus.

Cum autem non ad fidem otiosam, sed ad pugnam periculosa baptizati uocentur, opus habent uirtute Spiritus sancti,
ut ab eo roborentur: quo fortiores in pugna sint, maioremque spem concipiant de mundo, carne, diabolo, quam optant ui-
ctoriam consequendi. Accedunt igitur ad Episcopum, qui proprius est Sacramenti confirmationis minister, sicut hic anno-
tatum uidet: & illud ab eo percipiunt, quod manuum etiam impositionis, & Christi nominis uocatur Sacramentum. Vnguntur
enim per Episcopum in fronte sacro Chrismate tanquam in fide pudoris, ne Christi opprobrio, Christiani cum sint, eube-
scent: quin illud potius præ ferant, de illo glorientur, illo confidant, ex illo certam spem concipiant, futurum, ut in hac
lucta, ad quam unguntur victores euadant: cuius rei donum etiam in hoc Sacramento percipiunt.

Symbolum eius rei uidet anchoram, spem enim sicut anchoram habemus animæ tutam: ac firmam, dicit Paulus. Qua-
dratus lapis non iterari Sacramentum hoc significat: cum in eo, sicut in Baptismo, character imprimatur. Susceptores etiam
sue patris, sicut in Baptismo, confirmando adiunguntur.

Quoniam uero fortiter pugnaturi opus est alimonia (nam alioquin uires deficerent) etiam de hac misericors Deus no-
bis providere dignatus est. Qualis uita quam ingredimur Baptizati, qualis pugna ad quam Chrismate inungimur, talis est
& alimonia. Nihil est in his omnibus quod spirituale non sit. Nec enim ea carne, quæ uidet, quæ tangi, quæ sensu possit ali-
quo percipi, sed ea quam sola fide comprehendere licet, sua ipsius uera & uiua carne, quæ pro nobis in cruce pendit: pro ip-
sus uero & uiuo sanguine, qui de Christi latere fluxit, nos reficere dignatus est, sub panis et uini speciebus. Quæ quidem in
re suam erga nos inenarrabilem charitatem ostendit: qui quod pro nobis Deo patri corpus & sanguinem in mortem obtu-
lit, id in eius rei memoriam sempiternam, nobis ut eo pasceremur fruendum dedit. Quæ tanti beneficii memores uicissim
amore sui nos inflammaret. ne recusaremus ipsi quoque, quem prior ipse gustauit, amarum calicem bibere, quoribus id ne-
cessitas postulat. Vocatur igitur hoc Sacramentum, Sacramentum Charitatis, quod in eo maxime charitas clucet, cum Dei
erga nos tum nostra uicissim erga Deum.

Cuius Charitatis Symbolum est mater infans gestans: ut illud expressum uidet; Nuncquid obliuisci poterit mulier in-
fantem suum non remanere uteri filij sui? Et si illa obliuiscitur, ego non obliuiscar tui. Quoniam autem hoc Sacra-
mentum, non solum potest ueritatem debet frequenter iterari, rotam adiunctam uidet. Vides etiam quæ deuotione flexi-
genius ad percipiendum illud de sacerdotis manibus, qui proprius est eius minister, accedat. Habet autem hanc uim
Sacramentum hoc, ut nos unum cum Christo corpus, unum etiam inter nos efficiat: quod si nos disiungi contingerit; grauis
hic lapsus est grauius; uoluit ab hostibus acceptum.

Quamobrem omnibus modis elaborandum est, ut ad eum qui erigit elisos confuentes accepto uulnere medicinam ad-
ferre queamus. Quam non aliter consequimur, nisi per ueram cordis contritionem, oris confessionem, operis satisfactio-
nem, quæ tres Penitentia Sacramenti sunt partes, quas etiam hic expressas uidet. Nam quem delicti punierit, is ore peccata
sua confessurus, cor contritum ostendit, aperto capite ad pedes sacerdotis abiectus, demissus in terram uoluit, supplices ma-
nus tendens & alia humilitatis signa demonstrans, & in sacerdote, qui legitimum iudex fidei, Christi domini personam, &
potestatem ueneratur. Quasi uis peccata ab illo uirgam in manu (sicut ex uetusta traditione in Ecclesia Romana cernere licet)
tenente suscipere paratus, ut pro suis peccatis satisfacere, Deoque re conciliari possit. Refertur hoc Sacramentum adiu-

stiri uirtutem, cuius Symbolum libram & gladium uidet. Iustum enim est, ut qui peccauit, quæ potest ratione pro peccato
suo satisfaciatur: ut eum seipsum iudicauerit, non iudicetur à domino. Rota quam uidet adiunctam, significat hoc Sacramen-

tum iterari: quod quanto frequentius iteratur, tanto salubrius est. Ministerium etiam sacerdotum uidet.

Ceterum si uisquam alibi, tam in hac militia, quæ geritur aduersus hostes inuisibiles, opus est ordine. Nam ita demum ter-
rorem illis incutit, si fuerit eorum acies ordinata. Sicut igitur in prophana militia, militis officio primum fungitur
& imperator designatur: sic & in hac ecclesiastica militia non est fas ad summum gradum subito profligare, uerum in minori-
bus, ut aliquandiu se exerceat, ac pederentem ad maiora progrediat, Christi miles necesse est. Primum igitur ad officia stat, &
& ostiarij, siue ianitoris officio fungitur. quod cum aliquandiu recte obierit, datur illi potestas legendi Prophetas, lectoris.
quæ nomen obinet: paulo post expellendi Dæmonia facultatem consequitur, & Exorcista uocatur, & in quibus muneribus
diligenter versatus admittitur intra Cancellos, ubi mysteria peraguntur: ut prælo addit Episcopus, & presbyteris, nec eum pro
hibere quisquam possit, quo minus eos liberè sequatur: quam ob causam Acoluthus, siue Acoluthus dicitur. Postea quam ue-
rò Sacrorum peragendorum ritum aliqua ex parte cognouerit, ad ordines, qui sacri uocantur, aditus illi datur. Primum Sub-
diaconus, ut sit, & ei sacra uasa calicem, & patenam contricare, & Epistolam cantare liceat: aliquanto post ad Euangelium
quoque cantandum admittitur, & munere Diaconi fungitur. Hæc omnia munera cum rectè per iustum tempus obierit, ad
quod omnes ordines alij referuntur, Sacerdotij munus ei conferunt: ut ad conficiendum, & offerendum Christi corpus, &
sanguinem, ad uerbum eius annunciandum, ad Sacramenta fidelibus administranda, & uerè penitentibus peccata remit-
tenda, reddat idoneus. Atque ipse perfectus est ordo, quatenus est Sacramentum. Sunt enim in unoquoque istorum signa
uisibilia, quæ uidet. Inducitur enim ab Episcopo nouum hominem, & alij quidem alia, quæ non poterunt hoc typo com-
prehendi, & longum foret enumerando recensere omnia. Qui uerò Sacerdos ordinatur, ei calix offertur cum patena,
& ei dicitur ab Episcopo, Accipe potestatem offerendi sacrificium, &c. Quod uerbum simul, ut accessit ad Elementum, siue si-
gnum uisibile, statim confertur ordinando gratia quædam inuisibilis: quæ redditur idoneus, ut munus hoc efficaciter exe-
qui possit. Fit autem hoc per manuum impositionem, & sacram uocationem. Huius gratiæ Timotheum Paulus admonet,
quando dicit: Noli negligere, ut resuscites gratiam, quæ data est tibi per impositionem manuum mearum. Et hæc quidem,
quantum ad ordinem quo confertur gratia. Ceterum inter ipsos etiam ministris est ordo: cum alij sint inferiores, alij supe-
riores, donec ad unum caput perueniant. Aliter enim uirtus conservari non possit. Sunt igitur omnes ministri. (Nam sic
nos existit homo, dicit Paulus, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei) sed non omnes eodem gradu. Nam
& inter ipsos Sacerdotes gradus quidam sunt: & præest ijs omnibus, & uicarius clero scilicet Dioceseos Episcopus, huius Archiepi-
scopus, Archiepiscopo, Patriarcha, singulis autem & uicariis excellentius ministerium, & sublimiorem potestatem, cuius
penes cum plenitudo est, cum alij tantum uocati sunt in partem sollicitudinis, habet Romanus Pontifex. Quam etiam ob cau-
sam, quamuis hoc ipse fidei nomen ex animi quadam submissione tribuat, uocatur Seruus seruorum, hoc est, minister mini-
strorum, quasi dicas Rex regum, pater patrum, Episcopus Episcoporum. Nam cum ad Ecclesiam Dei regendam, Sacerdotum,
& Episcoporum fit ministerium constitutum, sicut etiam Paulus testatur, dicens: Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ec-
clesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo: ministrorum, & rectorum horum, quin & Ecclesiæ totius minister, & rector est
Romanus Pontifex. Nec mirum aliquid uideatur, si minister uocetur, qui rector est. Nam & Reges Dei ministri semel, & ite-
rum à Paulo uocantur, neque tamen propterea Reges non sunt: quin & ab ipso Christo præceptum est. Quicunque uolue-
rit inter uos maior fieri, sit uester minister; & qui uoluerit inter uos primus esse, erit uester seruus. Et reuera quanto quis ma-
iore cum potestate præest, tanto grauiore seruitute premitur. Summus præsertim Pontifex: cui sollicitudo incumbit orbis
totius Ecclesiarum omnium: cum sit non huius, aut illius, sed Ecclesiæ totius Catholice Episcopus. Hoc igitur ordine con-
feruntur Ecclesiæ: qui nisi præst uirtus, uirtus in ea ritineri non potest. Refertur hoc Sacramentum ad prudentiam, Fidelis
enim & prudens esse debet seruus, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illis cibum in tempore, cibum. Ver-
bi Dei, cibum Sacramentum eius. Prudentem Symbolum serpentem uidet (sua uirtus esse prudentes sicut serpentes)
& speculum. Speculatur enim agit Episcopus, & suos, & aliorum mores diligenter inspiciens, ut corrigat. Vides ministrum
Episcopum: Vides lapidem quadratum. Designat iterari non posse. Nam character imprimitur, quo clerici discernun-
tur à laicis.

Nec uero deinceps etiam deest Ecclesiæ militis: cum uirtus hominis græ et longa non possit: huius quoque rei Diuina
prouidit benignitas. Matrimonij Sacramentum instituit, quo sit, ut noua prole procreata, uita fundis non subinde succedat
militis: nec defuit uilo tempore, qui contra carnem & sanguinem, aduersus Principes & potestates, aduersus mundi recto-
res tenebatur harum, contra spiritualia nequitie, strenue luctari posset.

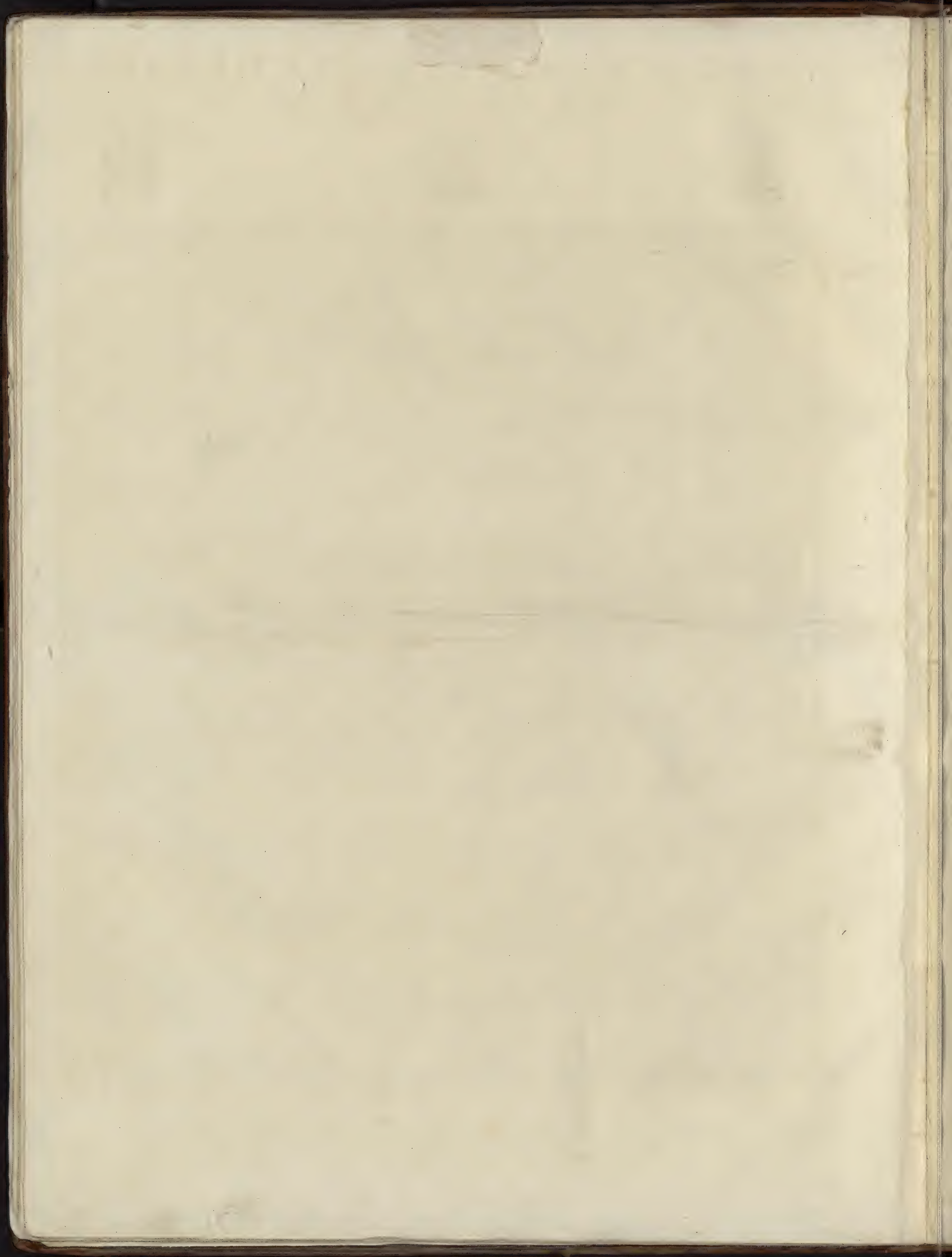
Vides ministrum Sacerdotem datis aris, iunctis uirtutibus dextris, marem cum femina copulantem. Ad hoc elementum
uirtutis uirtus quædam accedunt, quæ præterit Sacerdotem præterit uirtute coniungunt, & fit Sacramentum. Inuisibilis enim gra-
tia peculiaris quæ donum Spiritus infunditur: quo qui copulati sunt, & firmiores redduntur ad perpetuum concor-
dant, & caliditate coniugale retinendæ, & robustiores ad huius uitæ quæuis incommoda pariter tolerandæ, & instructiones ad so-
laciendum huius gratia matrimonium potissimum contrahitur, in pijs moribus educandam, quamobrem etiam ait Paulus. Sa-
cramentum hoc magnam est. Refertur hoc Sacramentum ad uirtutem Temperantia, quæ propter uitam fornicationem
exoritur: sed Symbolum eius frænum uidet, quod frænandam esse libidinem admonetur. Iterari posse rota demon-
strat. Verum interea qui non iteratur, laudem & meritum maiorem.

Postremo migratur etiam ex hac uita profectum Deus uoluit. Cum enim sub tempore illud lucta sit omnium graui-
sima, quam etiam ob causam Agon, hoc est, certamen uocatur, quo fortius illud obumpo, uictoriam ex eo consequi possit, ut
victoriam extremæ Sacramentum instituit: in quo certatur oleo inungitur in præcipiis totius corporis membris: ad quam
uictionem accedunt uirtutes quædam à Sacerdote prolata per modum precatationis, quibus exenti ex hac uita, quædam inuisi-
bilis gratia, nimirum robur perseverantiaque donum infunditur, simul & quæ peccata uenialia perpetravit, ea dimittuntur.
Fit enim nonnunc uirtus per sanctitatem infirmis recuperet. Refertur ad uirtutem fortitudinis, cuius pars quædam est perse-
uerantia. Iterari posse rota designat, sed non temere: nisi denuo quis aliquando post, in grauem, periculosumque morbum
incidit. Symbolum fortitudinis, hoc est, columna lapidea, quæ non cum dimotum iri de statu suo indicat.

Sic igitur uirtus Christi miles, posteaquam bonum certamen certauit, fidem seruauit, cursum consummauit, ab Ecclesia
militantium Angeli ducti, quem depictum uidet, transferunt ad Ecclesiam triumphantem: ubi Deus est cum sanctis suis,
Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus sanctus.

Ceterum, cuius partem unam uirgo Mater à dextris assitens filio, partem alteram Ioannes Baptista, qui est à sinistris, ma-
nu tenet, quæ circumdant totam Ecclesiam triumphantem, & militantium uirtutes, societatem illam designat, de qua scri-
bit Ioannes, Vt & uos societatem habeatis nobiscum, & societas eius sit cum Patre, & cum filio eius Iesu Christo, & eam,
quam in Symbolo profitemur, Sanctorum communionem. Conueniunt enim omnes in uinculo pacis, & charitatis. Vnum
corpus in Christo sumus. Singuli autem alter alterius membra. Et qualis est membrorum inter se societas, ut operatio cuiusque
membris cadat in commodum totius corporis; talis est inter Ecclesiæ membra, qui sunt, quique fuerunt ab initio mundi,
communio: non solum eorum qui militant in hac lachrymarum valle, uerum etiam qui iam triumphant in illa celestis
patria, cum & ipsi corporis huius nostri membra sint. Nobis eorum beneficia subueniunt, nos iuant, nos edificant, Vre-
dè dicere possit uirtutis quædam, Particeps ego sum omnium timentium te, & custodientium mandata tua. Trahunt igitur
illi nos ad se, quod uidet uirginem Matrem, & Ioannem Baptista, & Sanctos alios facientes, precibus ac meritis suis,
quibus assidue Deum pro nobis, ut eiusdem coronæ participes esse queamus, interpellant. Maxime uero trahit nos ad se,
qui caput est corporis huius, Sanctus ille sanctorum D.N. Iesus Christus, qui fundamentum idem est, & lapis angularis
ab imo surgens, sicut prælatum dictum est à quodam Sancto patre: Quemadmodum fundamentum corpore fabricæ in imo
est, sic fundamentum spiritualis fabricæ in summo est. Si ad terram ædificarem, in imo ponendum nobis esset fundamen-
tum: quia uero celestis fabrica est, ad celos præcelsis fundamentum nostrum. Ipse ergo angularis lapis, monies Apostoli, Pro-
phetæ magni, portantes fabricam ciuitatis, faciunt unum quoddam ædificium. Hoc itaque caput nostrum, quod est faciu-
rum promiserat in terris degens, cum exaltatus fuero à terra (hoc est in cruce sublatum) omnia traham ad me ipsum, longe
nos trahit efficacius, patrem suum coelestem pro nobis interpellando. Nam ipse ueritatem esse ille sacerdos in æternum, fecun-
dum ordinem Melchisedech, qui non in alieno, sed in suo sanguine ingressus in celum, apparet uultui Dei pro nobis, &
quod ministerio Sacerdotis fit in altari, hoc ipse facit per se in celo. Deo patri crucem, quam pro nobis petiuit, vulne-
rumque suorum cicatrices offert, sanguinem de latere profusum exhibet, ac modo his uerbis uirtutem, Misereere igitur eorum,
pro quibus ego sum hæc tam grauiam perperis. Trahat eos ad me profusus pro illis sanguis meus, ne gratiam profu-
disse uideat. Per hanc uerum sacramentum in æternum, & qui militant in terris, & qui triumphant iam in celis, petunt om-
nia, & exaudiuntur, non tam pro sua, quam pro ueri Sacerdotis illius, cui nihil negari potest, reuerentia, quam etiam ob cau-
sam omnes orationes, quas uolgo collectas uocant, ita fere conclusas audis, per D. N. Iesum Christum. Illius preces, illius
Ecclesiam triumphantem, & illius coronæ celestis, quam legitime certantibus corona propolita est, eius
perceptio. Extra illam uero quicunque fuert, eos fluctibus obrutos uidet, nec eos manet aliud, quam luctus, & horror semper-
ternus. Qui uero Christi capiti, & eius corpori Ecclesiæ per omne uitæ tempus firmiter adheruerunt, ij perpetua læticia frui-
tur in Hierusalem illa celesti, cum capite suo triumphantes, ut mors illorum nihil aliud quam transitus ad æternam beati-
tudinem esse uideatur.

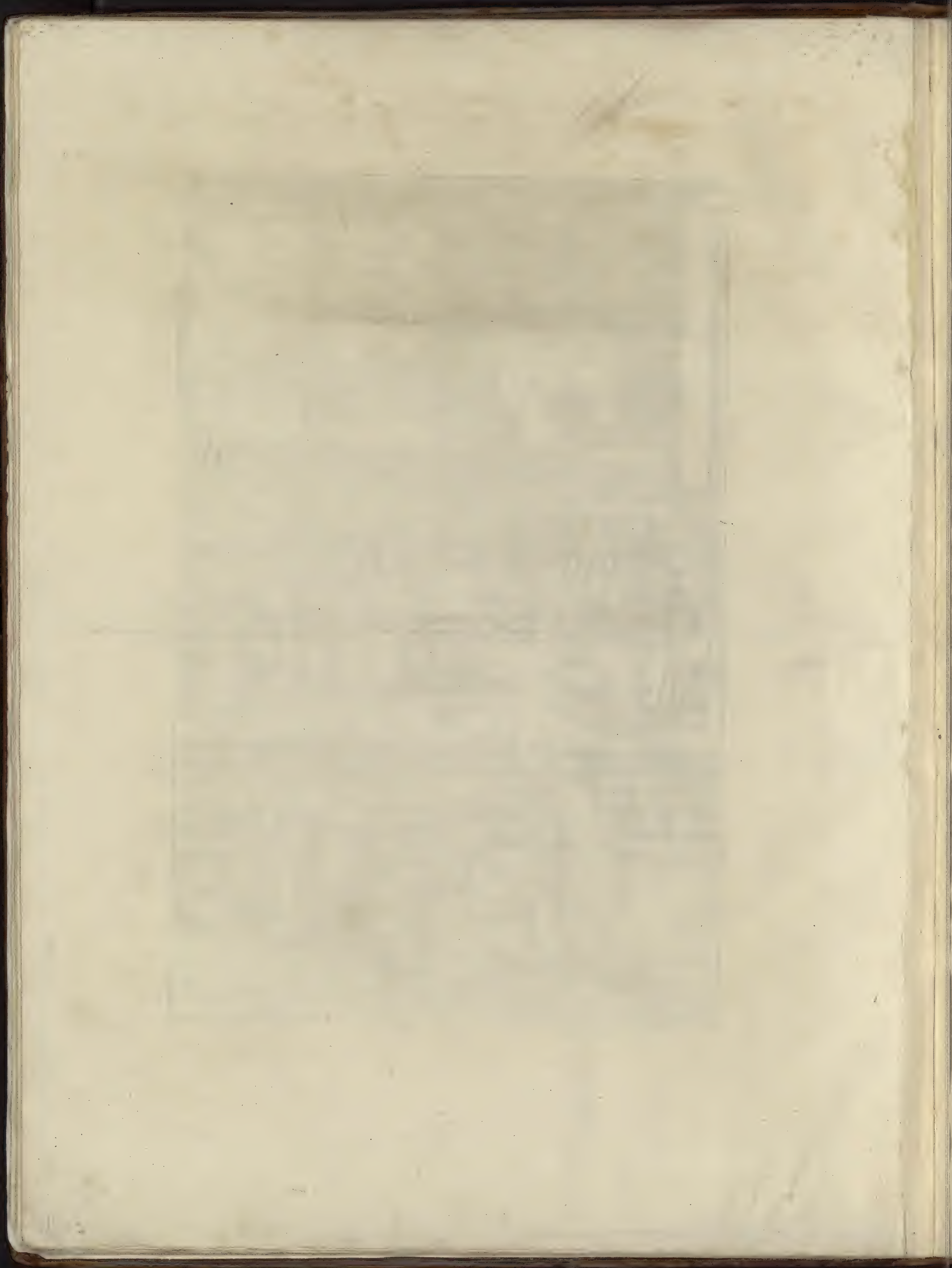

Deus exaltavit illi, et dedit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine Iesu, omne genu flectatur: coelestium, terrestrium, et infernorum. Et omnes gloria confiteantur, quia Dominus Iesus Christus est in gloria Dei patris. Philipp. 2.

Non enim aliud nomen est sub coelo datum hominibus, in quo oporteat nos salvari fieri. Act. 4.

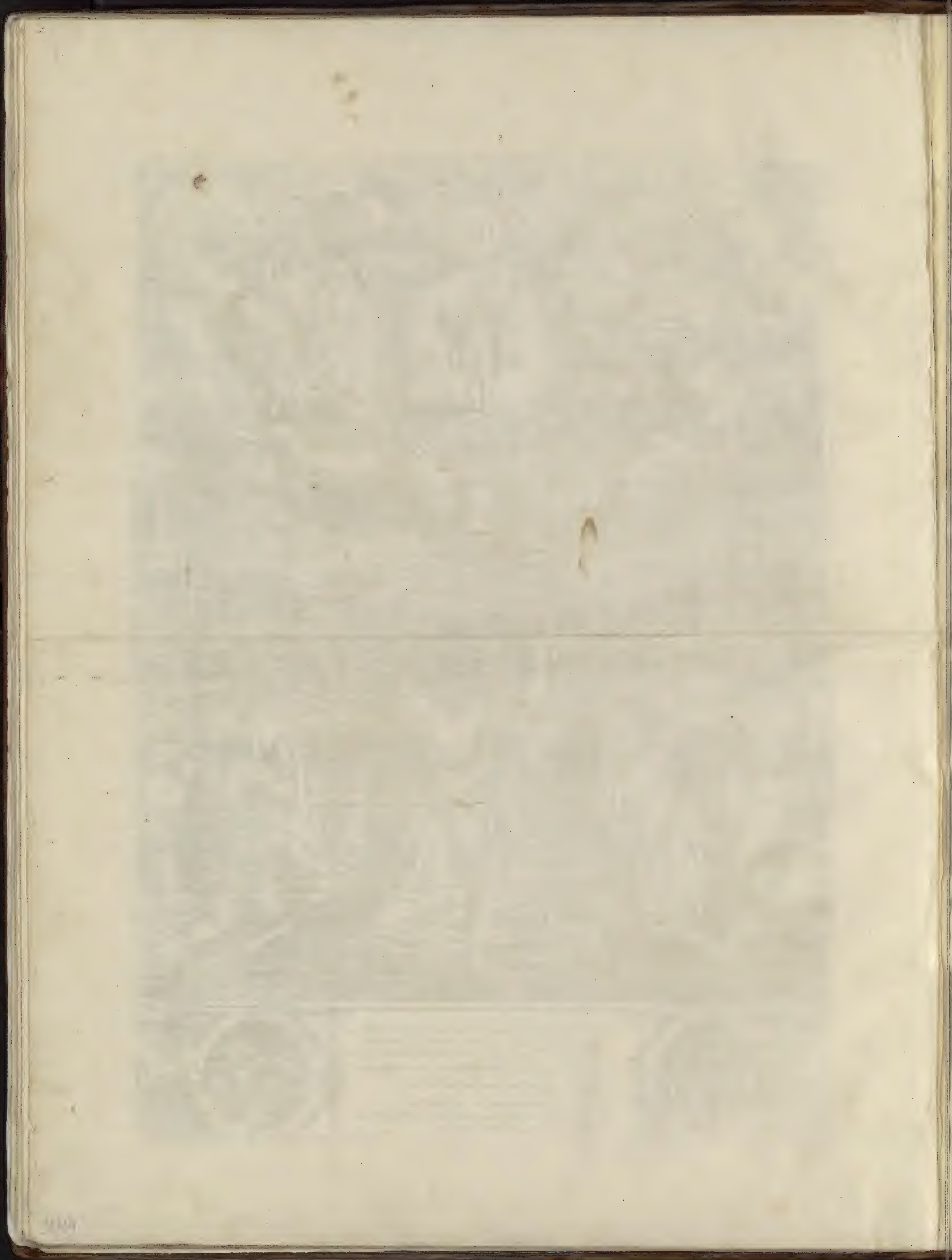
Adorabit eum rex terrarum: omnes gentes servient illi: Psal. 71.

Non nobis Domine non nobis: sed non tuo da gloria: Psal. 113.

Omne quodcumque facitis in verbo, aut in opere omnia in nomine Domini nostri Iesu Christi: facite: gratias agentes Deo, et Patri per ipsum: Coloss. 3.

P. Balice excudit.

Veneti: Luca Bertelli fecit
ms. 1775.

Duca Zenobio

TRIVMPHVS. VERITATIS. • • • • •
 IMPVGNAT VERVM STIMVLIS DIROQZ FLAGELLO INVIDIA, OBSTRECTANS FACTA INIMORTALIA DIVVM: ATQZ DVES HEC HERESEOS, ET HYPOCRISIS AYRA
 BELVA MMTORVM CAPTV, ET CAPTV ISA MALORVM DVM IVS, PASQZ, NEFAS FALSO PRATEXTIV ORE, NIL INTENTATVM, VETITI NIL VSQZ RELINQVNT.

De waerheit hooft Gods woord tot en vast fondament.
 Hoe wel Opinie dincers haer keert en went
 Of menschen vernuft hier, wilstijn hoochste verheuen.
 Van Dypocrisie ghedreycht Doodde serpen.
 Sij vernimmet noch al, want soemen vint beschreuen.
 De lieghen is de Doot, ende de waerheit vleuen

De waerheit helt Gods woordt allaren
 Zum rechten grond vnd Echstaen
 (Wool Epinio mit overmuth
 wilstelig sub vmblieden thur
 Oer drinckhichs vernunft gancyn
 Das hochste wil erhaben seyn

Von Gleytner de alte Slang
 De sie hart dromt vnd macht gah bang
 Sie wirts noch overwinden al
 Gleych ons de schrift macht alhal
 De lügen doch den Doot bringe in
 De waerheit gibt leben vnd gewin

Verite se maintient par le verbe divin,
 Contre l'Opinion, qui en vain se confie
 En la science humaine, et en son sens tressin.
 L'hypocrisie aussi ne le peut meure a fin.
 Elle caut vaincre tout et Mensonge et enuie,
 Car mensonge est la mort et Verite la Vie.

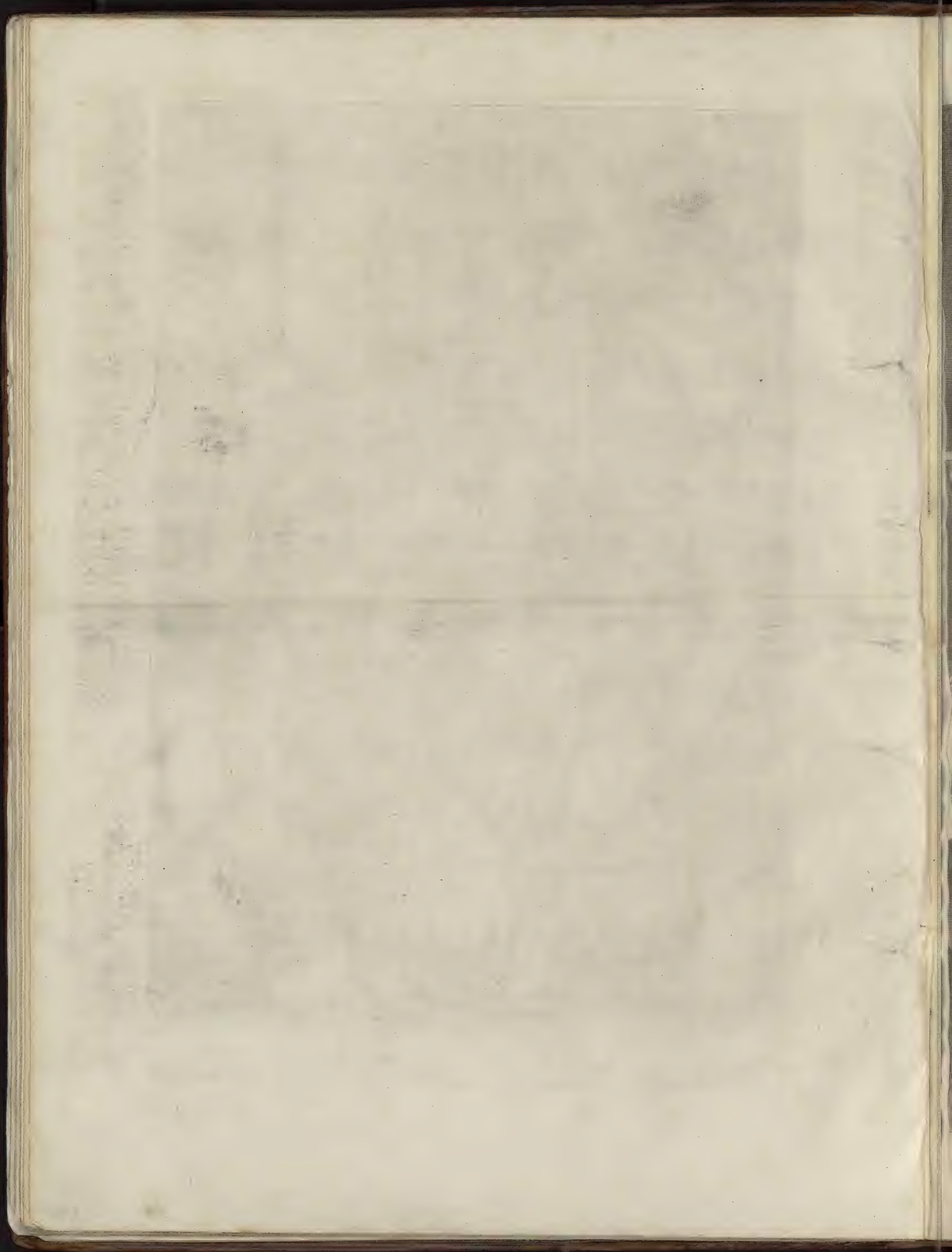

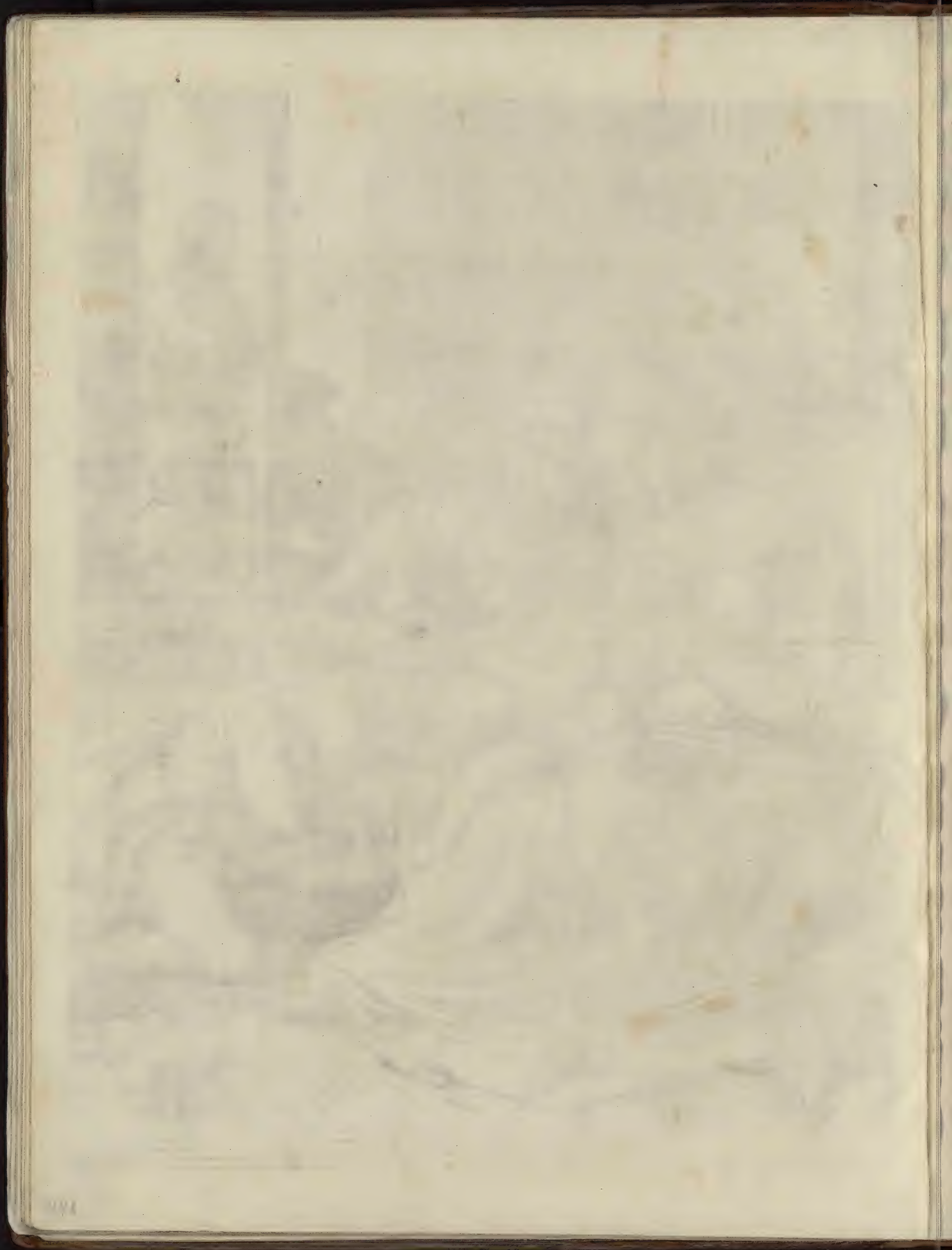

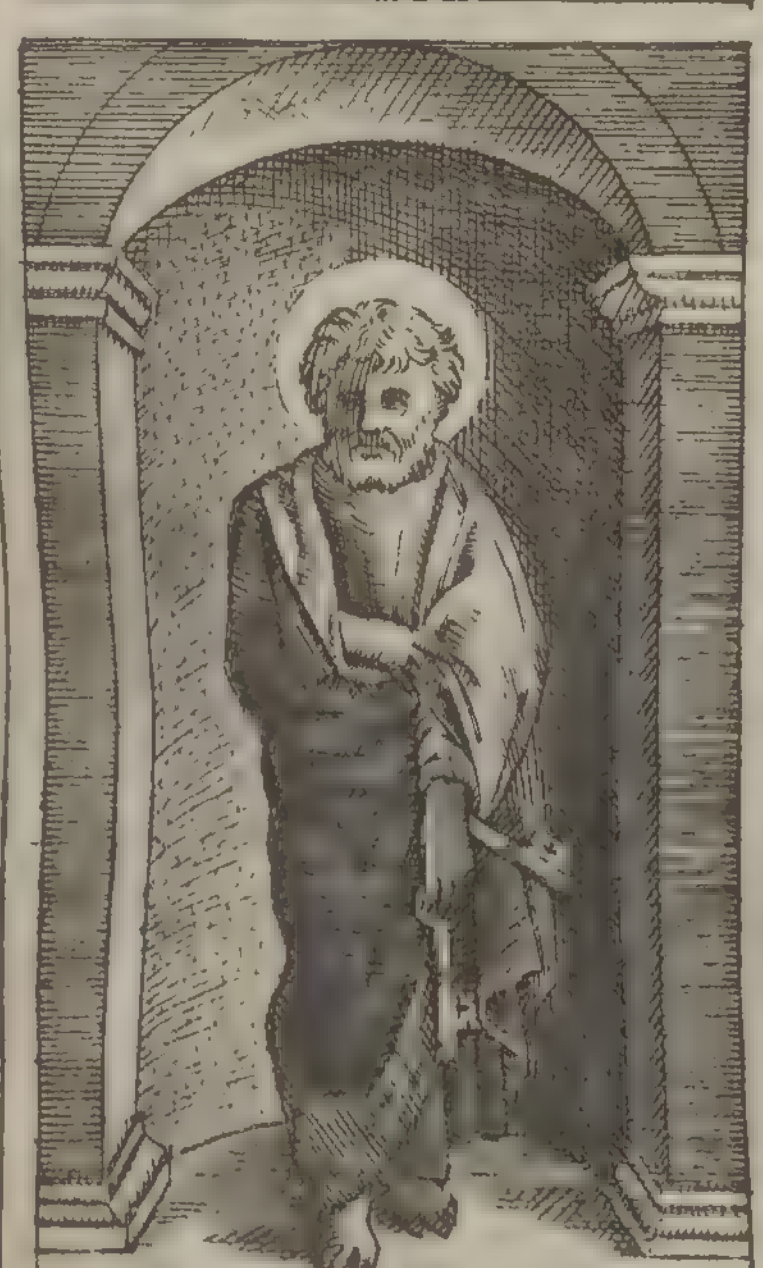
ET GLORIABVNTVR IN TE OMNES QVI DILIGVNT NOMEN TVVM QVONIAM TV BENEDICES IVSTO PSAL. V.
 SI GLORIERANNO IN TE TVTTE COLORO CHE AMANO IL TVO NOME PERCIOCHE
 TV BENEDIRAI IL GIUSTO. PSAL. V.

RAPHAEL VRBINATEN INVENTOR
 Petrus Paulus Polumbus Fouarier, curabat
 Romæ anno Dni. 1571.

HUMANÆ HIC EXPRESSA VIDES MONIMENTA SALVTIS,
 QVAM SIMVL HINC PEPERIT NATVS ET INDE PARENS.
 SPARGE ROSAS IGITVR PVERO INTACTAQVE PARENTI.
 VT TIBI PERPETVVM DENT SVPER ASTRA DECVS.

Ferrando Bertoli Excudebat

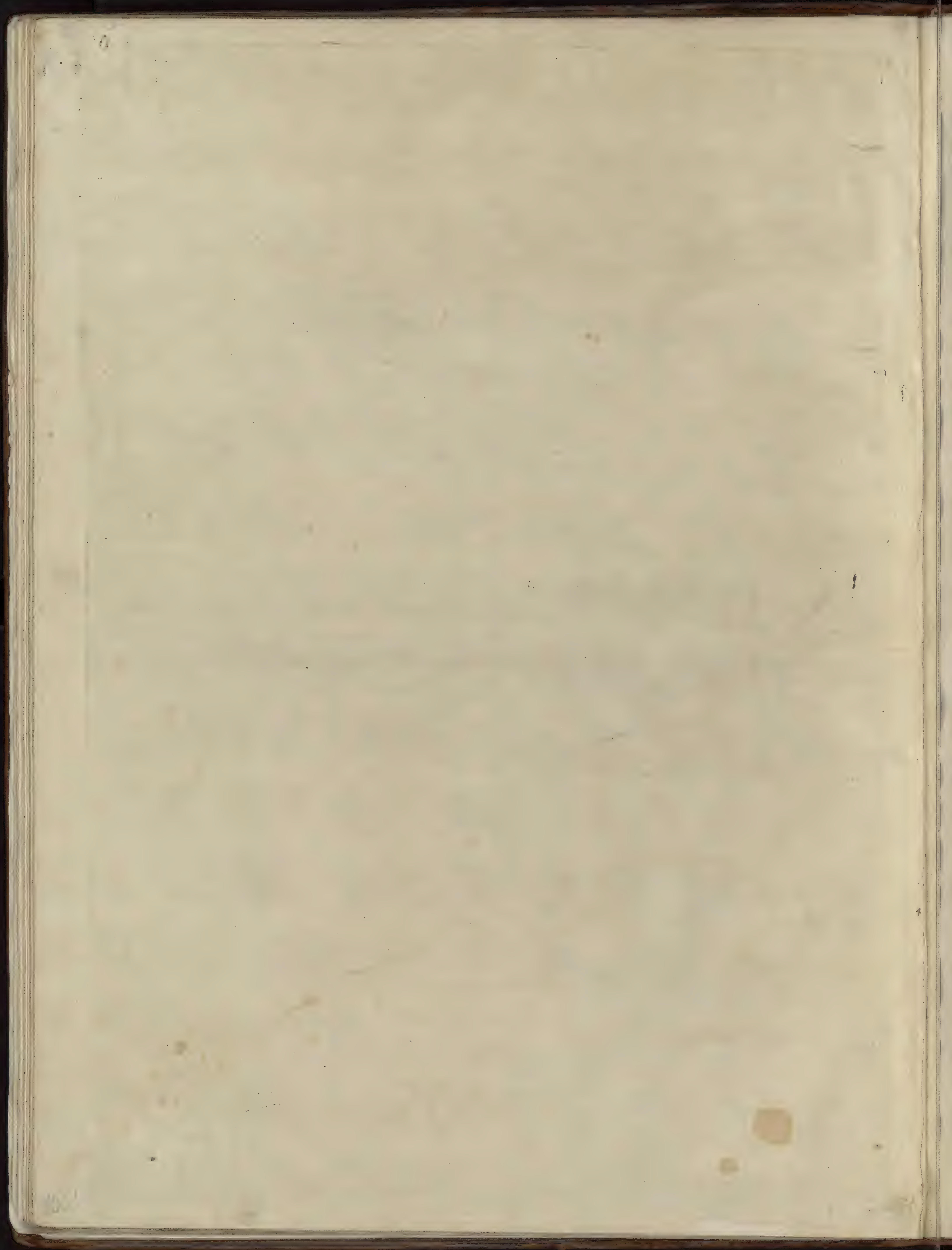

PVRPVREAS. PREBETE. ROSAS
FLORESQ. MARIE
VT VOBIS FRVCTVM PREBEAT
ILLA. SVVM

HUMANA COMPLEXIO

HUMANI GENERIS NATURAM NOSSE VOLENTI
SUFFICIT HÆC FORMA, NAMQ. EST PARS MAXIMA
SANCTVS AVT ANIMAL, MENTISQ. CAPACIVS ALTQ.
CÆTERA QVÆ QVOD VEL DOMINARI IN CÆTER. POSSIT
INQVIRITQ. IOVEM NEC SOLA FRONTE DEORVM
CONTENTVS MANET: AT CÆIV SCR'ITVR IN ALIQ.
COGNATVMQ. SEQVENS CORPVS INQVIRIT IN ASERIS
IOB. XIII. CAP.

CHRISTVS

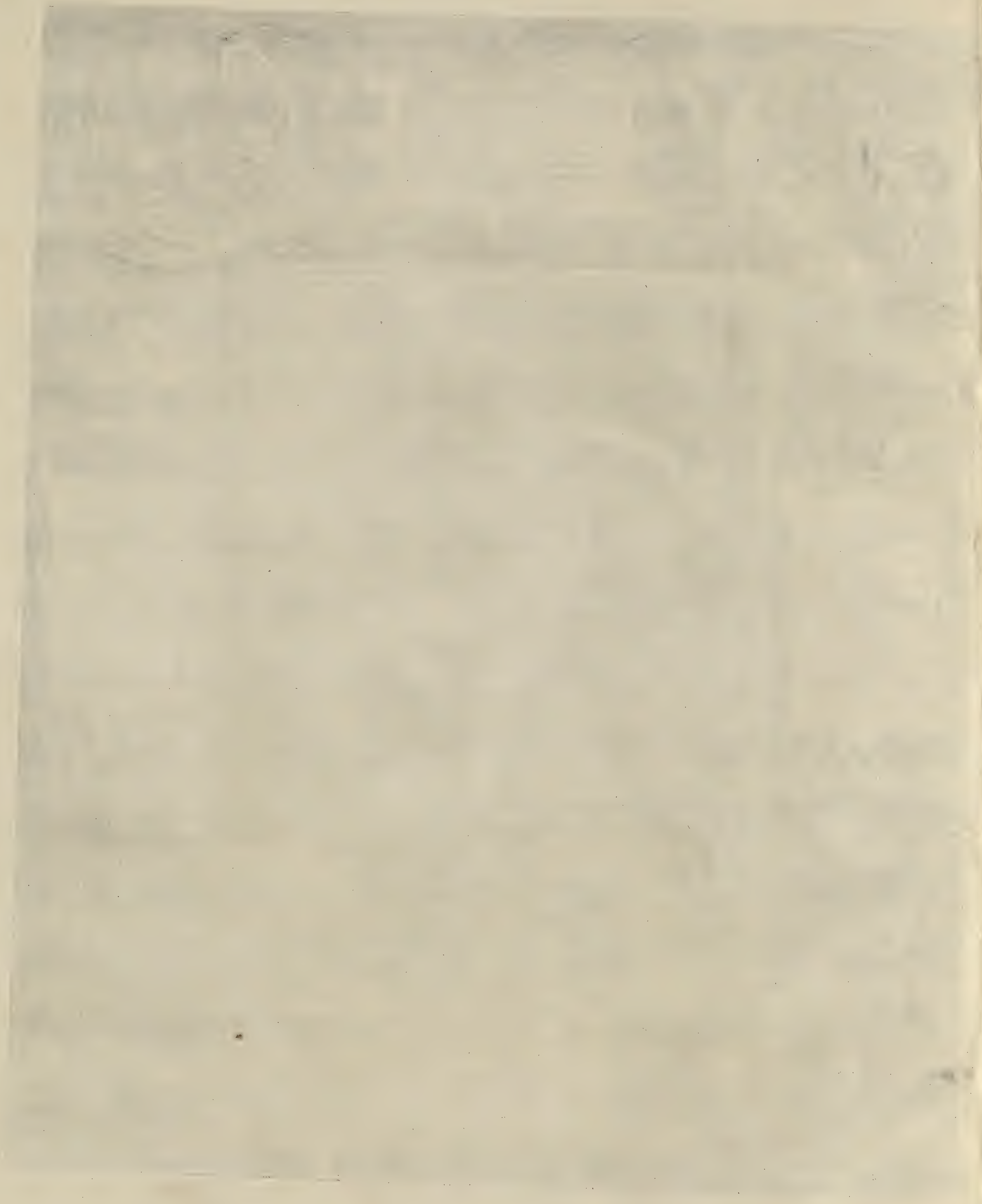
Ich bin einfältich schlach
von ardt
Schwachste vñ starkst ins
ertrage hart
Das fürwitzichst vol
schalcker list
Trawrichst ond froelichst
in mir ist
Vñ nach dē rodt so wayls
ich wolt
Das ich durch christum
leben sol
Derohalb ich meyn zeij
gestalt
Hab alhie auff dieser milt

Innocent his et cauteux,
Le plus foible, aussi le
plus fort,
Simple et prudent, triste et
joyeux,
Plus que tout ame en ce
ressort,
Estant certain, qu'apres
la mort
J'auray par Christ vie
eternelle
Qui de mon temps est le
support
Par sa clemence paternelle

Ik ben Onnosste, ende Schalck van nature
Ja het alder Granchste, en Sterckste in nature
Oock me het Simpelste, doorschijnichste van al
Idroessie en dlijstie want na des Doots besure
Weet dat ic deur Christum, ewelick leuen sal
Daerom ic mynen tijt hier heb in d'ofche dal

106 12 1 cor 7 Phil 2

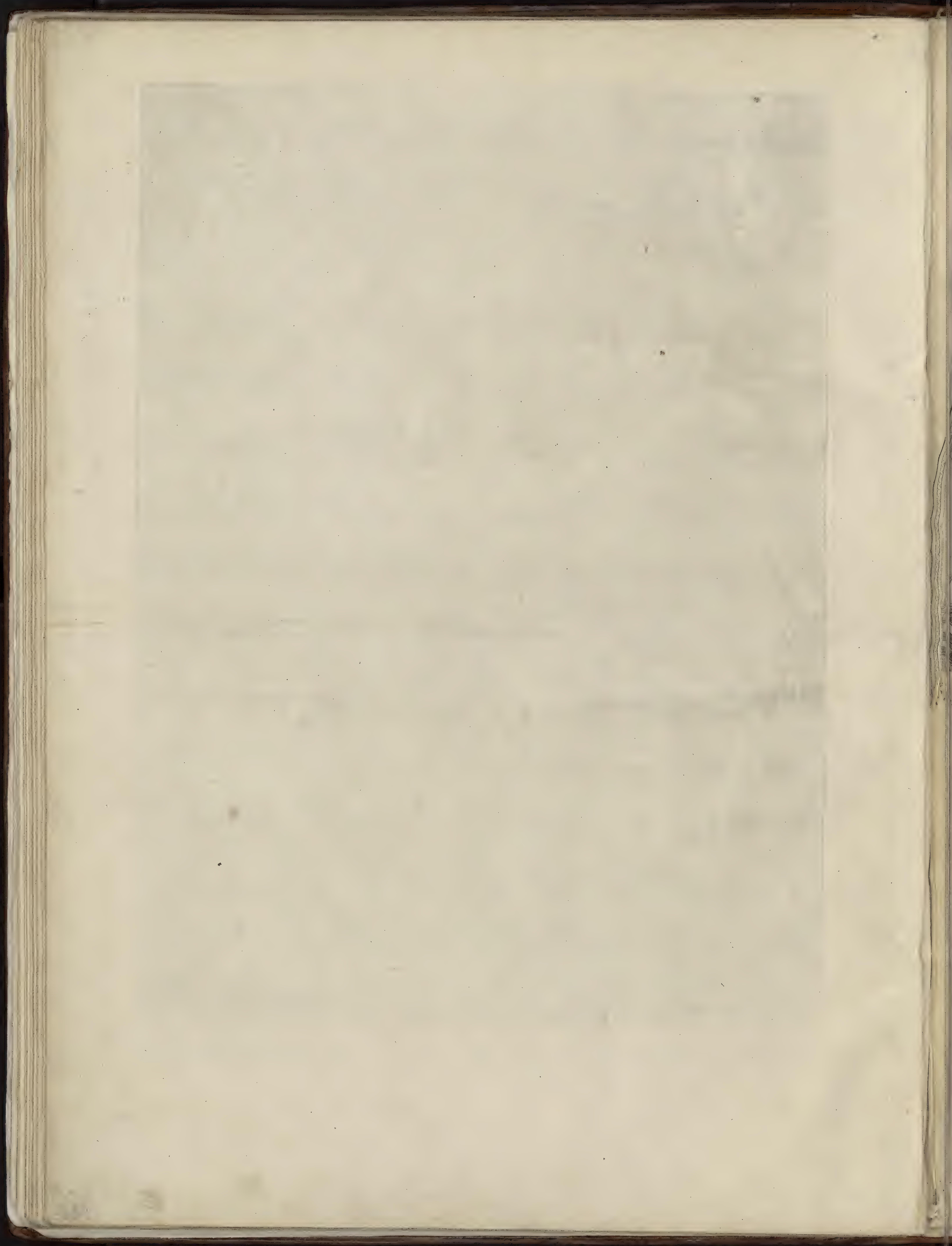

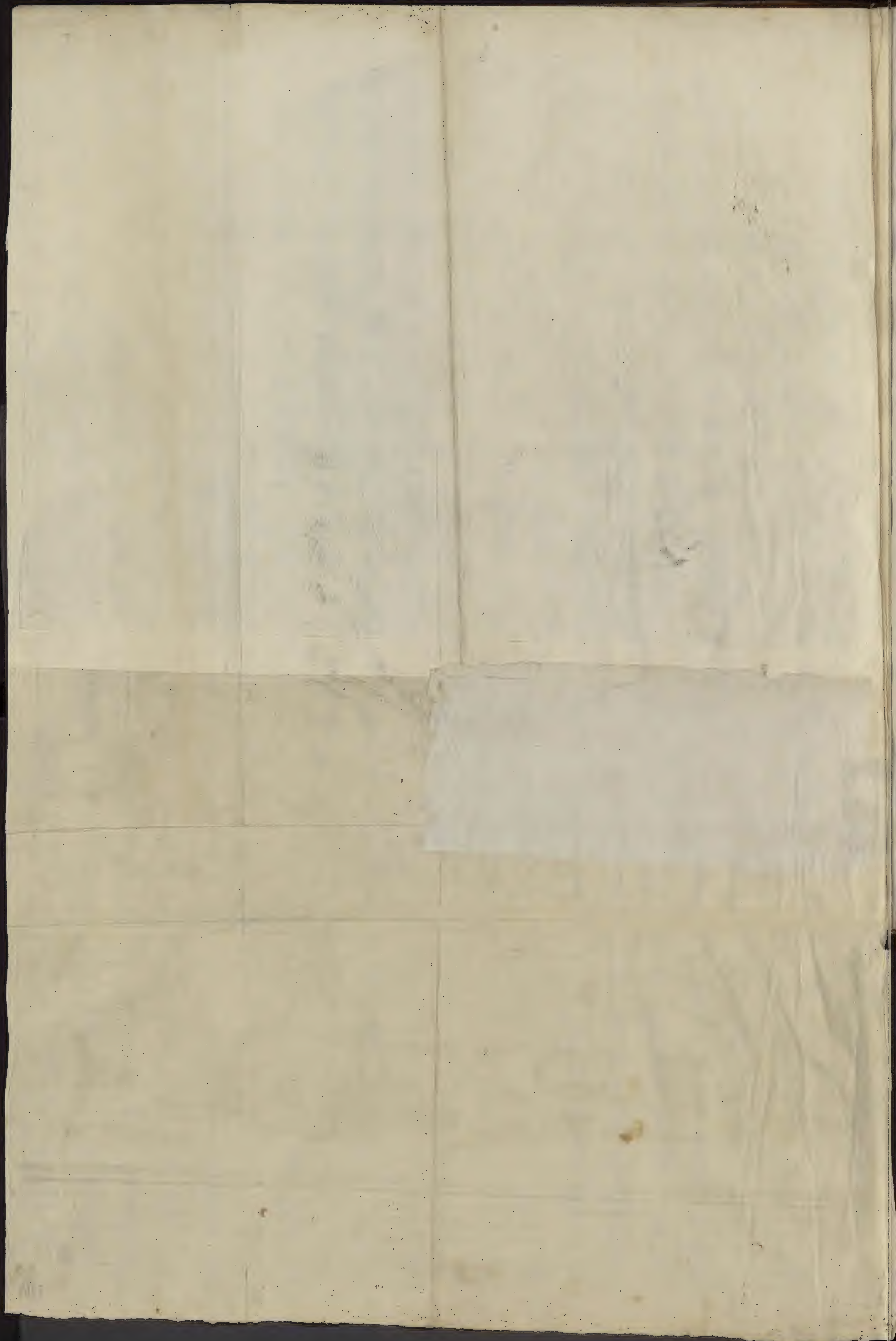

DESIDERIO (INQVIT IESVS) DESIDERAVI HOC PASCHA MANDVCARE VOBISCVM, ET VNVS VESTRVN ME TRADITVRVS
EST, DISCIPVLVS ILLE QVEM DILIGEBAT IESVS CVM RECVMBERET SVPER PECTVS DOMINI DIXIT, DOMINE QVIS EST QVI TRA-
DET TE. DICIT IESVS, ILLE EST, CVI EGO INTINCTVM PANEM PORREXERO. MATT. XXVI. MARC. XIII. LVC. XXII. IOAN. XIII.

E C C E H O M O

Ieronimus w. sc.

M. Lucas Rom. Inuentor.

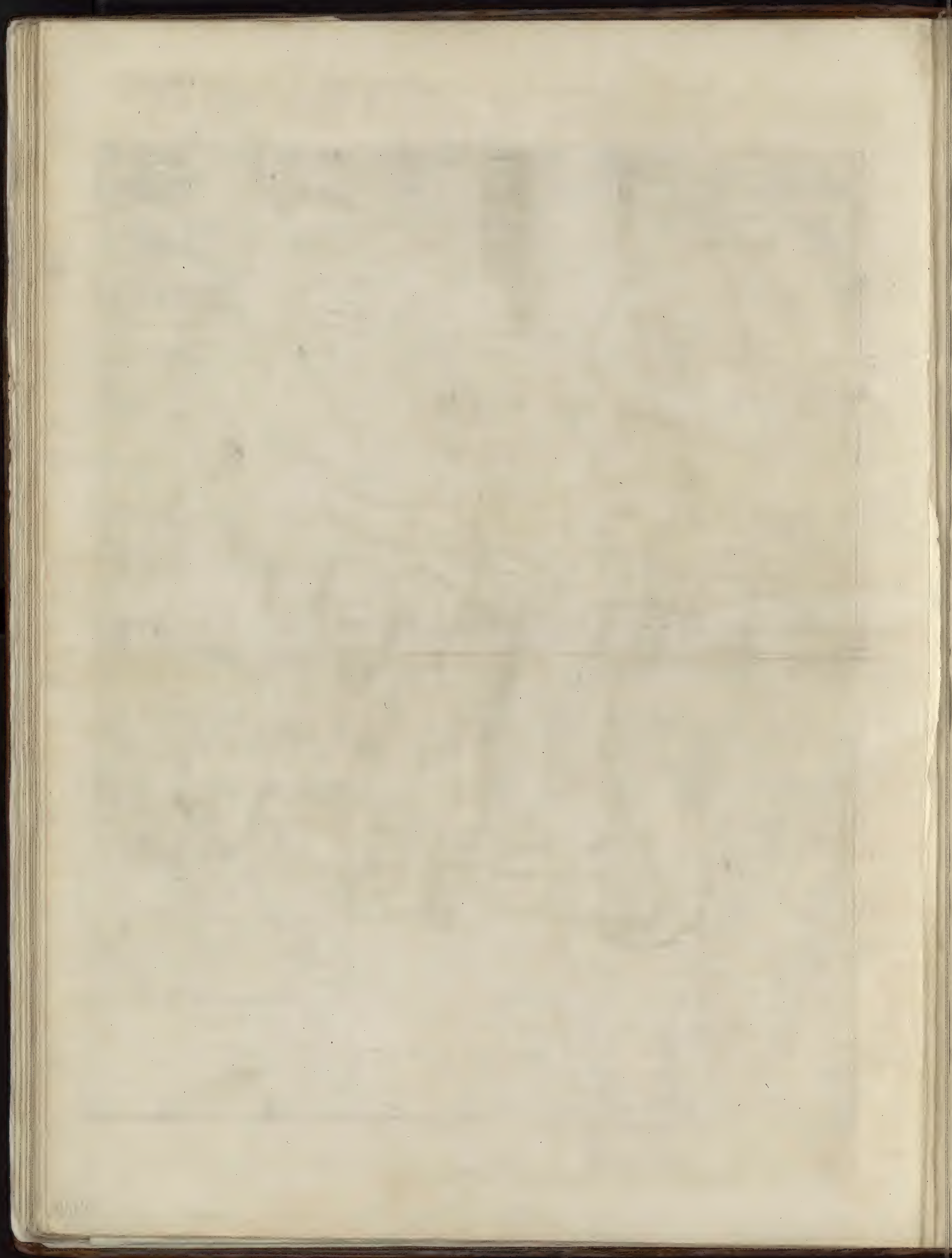
Aux Quatre Vents.

Qui vestit agros gramine,
Pungitq. pennis alites:
Nudatus adstat, militi
Factus rapina barbaro.

Tergum innocentis, effra
Christi fatigatur manu,
Impresba dissultant cuti
Ulmus, flagellaq. et repres.

Ridet Deum Plebs futilis,
Blasphemijq. perfurit,
Deiq. sancto filio
Fœda imputat mendacia.

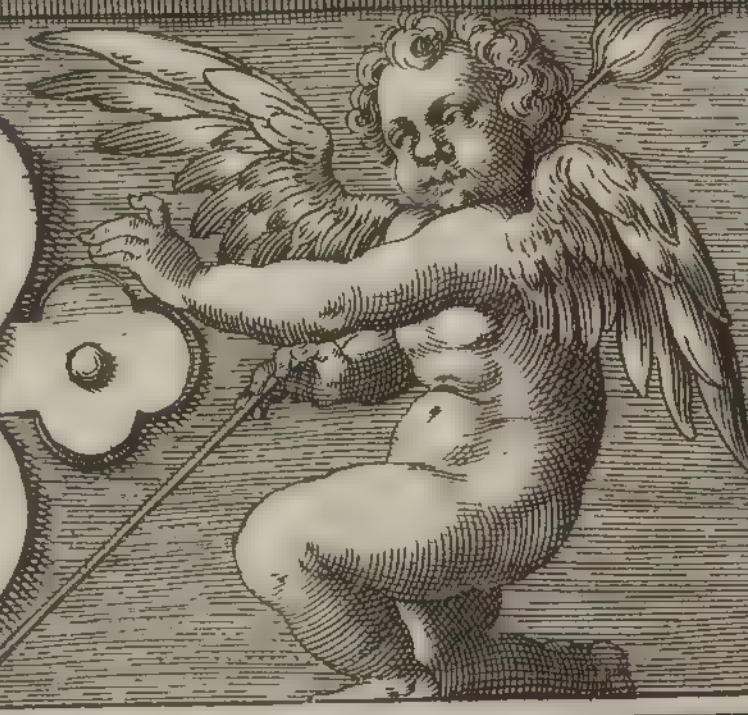

Ich weiß das
bet und er wird
Auf weichen und wer
Umgeben und werde
sehen Tob

mem Erlöser le
mich auß der Erden
de mit meiner Hautt
in meinem fleisch Got
rur Cap

FEIER ABENDINAE. Sobolis monumenta Viator
Cernis, dic, Homini quani breue vita bonu es f
Ludere filioles letorum ante ora Parentum
Vidisset, cum mors inijcit atra manus.
Prima domum Luctu grauitur turbante MARIA
MAGDALENA Patri fert gemitu & Lachrymas.
Hinc grauiore alio cumulat Lachrymosa dolore.
Funera, quæ ceco Parca furore ruit.
ANNA iacet, iacet ELISABETH, LVCRETIA Lucæ
Deserit, heu maestebusta quaterna Domus,
Sed tu Christe tua mortem qui morte sacras fi,
Vt sit in etheriam Janua facta domum,
Æternæ reddes tu gaudia Lucis amicos:
Inde Vt in amplexus vique parentis cat

MANES LO

Stulto quid extruunt varias industrius arto.
Quæ oculis tantis maioris Stigmata quæsum
In furore, tumidatq; super regio cithera Crustas.
Omnia sunt gelidæ nullo, discrimine morti

Subditi sunt risu, iocis et ludibria fati.
Dicitis quæ fuerit viuo mihi gratia: quod me
Nobilitant opus: quæ mudo in funere virtutis
Regnatoris Afic Priami me credit in illo

QVINTIVR

Inferior vici quæ regulas aut sine prole
Militio vel sanis noxissima fabula Dauid:
Seu viridæ proiectus hinc, de rupe capellas
Seruati, resonantq; Amari lides nictrepia ignes.

Pone animam indecorem, fors he Commune vi
Abore eadem quæ me, quæq; te sua sub inga mittit.
Vix, fui nigris, sic moco eris exa Chelydris.

THE [illegible] OF THE [illegible] [illegible]

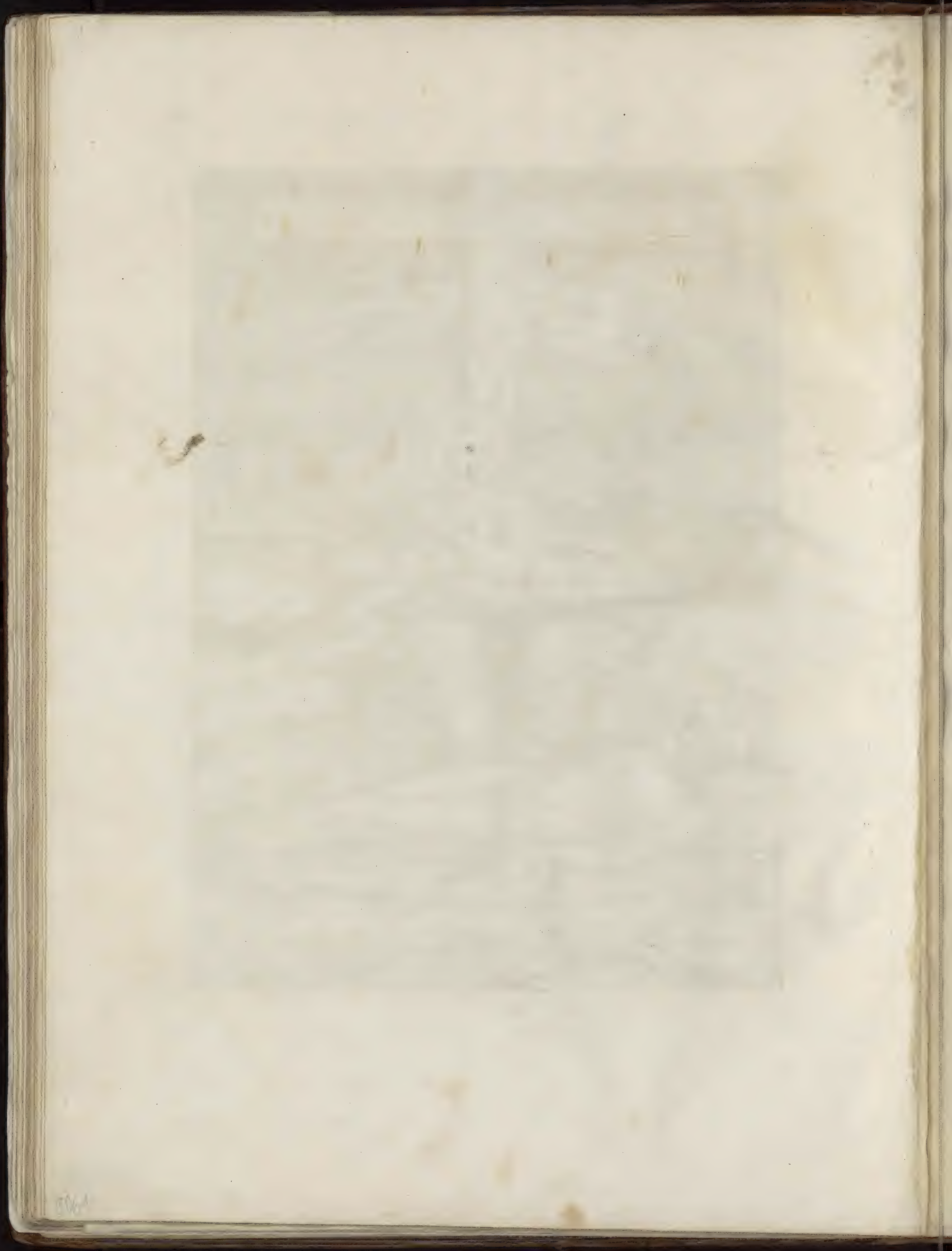

15. XX 66
MICHAELIS ANGELI
BONAROTTI FLO. IN AET
marius kretzschmar inc

1475

[Faint, illegible handwritten text or signature]

S. Iohannes. Apos. et. Euangelista

S. Iacobus maior. S. Petrus. S. Andreas

S. Mattheus. Apos. et. Euangelista

S. Iudas. S. Bartholomeus. S. Iacobus minor

Vos. qui. reliquisti. oia. et. secuti. estis. me. centuplum

S. Thomas. S. Mattheus. S. Philippus

S. Lucas. Euangelista

S. Matthias. S. Paulus. S. Simon

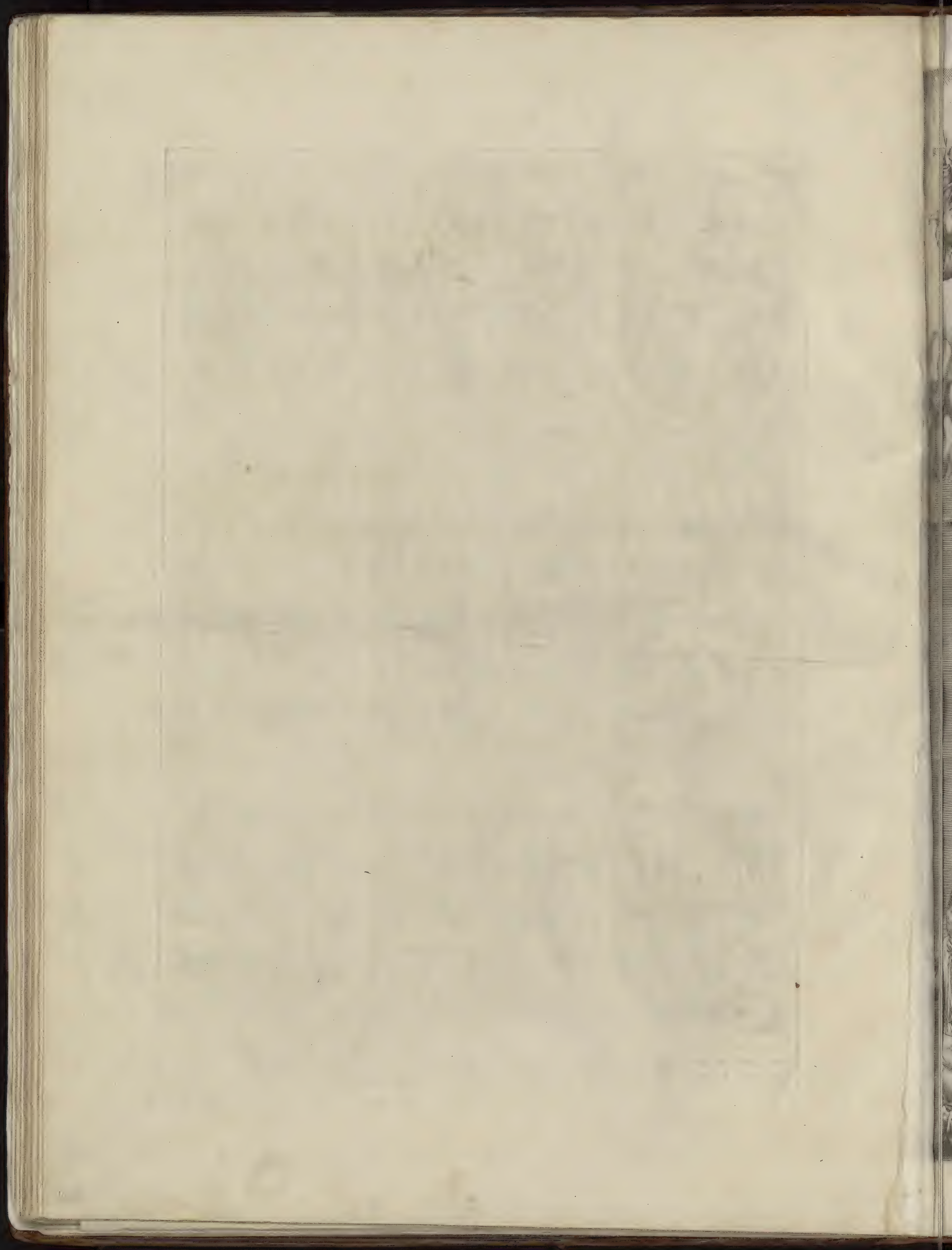

S. Marcus. Euangelista

Sicut. misit. me. uiuens. pater. sic. et. ego. mitto. vos. quorum. remiseritis. peccata. remittuntur. quorum. retinueritis. retenta. sunt *

Crispianus. Inuentor * H. Collart sculpsit * Adrianus. Hubertus. Antuerpiensis. excudebat. Anno. 1. 5. 7. 5 *

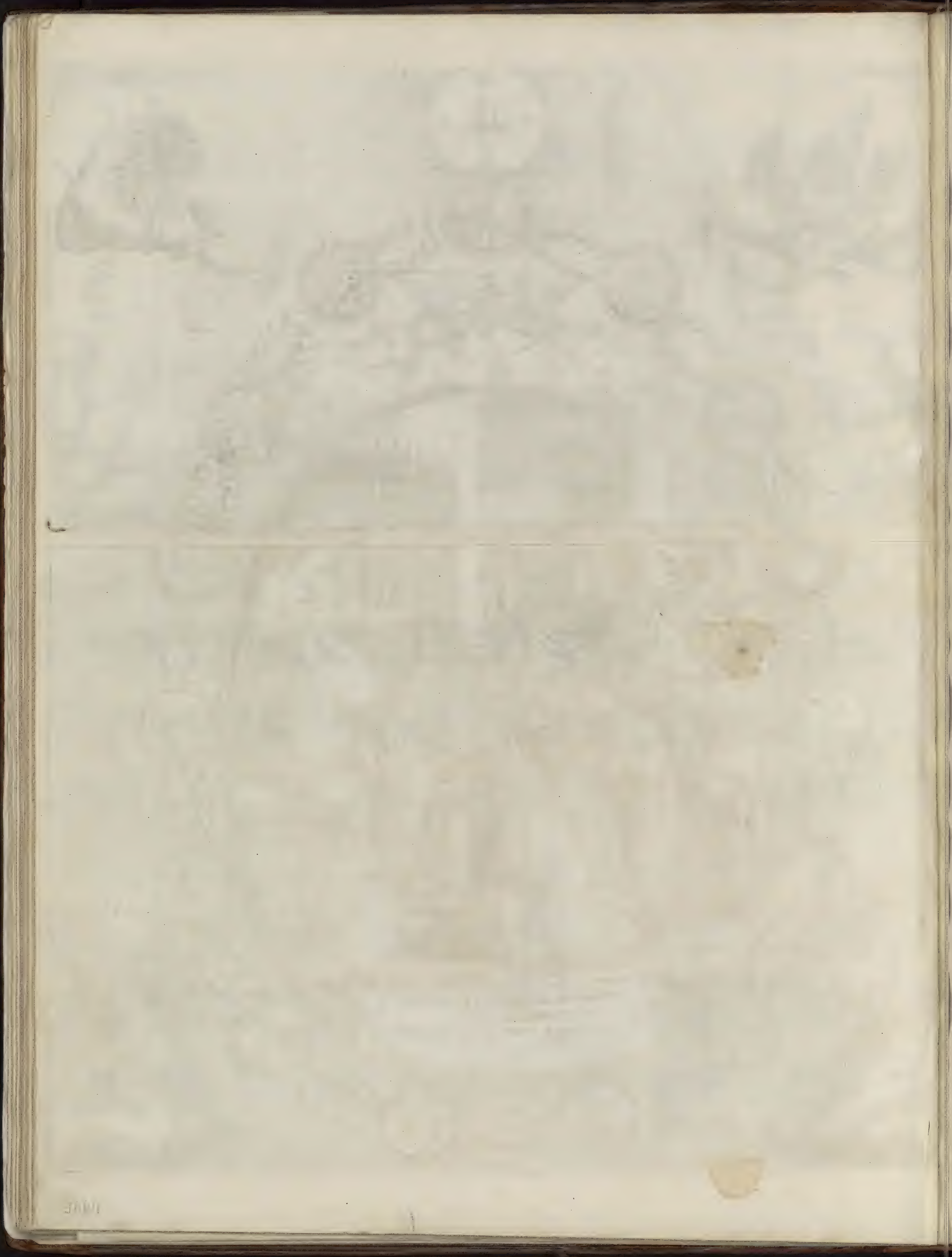

Nicolaus. beatrizius
foruis. suis. exc.

PURPUREAS PREBETE ROSAS
FLORESQUE MARIE
UT VOBIS FRUCTUM PREBEAT
ILLA SVVM

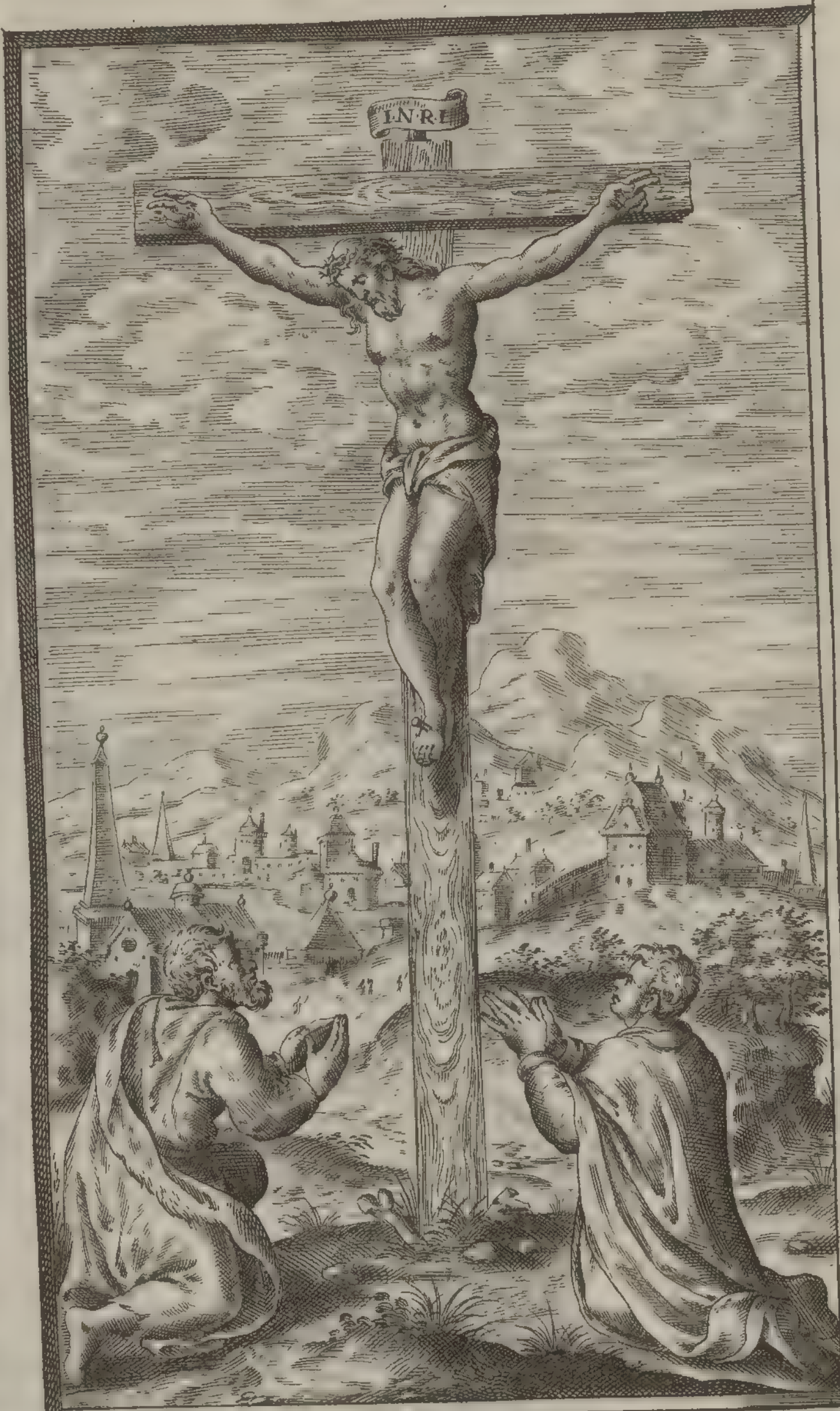

ESURIENTES PASCO

PRO SALUTE PROXIMORVM DEVM ORO

DUBITANTIBVS RECTE CONSULO

SITIENTIBVS DO POTVM

IGNORANTES DOCEO

NVDOS OPERIO

INIURIAS PATIENTER FERO

PECCANTES CORRIPIO

HOSPITIO PEREGRINOS SVSCIPIO

OFFENSAS REMITTO

MÆSTOS CONSOLOR

ÆGROS INVISO

CAPTIVOS REDIMO

MORTVOS SEPELIO

VIDE LECTOR MEDITARE ET IMITARE NE FRVSTRA VIDEAS FRVSTRAQVE PRO TE CHRISTVS
PASSVS SIT SED PROXIMVM DILIGE NON VERBO AVT LINGVA SED OPERE ET VERITATE
Adrianus Hubertus ex

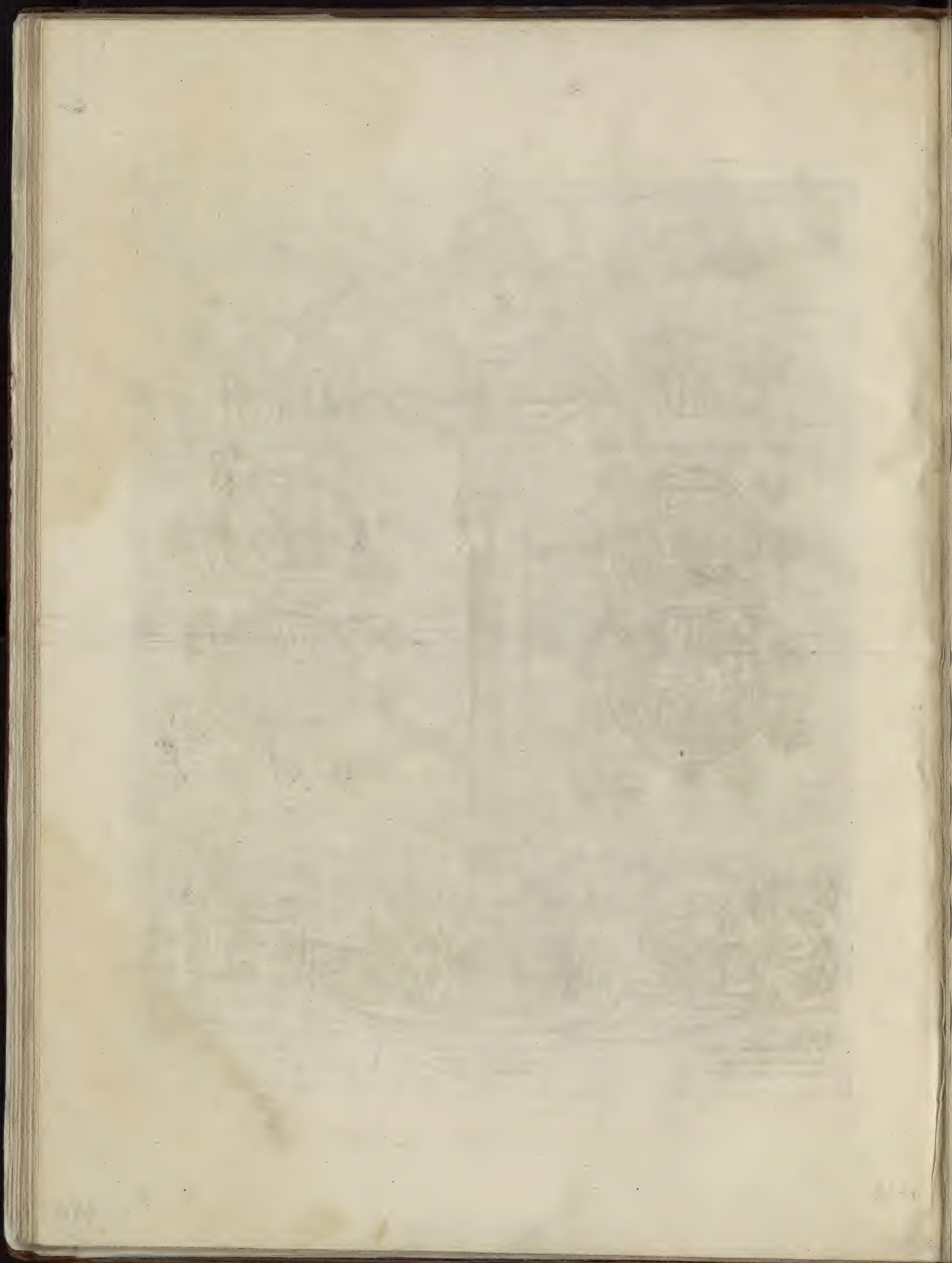

Cum adhuc infirmissemus Christus
secundum tempus pro impijs
mortuus est. paul. ad rom. V.

Vade et lauaue septies in iordane:
et recipiet famitatem caro tua
atq. mundaberis. III. reg. c. V.

Qui sanat omnes infirmitates tuas.
psal. C. II.

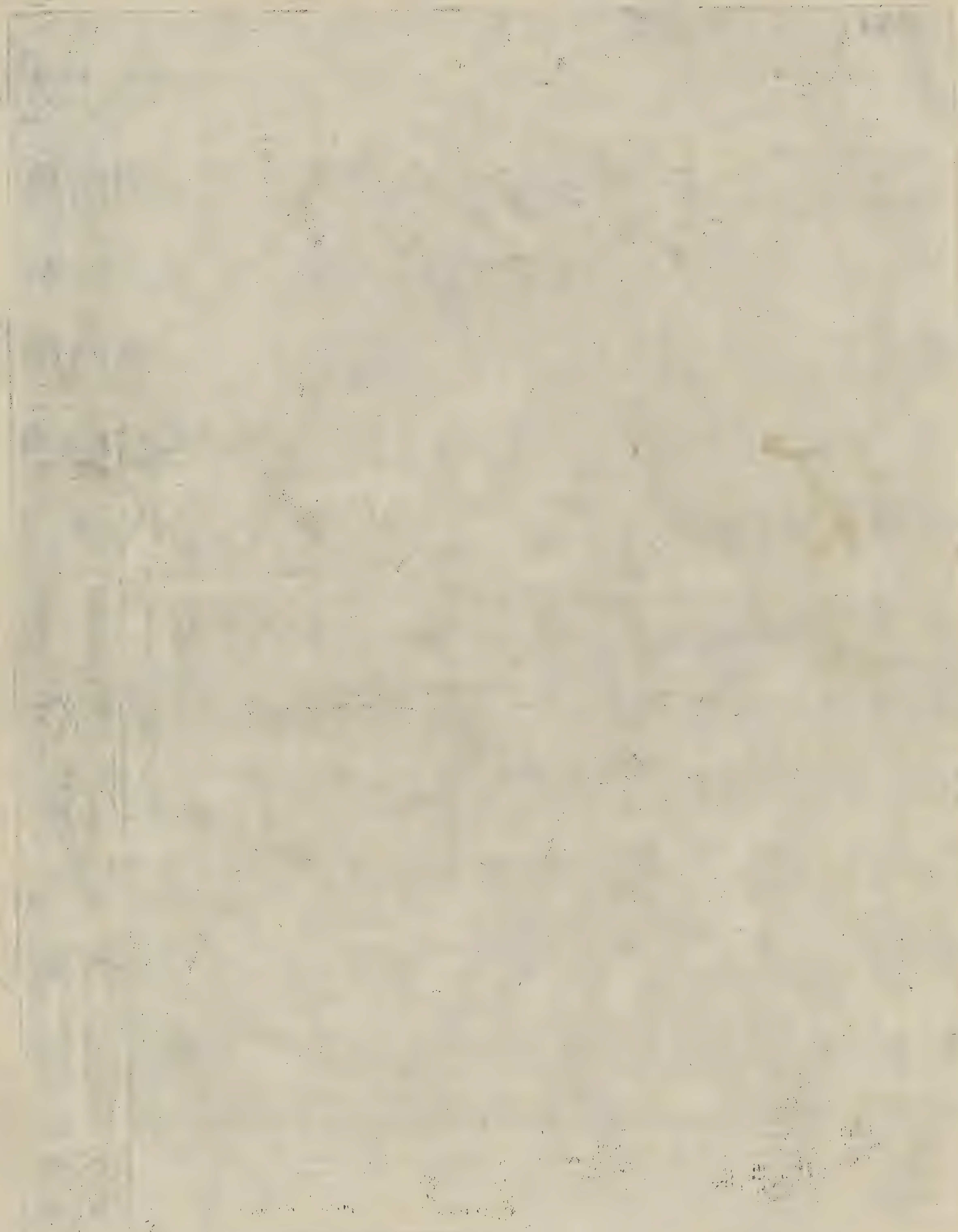

Est celi, terreq. Parens, antiquior omni.
 Principio, atq. ante secula progenies,
 Qui geminos fuit ante polos, qui spiritus unus
 Est tribus, atq. unus, numen Vniq. tribus.

Omnibus infusus, secretus ab omnibus, idem.
 Totus in immenso semper Vniq. fuit,
 Quicquid erat nunc est, et erit quodcumq. per ævum,
 Cuius deprendi forma modulq. nequit,

Huius atq. unigenus, dignatus claudier alio.
 Virgineo, et serui factus imago, Deus
 Factus homo, subijt mortem, impositusq. sepulcho est.
 Ut mala deleteret crimina fontis Adæ.

CERNITE ADÆ SOBOLES OB VOSTRA PIACVLÆ MORTE
 LVENDA VITAM SPONTE MORTI TRADITAM.
 HÆC EADEM VIVOS VT VOS SIBI REDDAT IN RVVM
 SED SIBI INTRA TERTIVM REDDET DIEM.

E. Batens.

excudat.

Cum.

Privilegio.

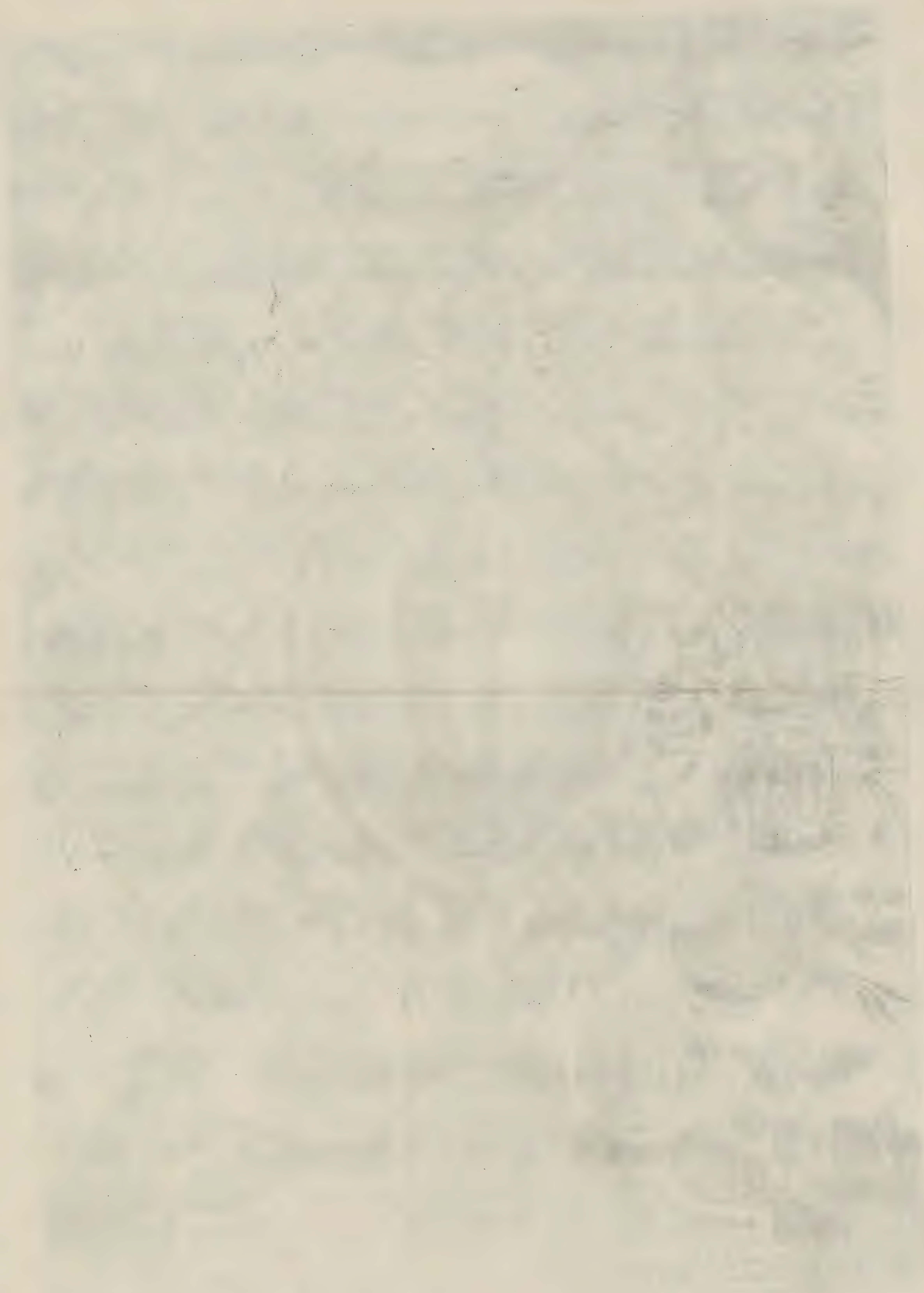
QUINDECIM MYSTERIA ROSARII

B. MARIE VIRGINIS

JOHANNES STRADA INVENTOR
JOHANNES STRADANUS SCULPTOR
PHILIPPUS GALLEUS EXCUDERAT
ANNO 1577

Aspice, Lector, opes, lucusq; et gaudia Maris. Prospera quinq; notat, tristes totide altera curas. I. Nec animo meditare, preces his ordine certo. Ve cu frigida mors animam suaderit ego. Deusa qua gladio feci in ere manus. Quinq; ad Caelum sunt referenda domos. Fufere, sacra manu, quando corona terit. Corpore, Virgo parens certa dei apla tibi.

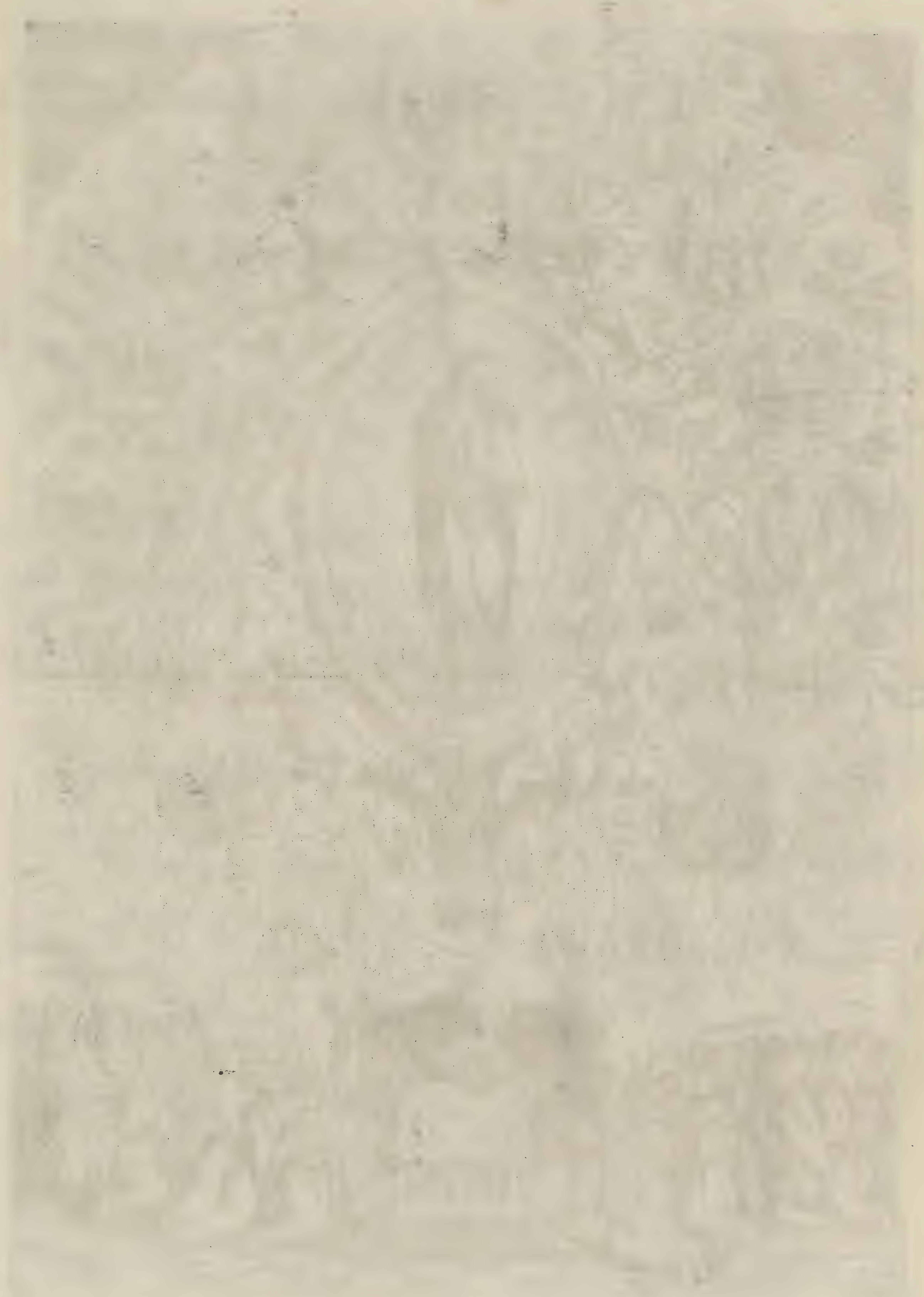

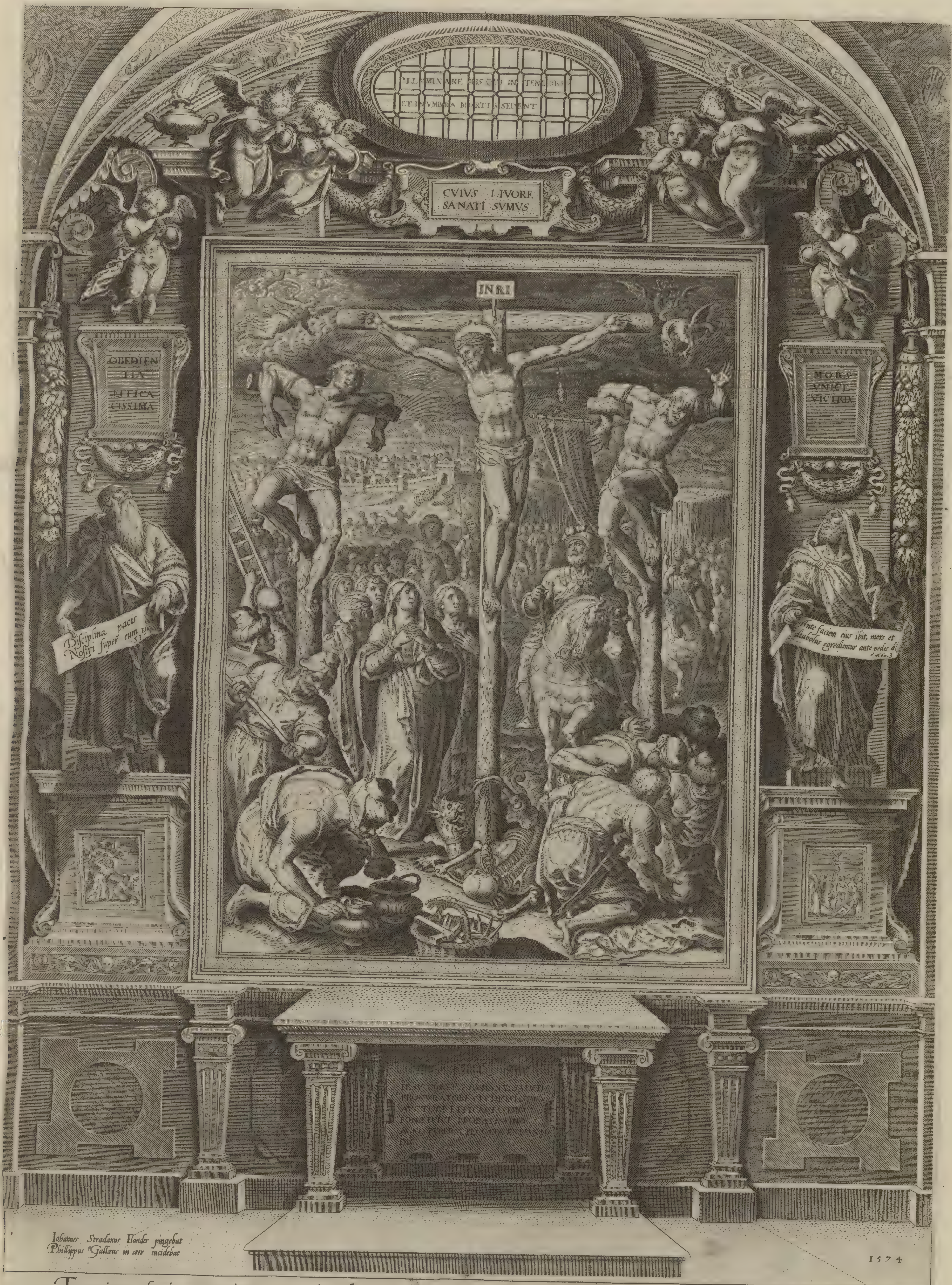

Johannes Stradanus Hander pinxit
Philippus Galleus in aere incidit

Te moriente, hominum moritur mors improba christe.
Et tua pro multis uictima sola litat.

Sanguinibusq; diu varijs turpissimus orbis
Diluvio istius sanguinis cluitur. Ar. Mont. Canbat

Nomine, Christe, tuus Triadis, nos servat ab Orco. Atq; Orbe supero cocremat igne eruat. Flet Triadis ingrati cur nomen reddim? Orco? Cur riva inferno pectora ab igne calent? Nomen cupimus. 157

Hic est lapis qui contemptus e a uobis e edificatus qui factus est in caput anguli.
 Nicolaj Valegij Formis Venetis

MAVI

Benedicti Stefani Exe-
 cum principis

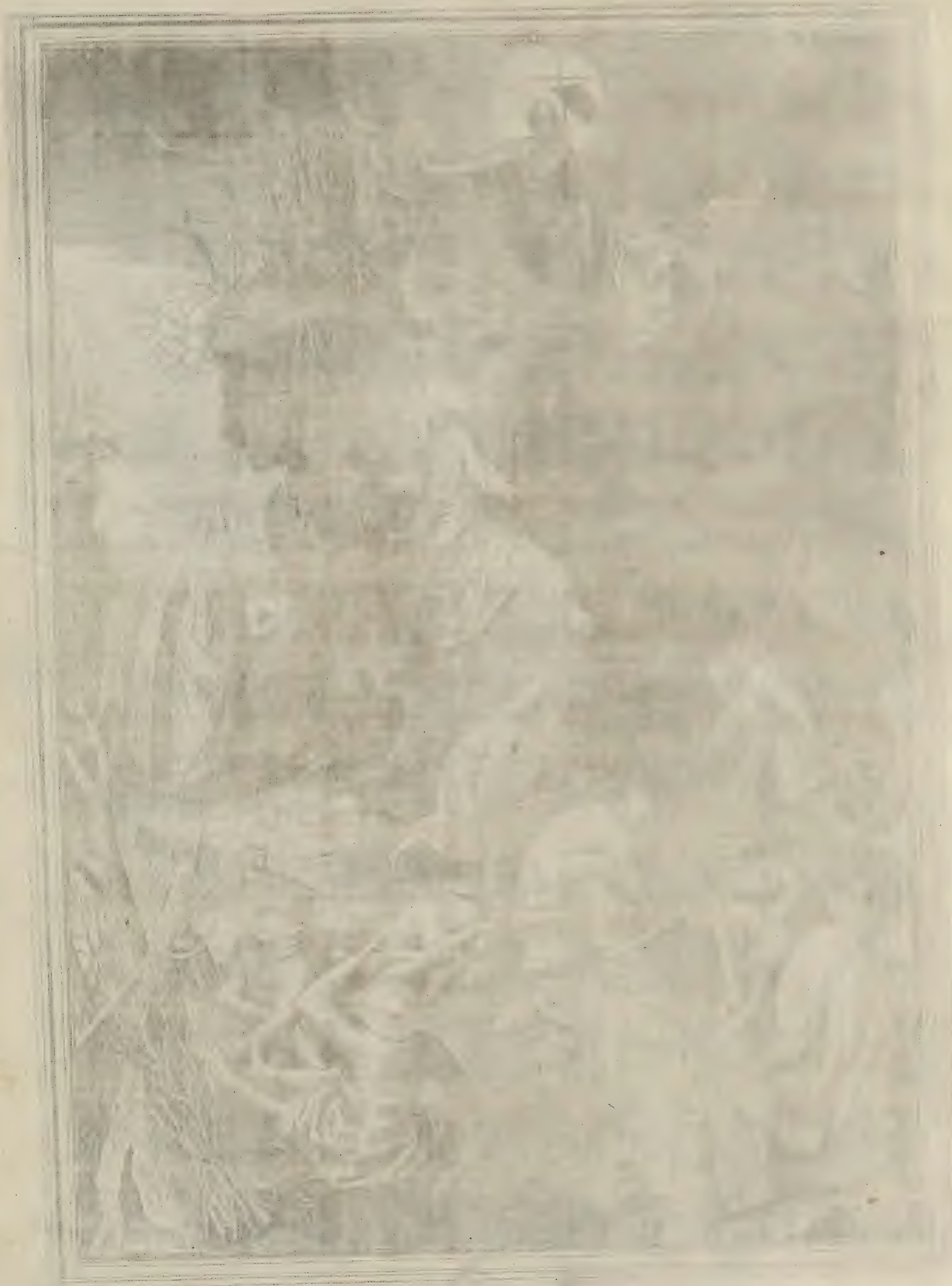

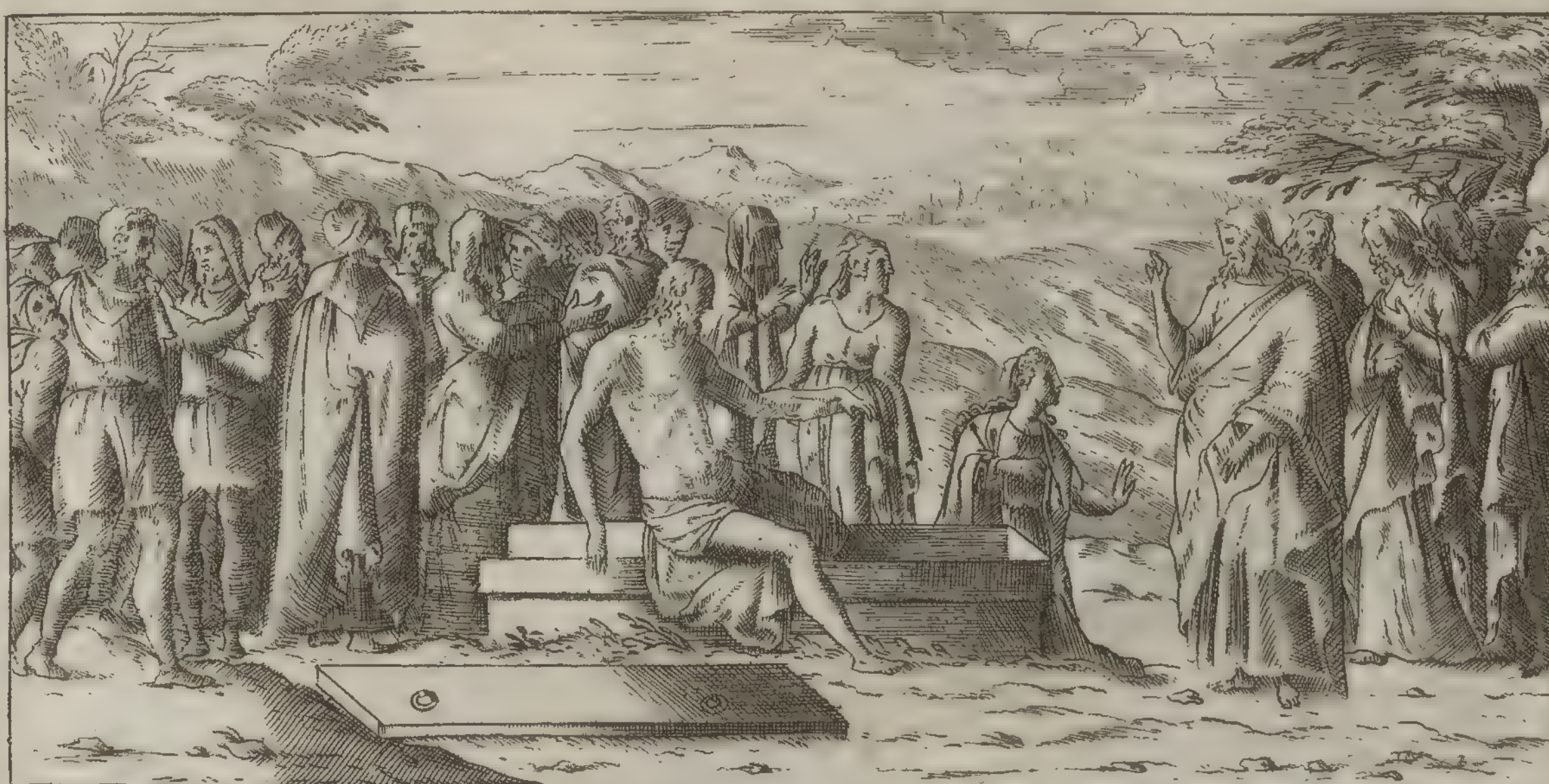

Abijt totus grex porcorum p[er] p[re]cept[um] in mare; Mat. Viii.

Clamauit IESVS uoce magna, Lazare ueni foras; Gio. xi.

Admirabatur Architeuctus aquam uinum factam; Gio. 2.

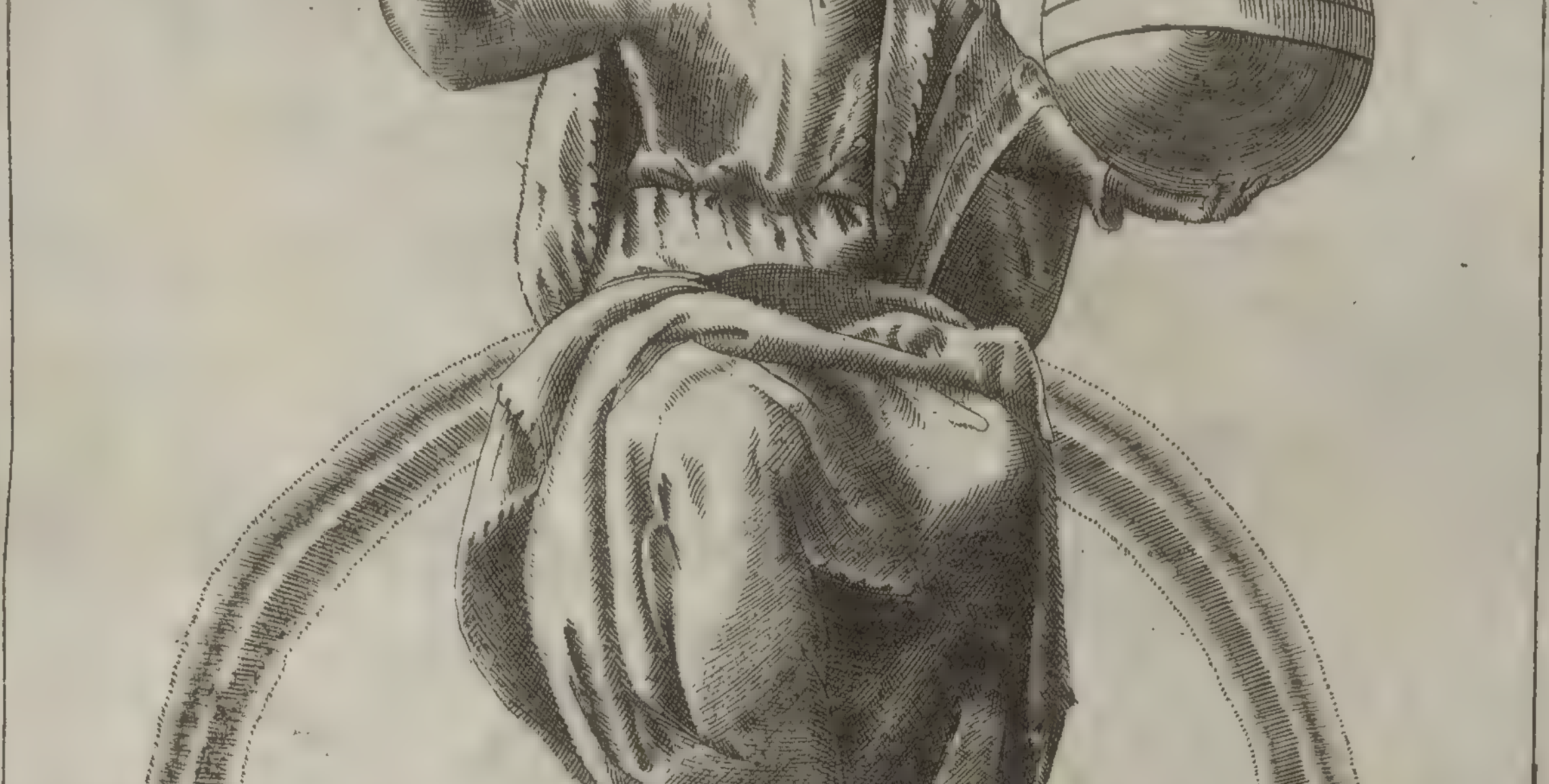
Vade exijt demonium a filia tua; Mar. Vii.

Confide filia, fides tua te salua fecit; Mat. ix.

L utrum mihi posuit sup[er] oculos, et laui, et uideo; Gio. ix.

Surge, tolle grabatui tua, et ambula; Gio. V.

Dñe, si uis, potes me mundare, / et ait ihs, uolo, munda; Mat. viii.

OMNIS POTESTAS DATA EST
MIHI IN COELO ET IN TERRA,
Veneris apud Lucam Bertellum.

Mitte in dexteram nauigij rete, et inuenietis; Gio. xxi.

Tace, obmutescit; et cessauit uentus; Mar. iiii.

Ex quinq[ue] panib[us] et duob[us] piscib[us] saturauit dñs quinq[ue] millia uiroz; Mat. xiiii.

A dolescens, tibi dico, surge, et resedit q[ui] erat mortuus; Luc. vii.

Michiel
Coccien. gine.

Condiderat proprio primum Deus omnia verbo
Condita peccati perdidit imperium

Suscipiens sacrum peccati pondera verbum
Peccatum perdidit; cunctaq; restituit Arias Montanus

P. Balens
Excud.

REGNA PATRIS REPETENS TOTVM LEGAVIT IN ORBEM
DISCIPVLOS CHRISTVS QVI SVA VERBA FERANT

QVI RENOVENT Vnda ET SIGNIS SVA DOGMATA FIRMENT
QVO FACTO SVRSVM SE SVPER ASTRA LEVAT

THE [illegible] OF [illegible]

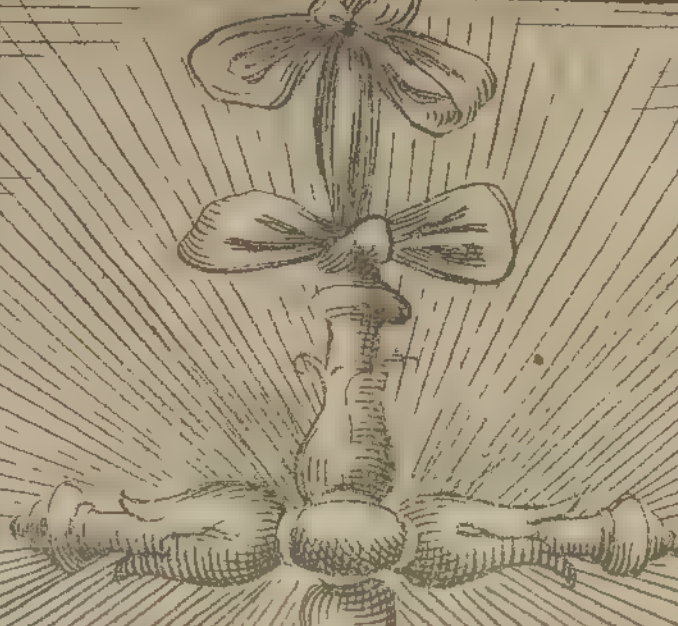

[illegible text]

Ecclesia tua, quaesumus domine
preces placatus admittite, ut destruc-
tis adversitatibus et erroribus
universis, secunda tibi senectus
liberetur.

Deus qui Ecclesiam tuam
semper gentium uocatione multipli-
cas concede propitius ut quos aqua
baptismatis abluit, continua protec-
tione iuearis.

OMNIPOTENTIA S. DOMINI

F. P.

ETAS IN

FANTI

ETAS

VIRI

LITATIS

ETAS

PERITIAE

ETAS

IVVENTUTIS

SUCCIDITE ARBOREM

ETAS ADOLE

SCENTIAE

Ioa. Baptista de Cavalieri. Incidit hunc unum.

Permi de guarionis excedebat laureto.

15

16

17

Ecce humilis Virgo, Mater castissima CHRISTI,
Accipit à Nato præmia summa suo;

Rome apud Laurentium Vaccarium

Esto humilis, purusque, vocato in vota MARIAM.
Scandere ut sydereos possis ei ipse gradus.

Martino de
Vos Inuentor.

1574

Philippus Galleus Fecit

VENITE BENEDICTI PATRIS MEI IN REGNUM AETERNUM . MAT . XXV .
ITE MALEDICTI PATRIS MEI IN IGNEM SEMPITERNUM .

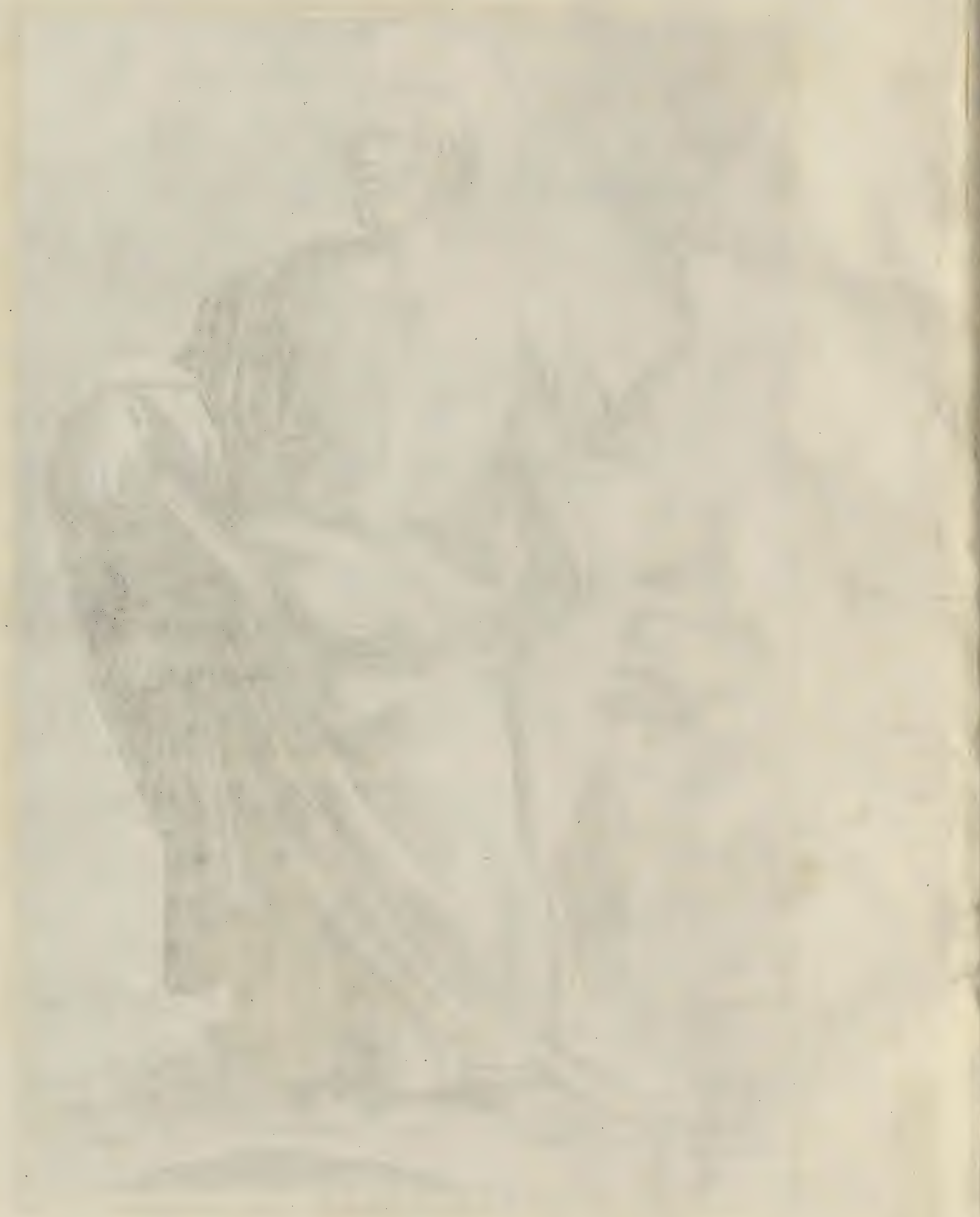

Bernardinus passarius inuen.

Romæ cū priuile. S. Pontif. 15

S. BARTOLOMEVS.

QVINCONCEPTVS EST
 DE SPIRITU SANCTO
 NATVS EX MARIA VIRGINE

PASSVS SVB PONTIO
 PILATO CRUCIFIXVS
 MORTVS ET SEPVLTVS

DESCENDIT AD INFEROS
 TERCIA DIE RESURREXIT
 A MORTVIS

ASCENDIT AD COELO
 SEDIT AD DEXTRAM DEI
 PATRIS OMNIPOTENTIS

INDE VENTVRVS EST
 IUDICARE VIVOS ET
 MORTVOS

CREDO IN SPIRITVM
 SANCTVM

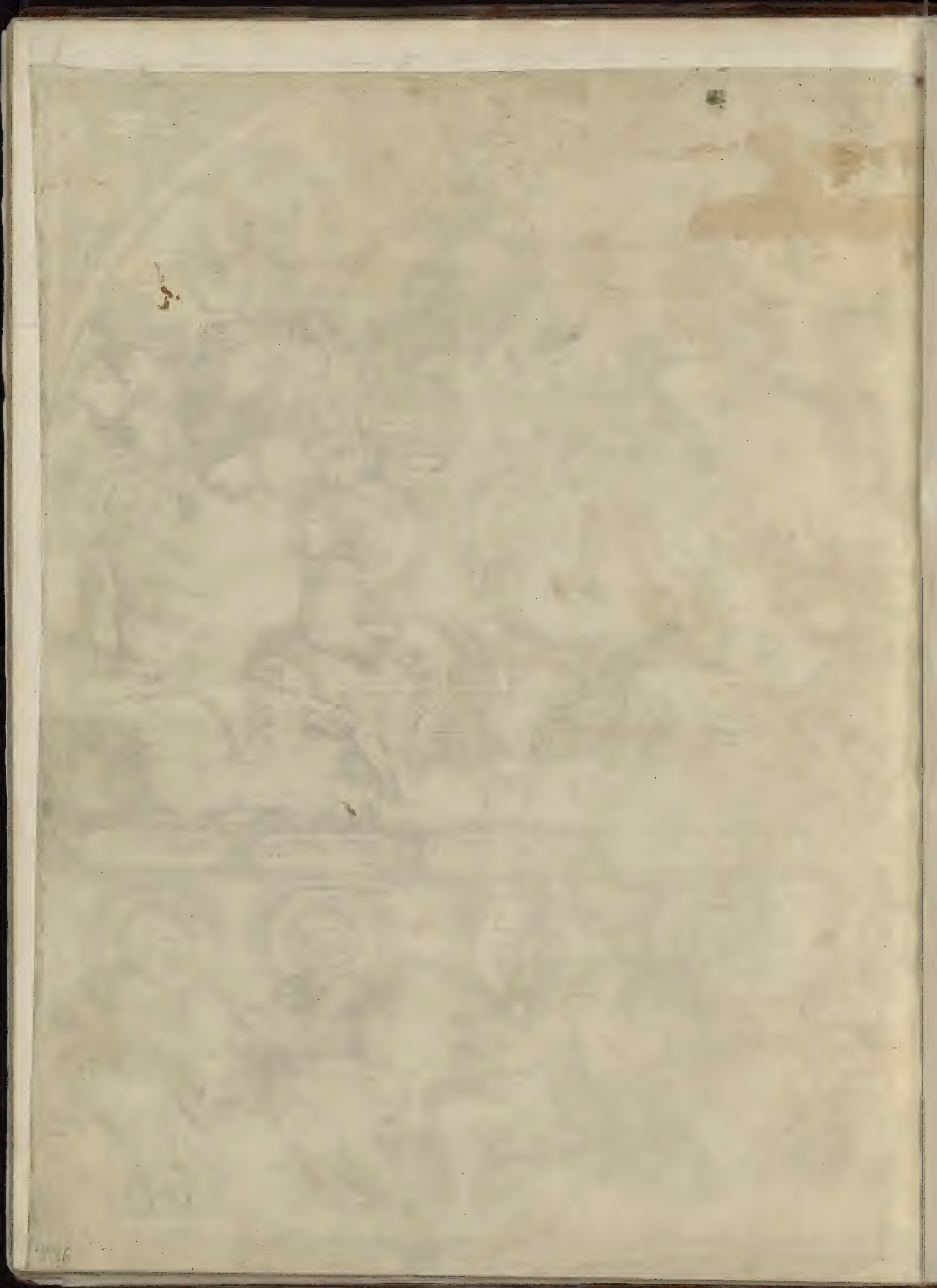
SANCTAM ECCLESIAM
 CATHOLICAM SANCTO
 RVM COMMVNIONEM

REMISIONEM
 PECCATORVM

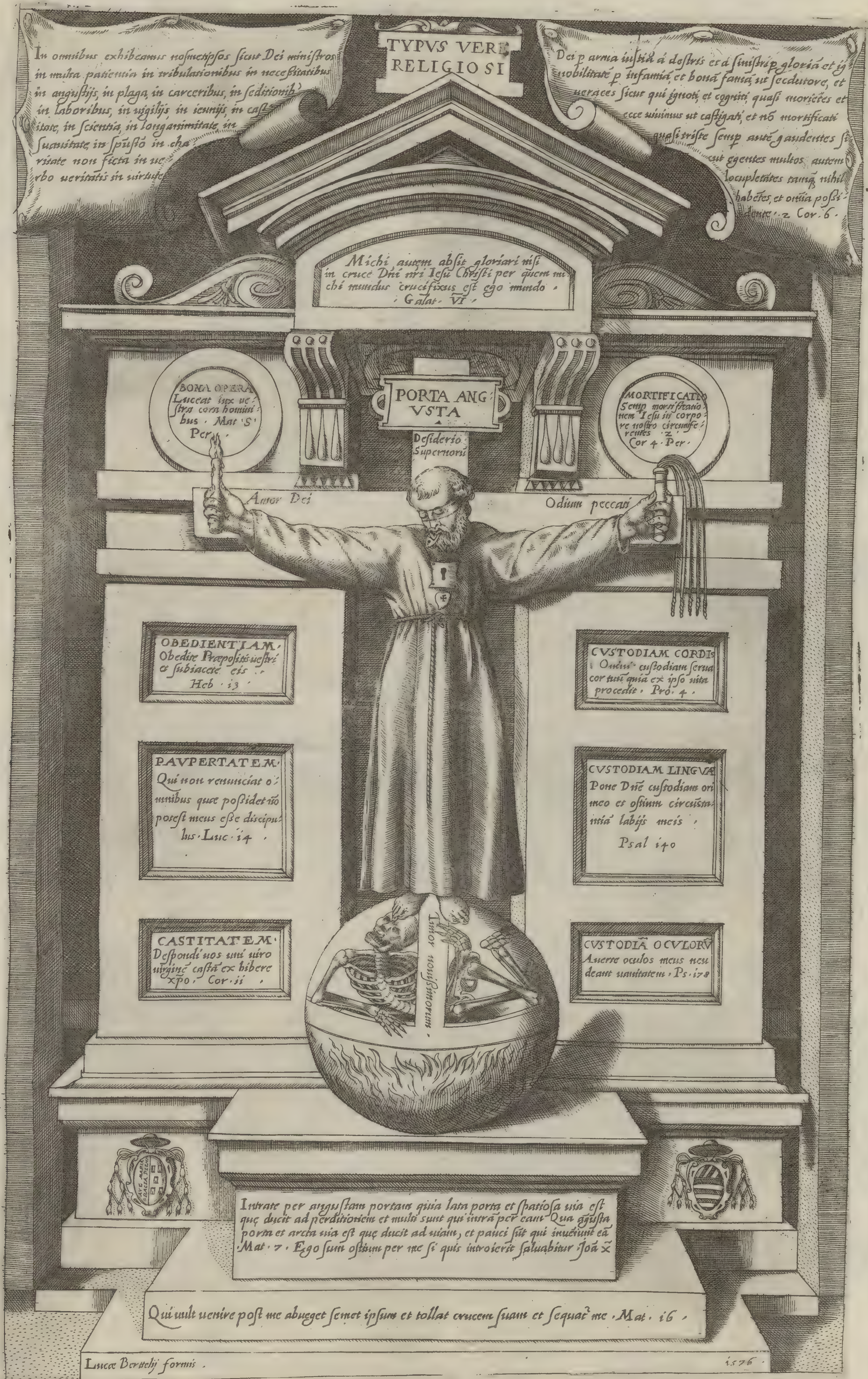
CARNIS RESURREC
 TIONEM

ET VITAM AETERNAM
 AMEN

Quicumq; hanc regulam secuti fuerint
pax super illos. Ad Gal. VI.

Oportet hereses esse, ut qui probati sunt,
manifesti fiant in nobis. P. Cor. XI.

O altitudo diuinarum sapientiae et sci-
entiae dei. Ad Rom. XI.

Hereticum post unam et secundam
correctionem de uita. Ad Tit. III.

Quicumq; enim in Christo baptizati estis
Christum induistis. Ad Gal. III.

POSITVS IN MEDIO QVO ME VERTAM NESCIO

Spiritus omnia scrutatur, etiam
profunda. Dei. I. Cor. II.

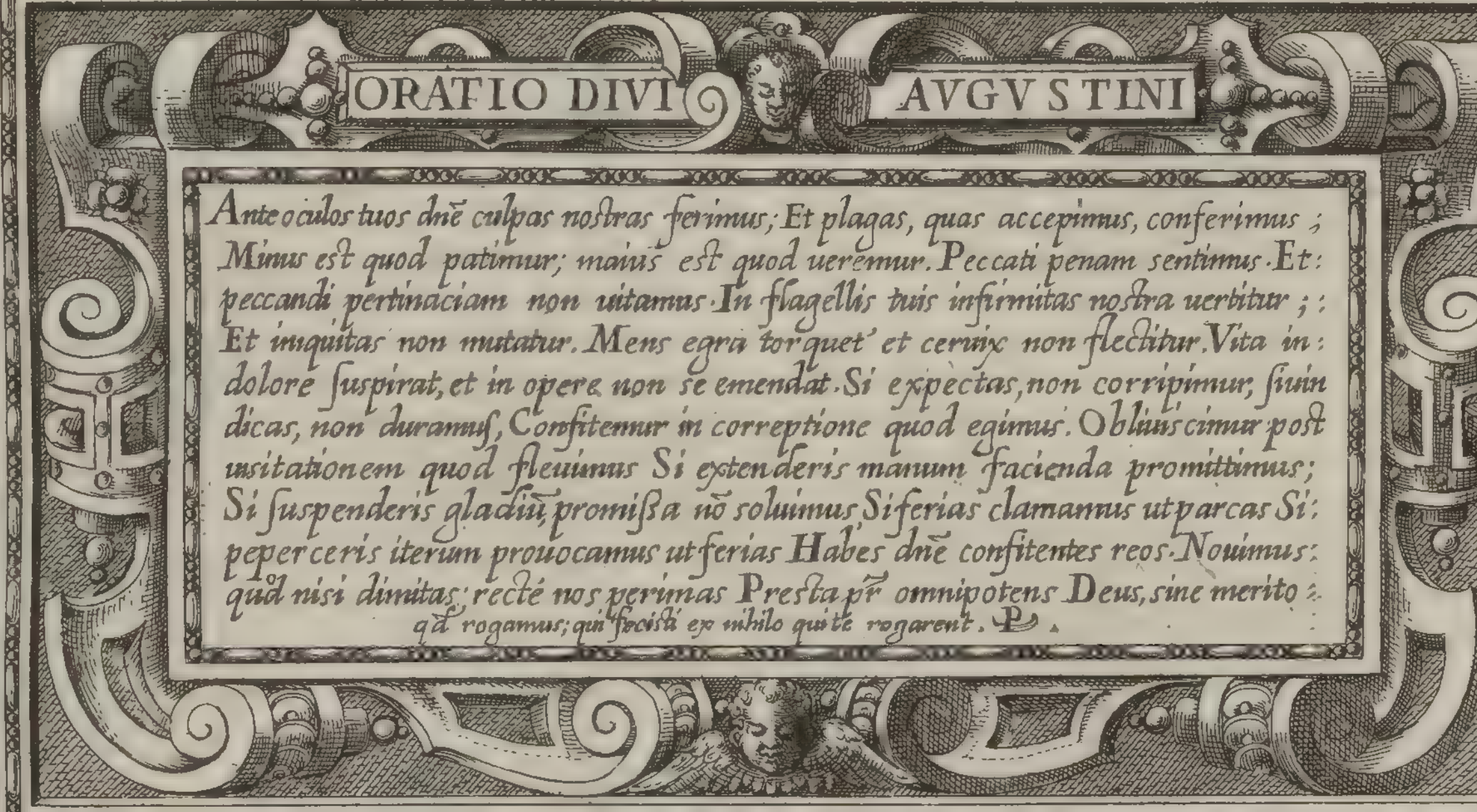
Et legitur inuolunt Dominum Iesum
Christum. Ad Rom. III.

Vbi est mors, (Victoria)
tua. I. Cor. III.

Quae uere uidua est et desolata, spe-
ret in Deum. I. Tim. III.

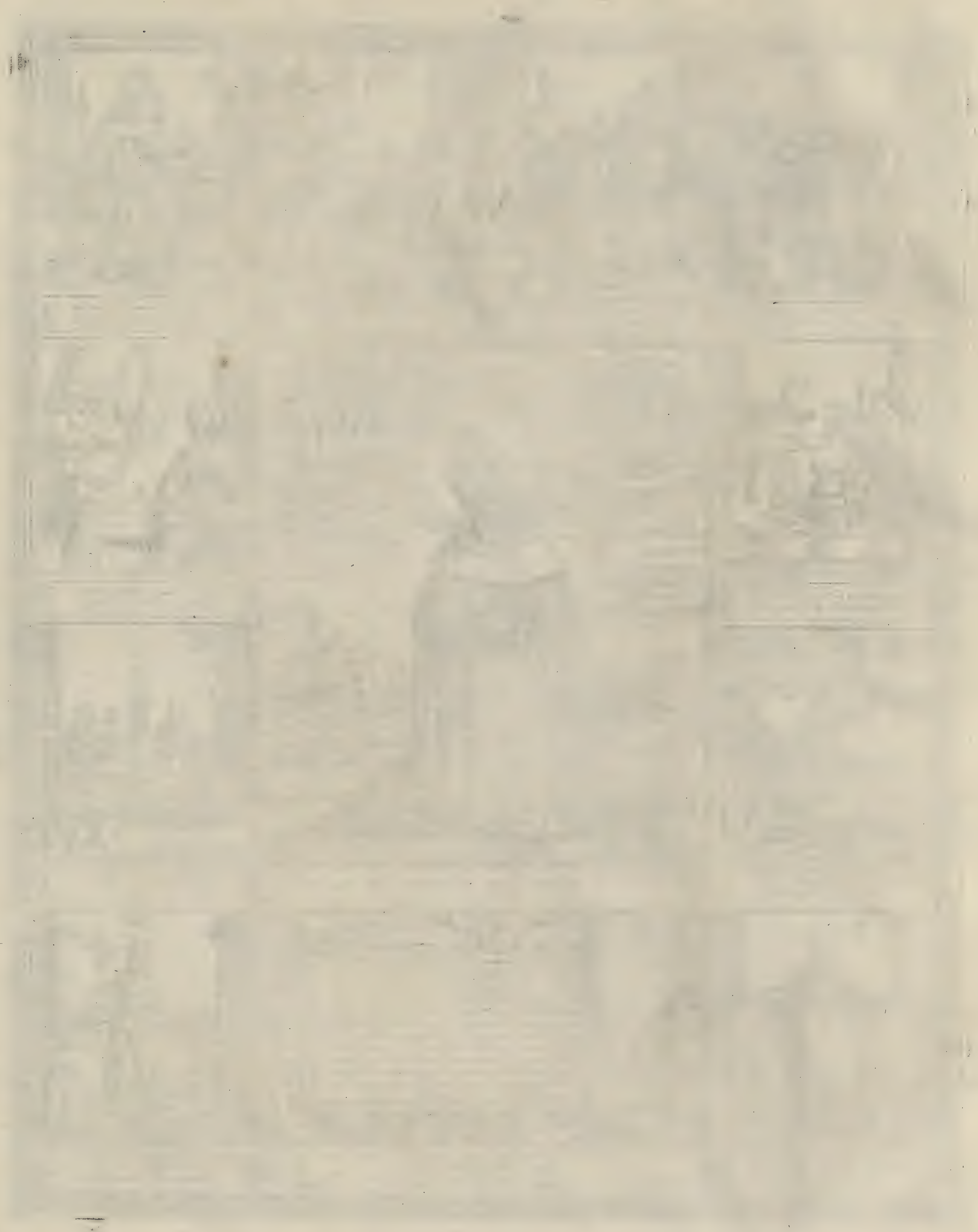

Romae Claudij Duchetti Formis
Anno Dni M D LXXX
Bonifati F.

Non coronabitur nisi qui legitime
certauerit. II. Tim. II.

TIMETE DEVM, ET DATE ILLI HONOREM, QVIA VENIT HORA IVDICII EIVS.

Cum privilegio Pont. 1577

S. Vincentius Ferrerius.

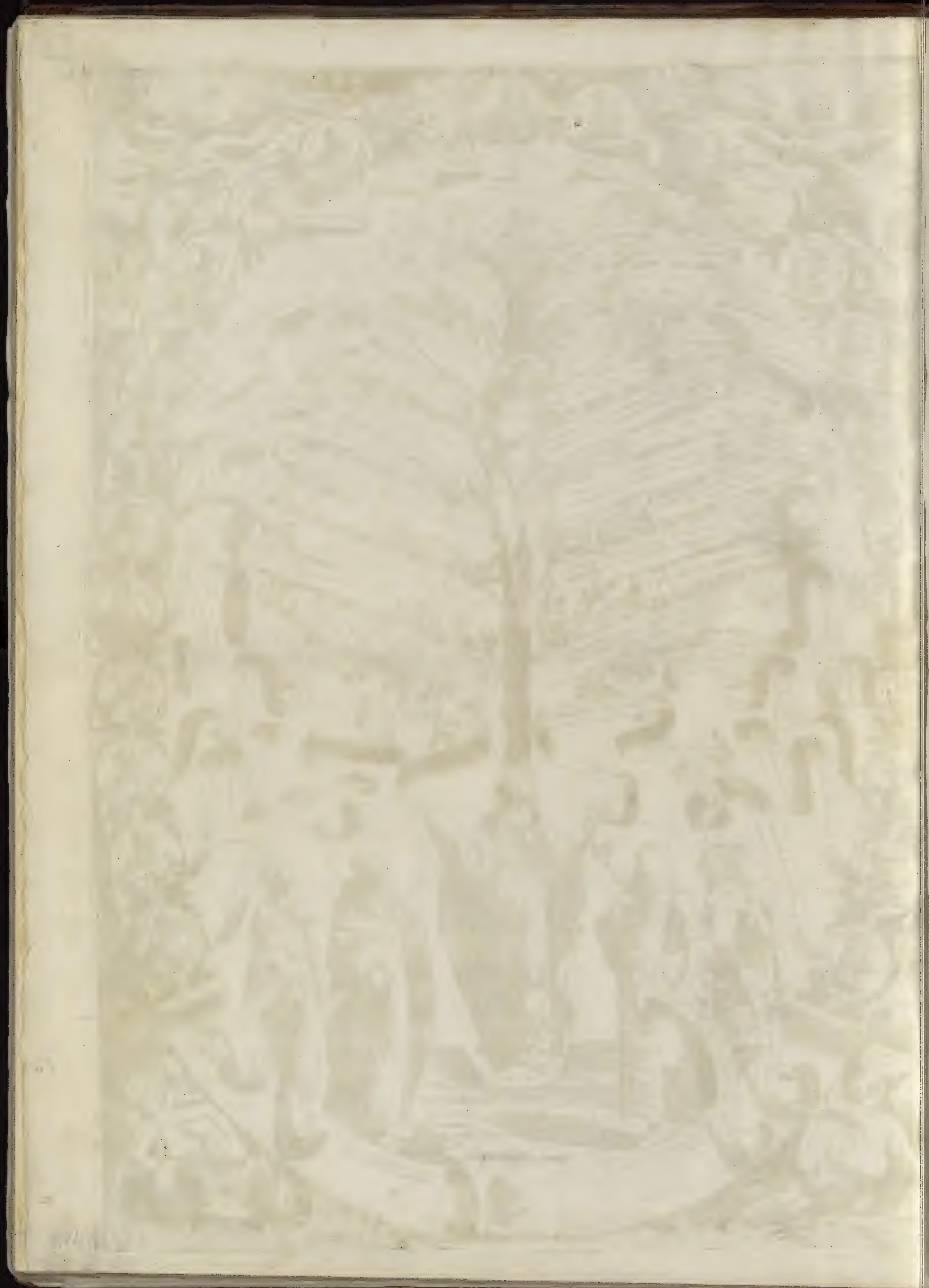

PIA ET DEVOTA ÆTATIS AC VITÆ DOMINI NRI IESV CHRISTI CONTEMPLATIO

En uicibus septem Christi de Corpore sanguis

Destruit ut septem Crimina nostra. luat.

H SAN MI CHRI VVL LA
OS GVIS RVS STICVM NERE VIT
QV AN DI TRI FV STRA

INDVLGENZE DELLA CORONA DEL SIGNORE

PAPA LEONE X. Hauido inteso da pnone degne di fede, Come a Vno EREMITA di Camaldoli, stato rcluso in una Cella piu di xv. Anni, ispirato da Dio, era uenuto in mente, che si come ad honore dell'Anni ch'la B.V. MARIA uisse in giro Mondo, gli si dice la CORONA detta alla MADONA, Così a honore dell'Anni ch' N. S. IESV XPO. couerso in giro Mondo sarebbe bene ch'li fedeli di xpo. dicessero una CORONA detta al SIGNORE di xxxij. p. an, interpossero: Ave Marie la gte Corona sua sacra approua e concede p ciascuna uolta ch' si dice Anni x. d'indulgi. E a chi la dira p un Anno intero, oltra la faceta soma, Anni Mille. E a chi la dira in Vita sua, radoppia tutte le pde indulgize, e dona nel partire di gita uita l'aplica bndicte, Data i fiorde, li. io. di feb. 1516. l'anno 3. di suo pontif.

PAPA GREGORIO XIII. ha cofirmato le sopradie indulgize, e di piu vi aggiogne a chi dira detta Corona p un Anno intero cessado ogni giusto impedimeto, Cofesso e contrito nella Pasca di R. e surte zone ogn Anno indulgi. plen. di tutti li pcy, e a gli ch' la dirano in fin al' estremo di lor uita, cofessi, e contriti, o mofinudo segno di contritione panimete indulgi. plen. di tutti li pcy, in Articulo mortis. E uole come ancho Papa Leone, che alli Trasmuneri ena scupati co il sigillo di Camaldoli, et sono scritti da un pre Eremita, o Monacho Camaldolese in iusticia, esuori di essa da ogni Prelato di Religione approuata, si dia l'istessa fede ch' alli originali. Et li R. Predicatori li possino predicare a popoli, no obstat. Data Romae li. 15. di feb. 1585. l'anno 3. di suo pontif.

R.D. ANTONIO Pisano Totus Ordinis Camal.
Generali dñi Ceterisq. Camaldulen. dica;

Anno dñi 1775 die 17 april.

Coram Pontifice hæc mensa benedixit et auro
Pani expressa manent cuius sigilla crucis.

Supplicibus precibus Savacenos sola fugando
Liberat Assirij moenia, templa, domos.

Accipit in numerum monacharum Clara sororem
Atque habitum similem donat utraq. manum.

Hic humilis sacet incidi vult sponte capillos
Franciscus uestes prebet et ipse sacras.

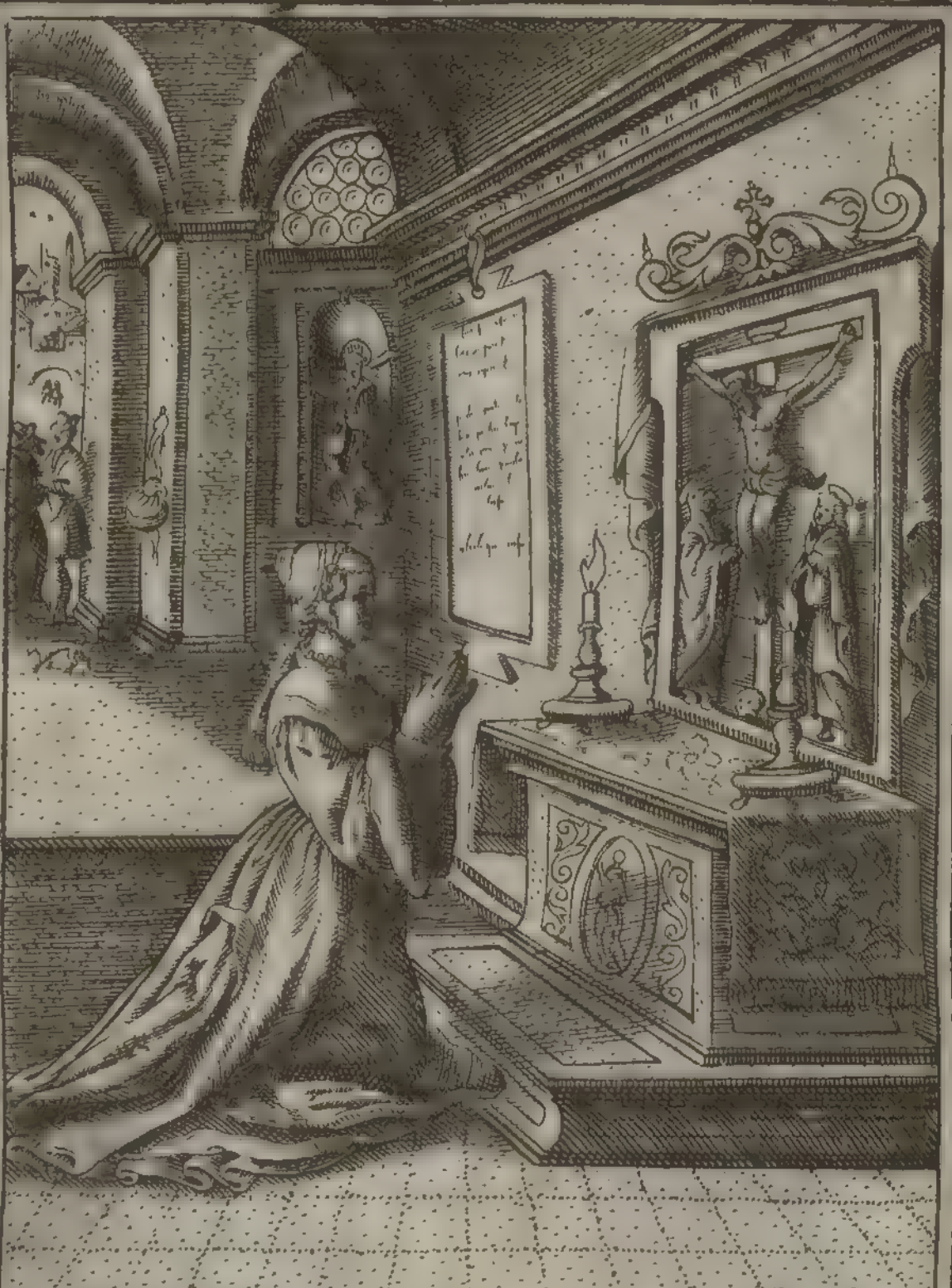
Laurentij Vaccarij formis

Roma: Anno Dni. 1579

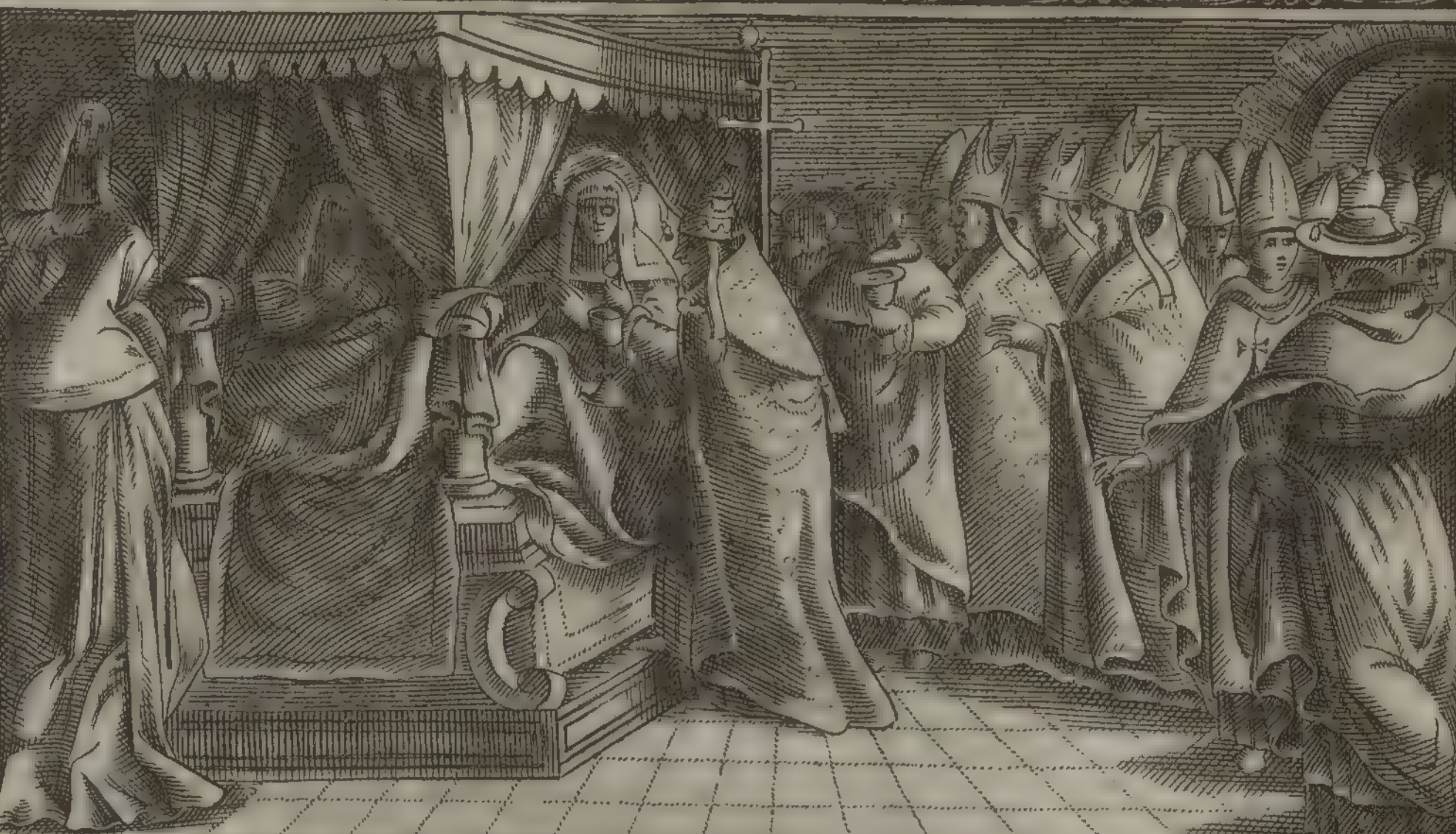
VITA ET MIRACULA S. CLARAE VIRG.

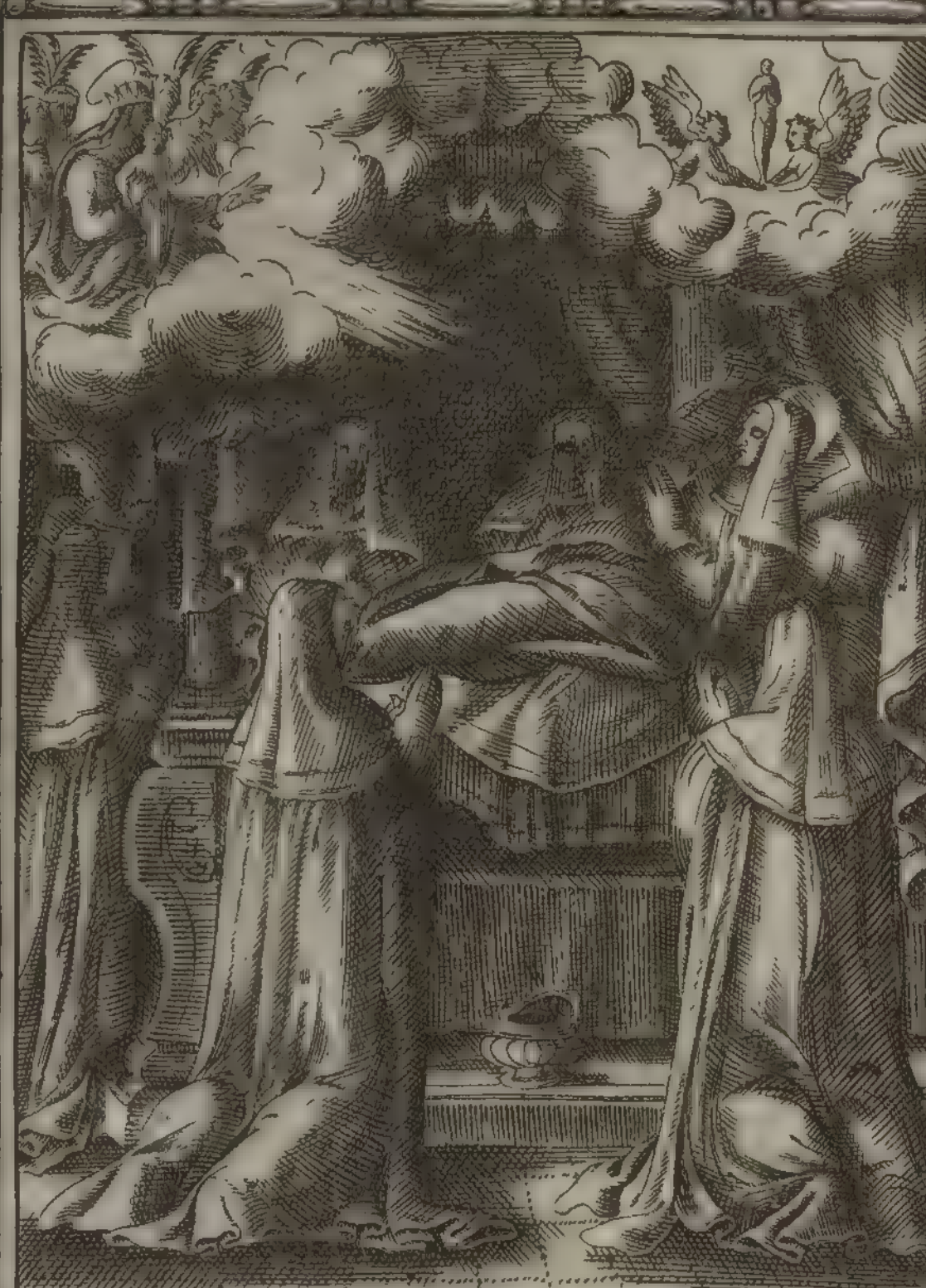
Exequij fratres decorant venerabile corpus
Pastor summus adest purpureisq. Patres.

Ortulanus Clarae conceperat alio
Cum sanctum partum supplice mente rogat.

Aegra saluari recreatur corpore Christi
Et pia Romanus munia Pastor obit.

Coetibus Angelicis fertur super ætera cantu
Spiritus, et gaudens regna beata petit.

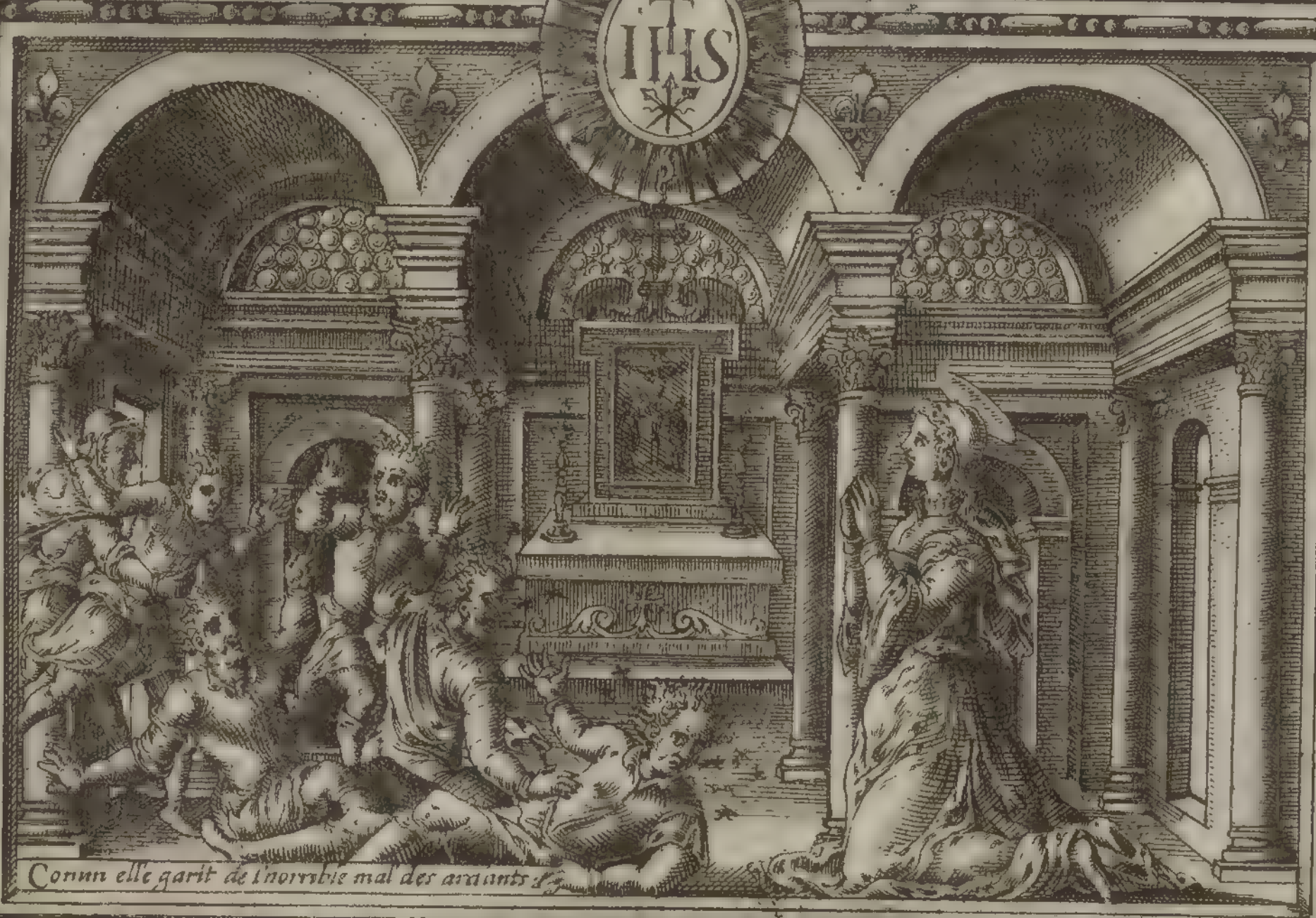

Comme elle fut vaine l'Esprit a S. Diego.

Comme elle garda de l'horrible mal des armoies.

Comme elle se courut a la femme qui regnoit.

Et Populo Genouefa, tibi deusq. monenti
Parenti, Sic Tempus nobile surgit opus.

Comme elle deliure la ville de l'ennemi.

VITA ET
MIRACULA
SANTAE
GENOVEFAE
VIRGINIS.
Romae apud Lunum
dum vacaret
Anno
Dni 1579.
Natali Bonifacii P.

S.
GENE
VIEVE

CHRISTIA
NISSIMO
HENRICO
III. GALIA
RUM REGI

Atropam pectus fuit, etiam si fuit
Arboris hanc molem sumit, angui abut.

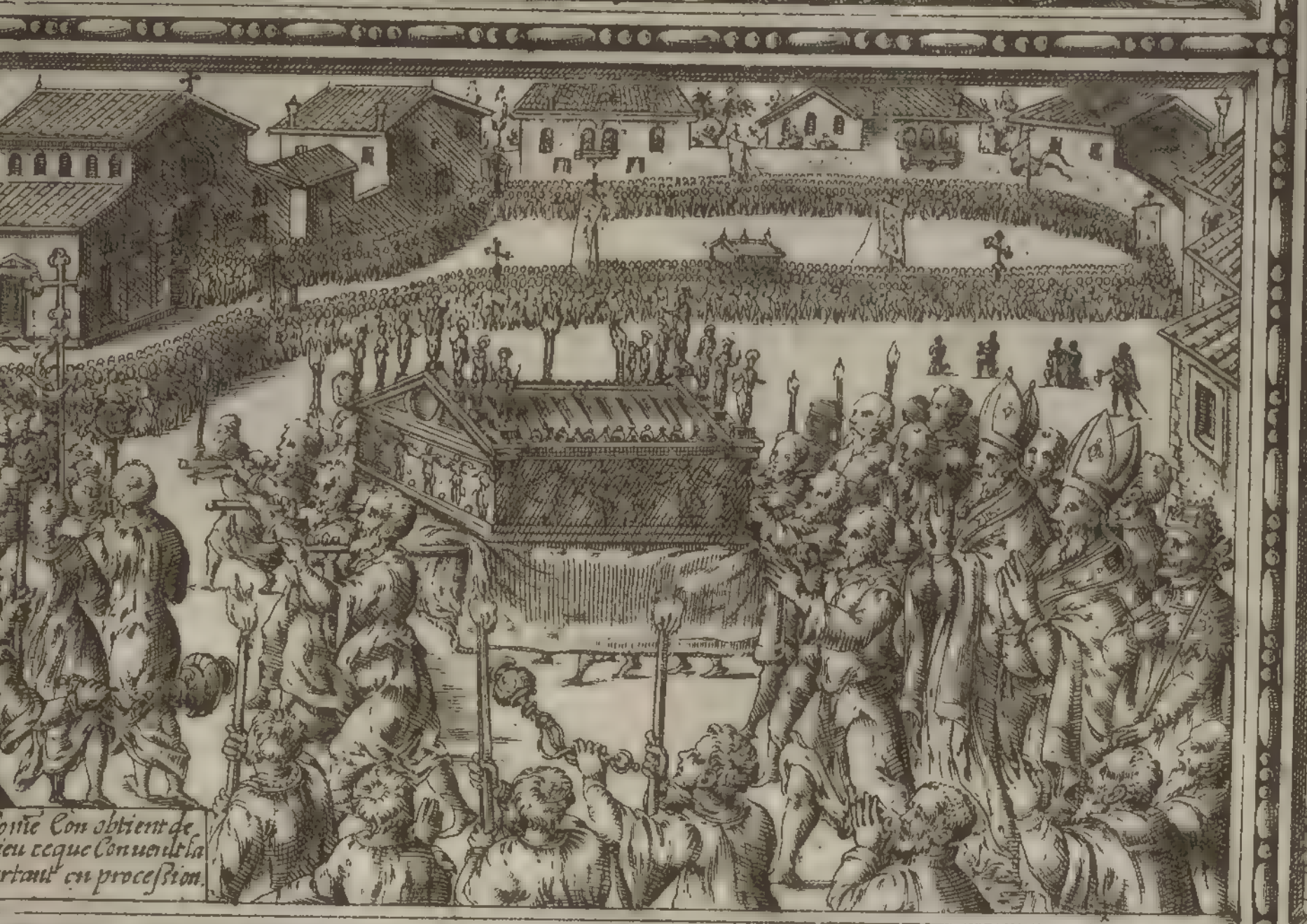
Comme en la maison elle empoche la peste perilleuse.

Aquila Rex urbem dum obidigne premebat
Virgo Deo supplice pellit ab urbe metum.

Comme avec l'eau du puy, guert sa mere aveugle.

Dum legit, aut orat, Virgo de nocte, facellam
Extinguit Daemon, lux sedet a Superis.

Comme Conclut de
Dieu ce que Conclut de
pauvre en puerce.

In legem precepit incumbit nimbis, ut orat
Virgo Danti, Colubae probat aether aquas.

Comme seule sa chaise de l'ennemi puerce, mais elle se guert.

Orantem pulsat Genouefam mater, ex orba
Lumen fit, lumen filia reddit aquis.

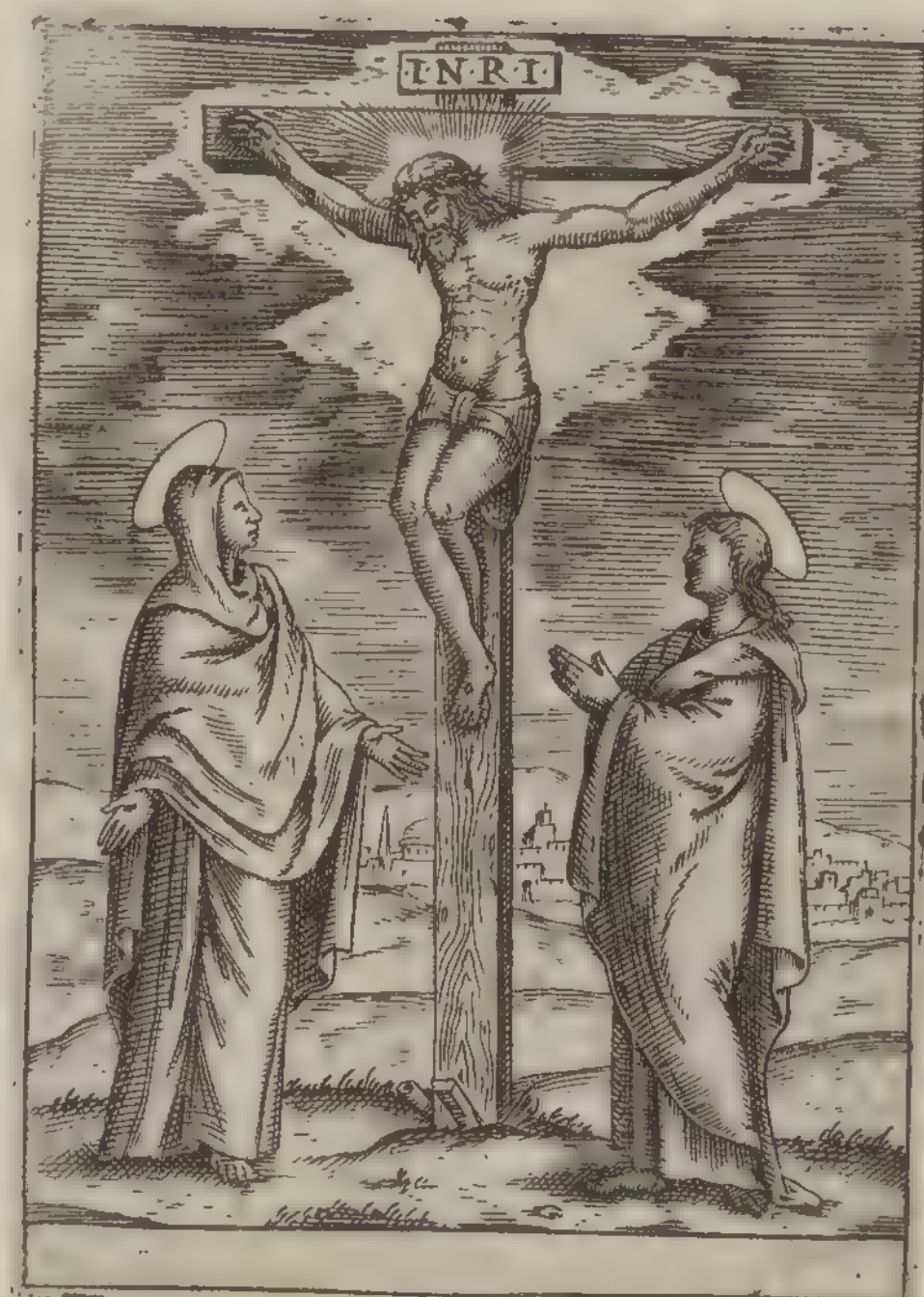
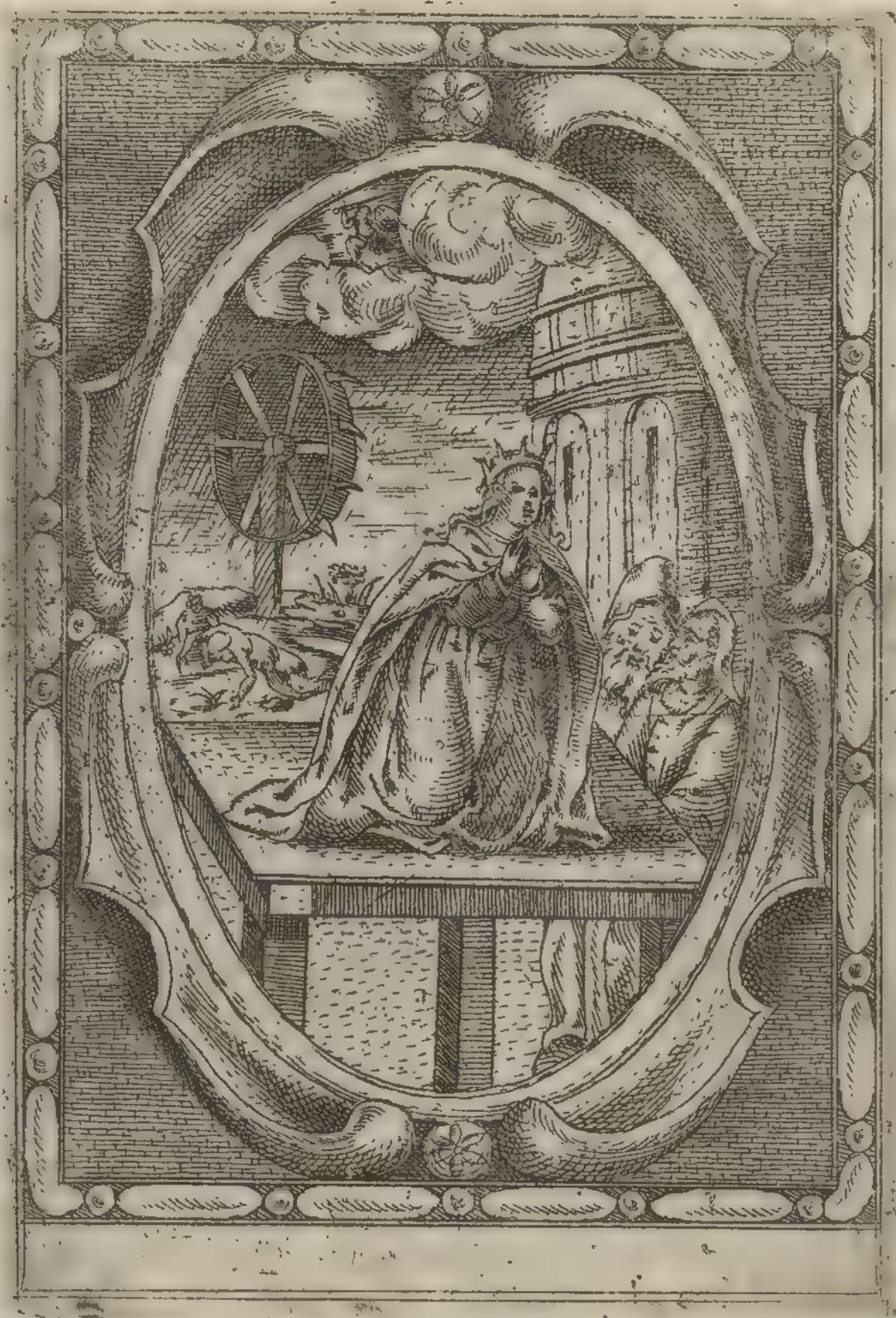
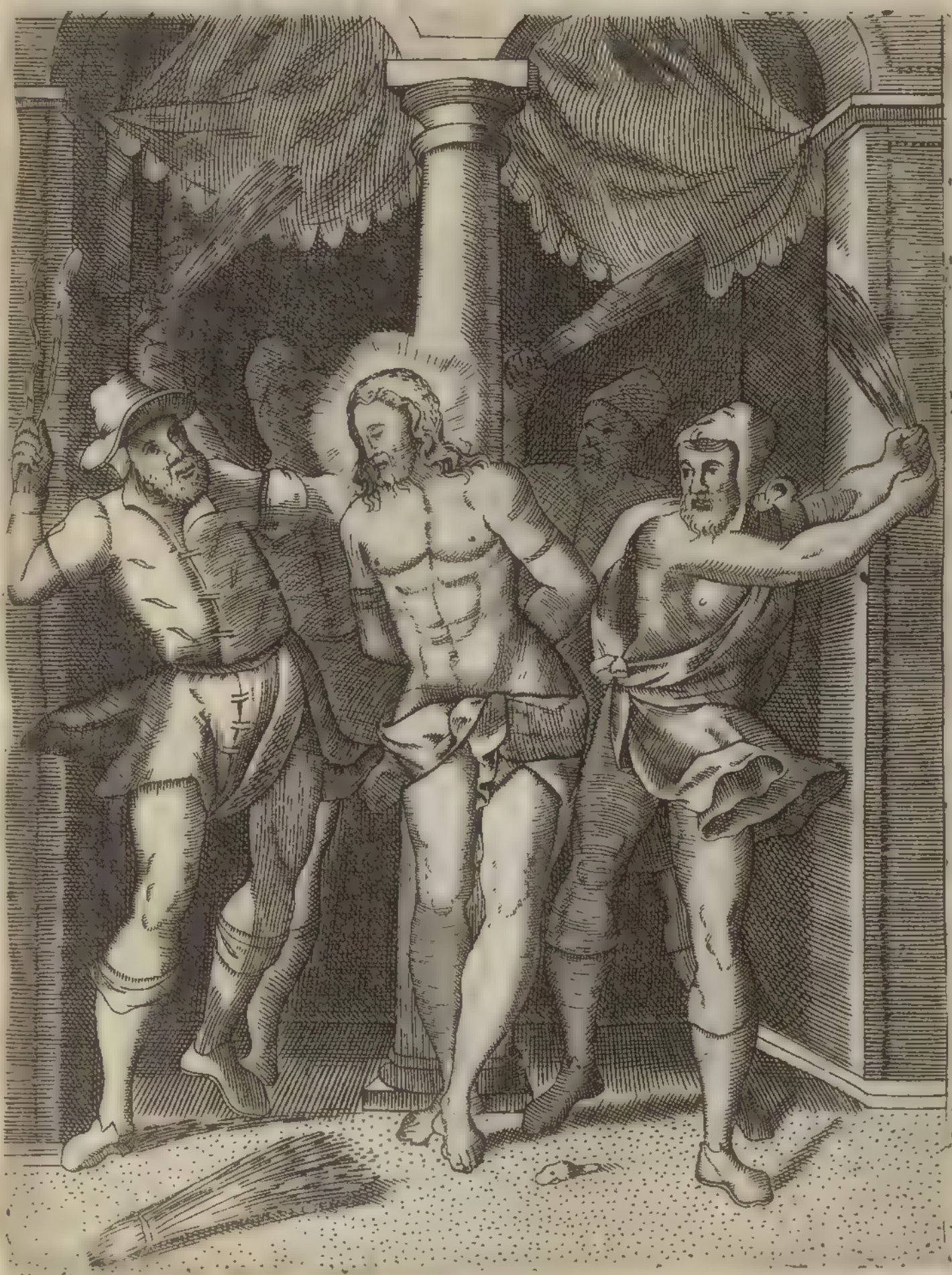
Virgo te circumfert, Virgo sentit, patronam,
Intenit quodam munus ira matrem.

Quatuor hic Diues, sustentat ossa columna
Aegra sub his superis membra leuantur ope.

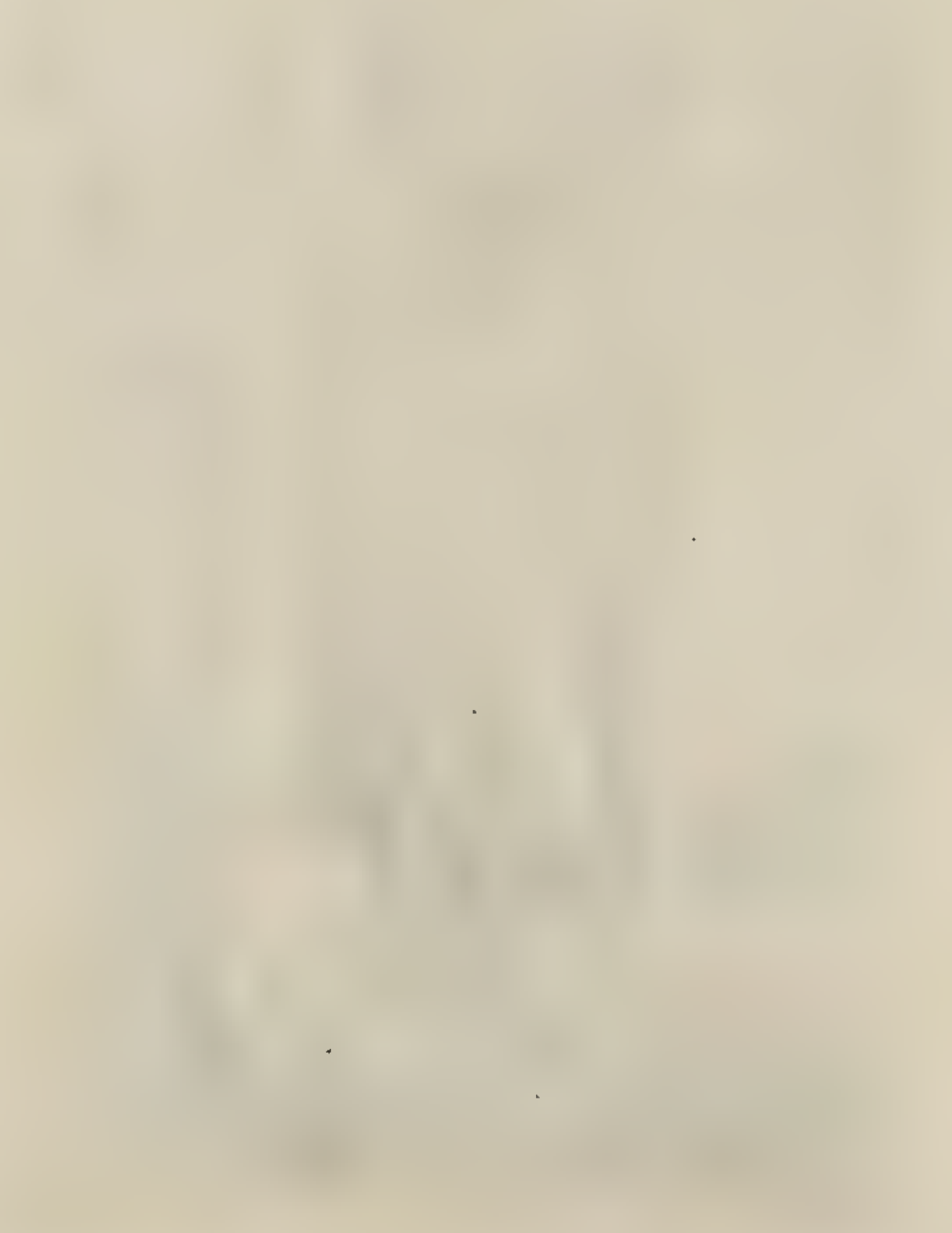
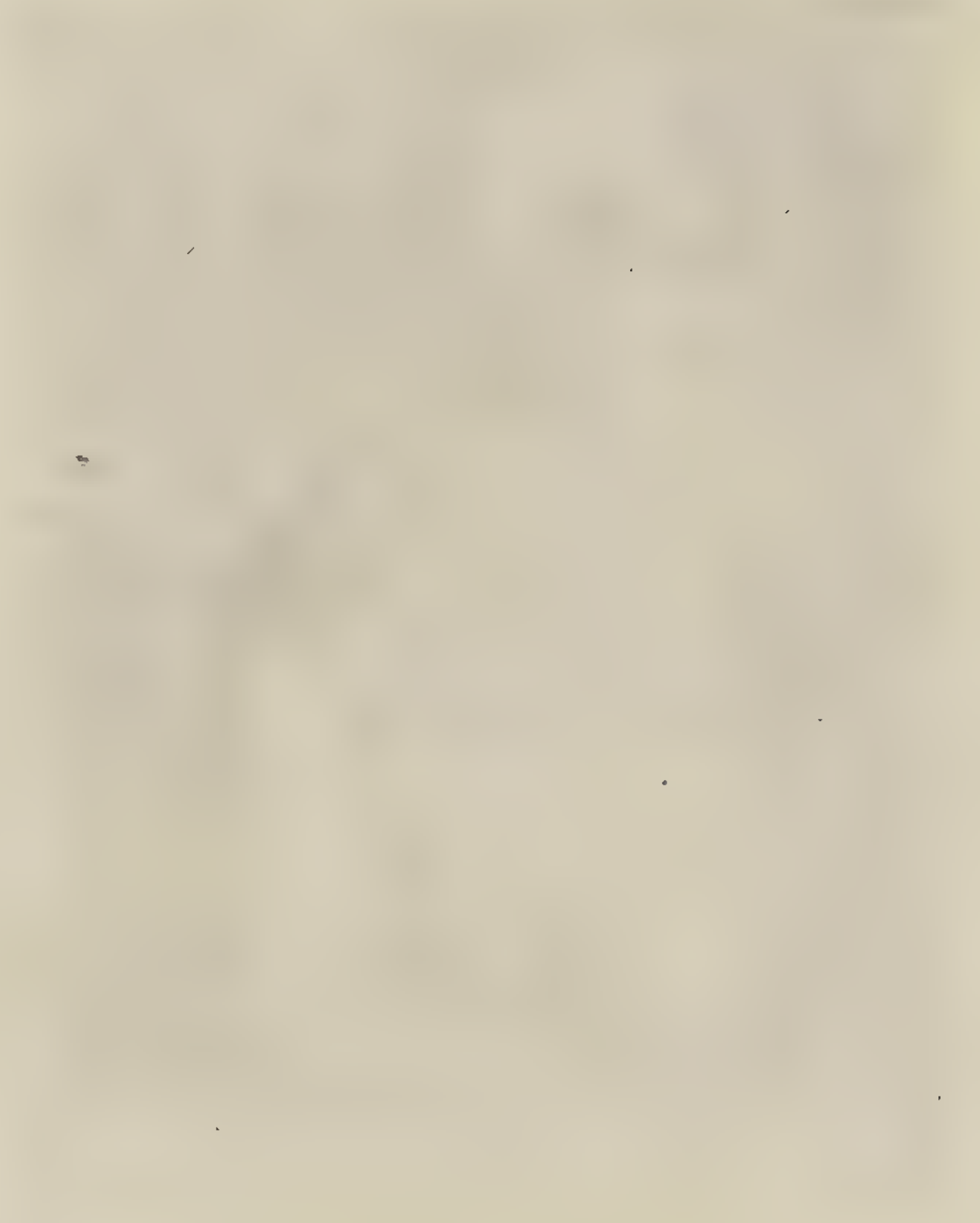

S. GREGORIO

S. AMBROSO

S. AGOSTIN

S. GIEROLEMO

S. LVCIA

S. MATTEO

S. GIOVANE

S. MARCO

S. COSMO

S. DAMIAN

S. ROCHO

S. FRANCESCO

S. BASTIAN

S. LORENZO

S. STEFENO

S. VICENZO

S. ONOFRIO

S. PAVLO PEREMITA

S. M. EGIPTIA

S. ANTONIO

S. DIONISIO

S. CHRISTOFORO

S. LONGIN

S. FABIAN

S. LODOVICO

S. IOSEPHE

S. GEORGIO

S. MICHAEL

S. BARBARA

S. CHIARA

S. CATARINA

S. MARGARITA

S. POLONIA

S. AGATA

S. SECILIA

S. M. MADALENA

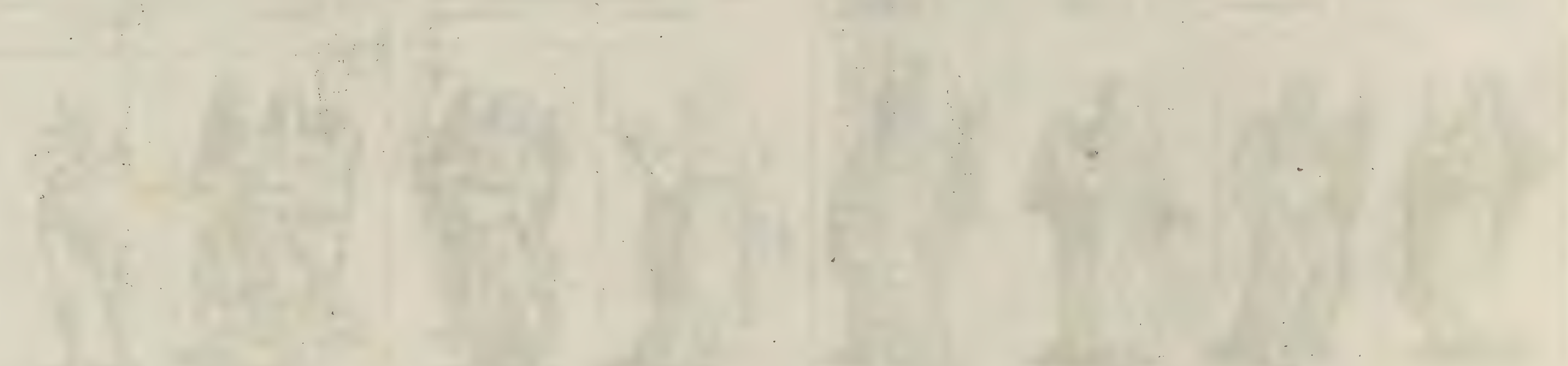
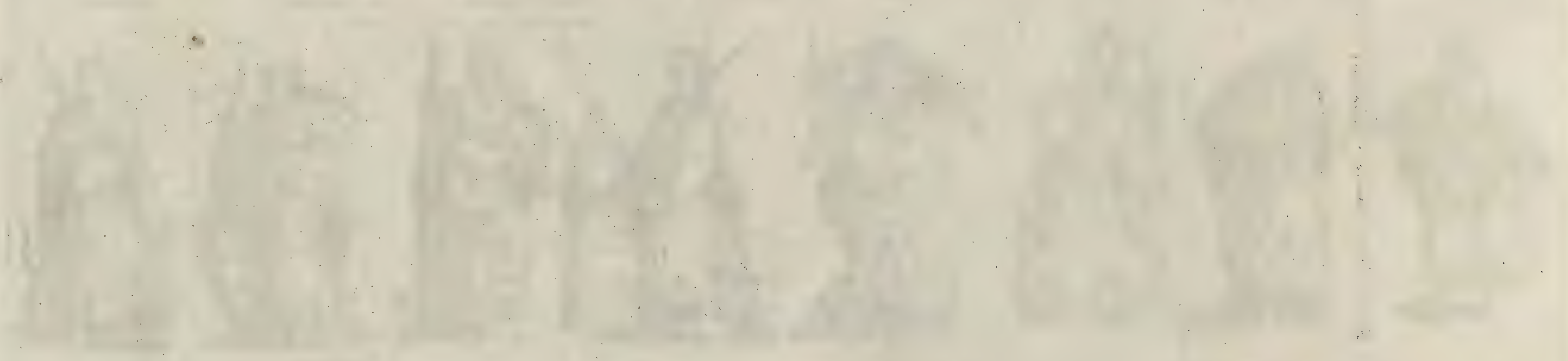
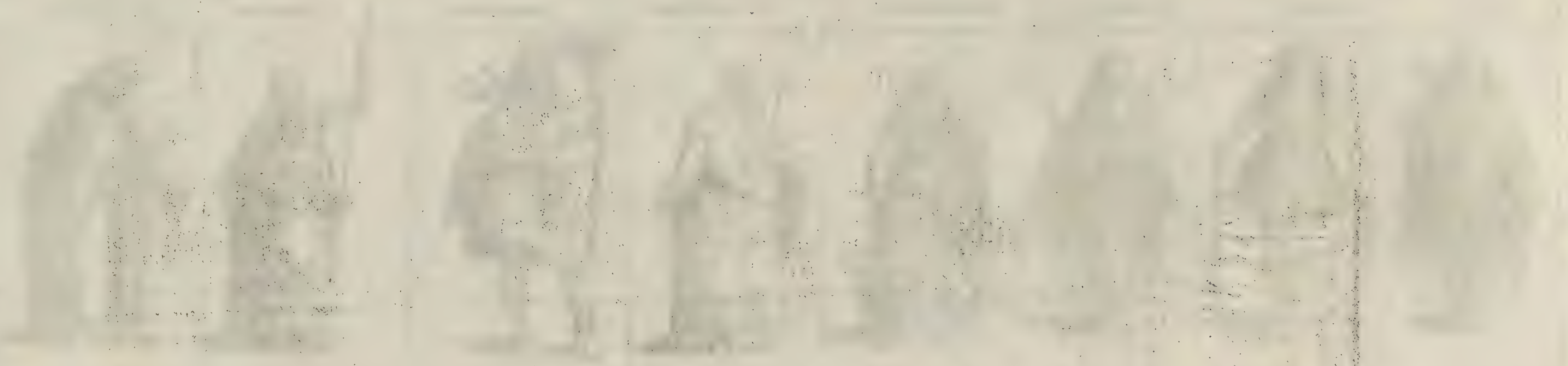
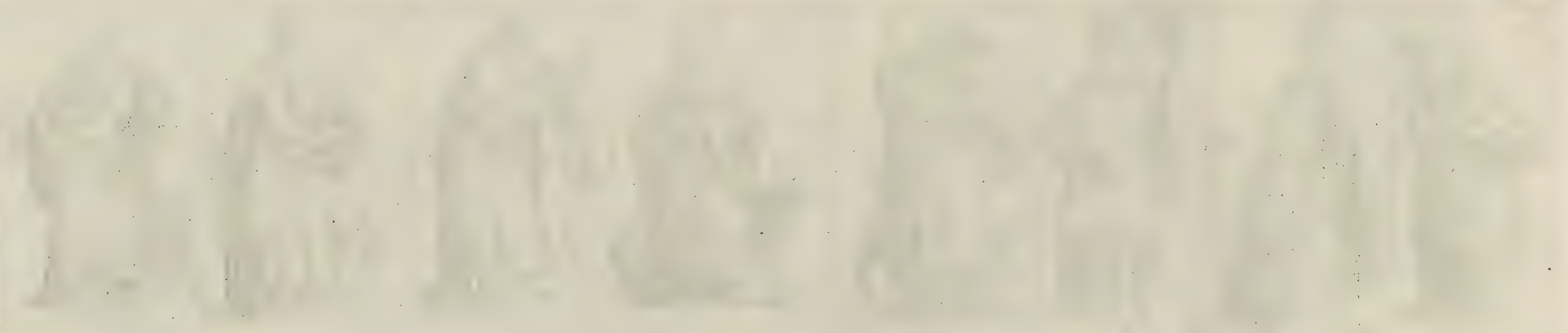
S. LVCIA

S. GABRIEL

S. RAFAEL

S. IOPO

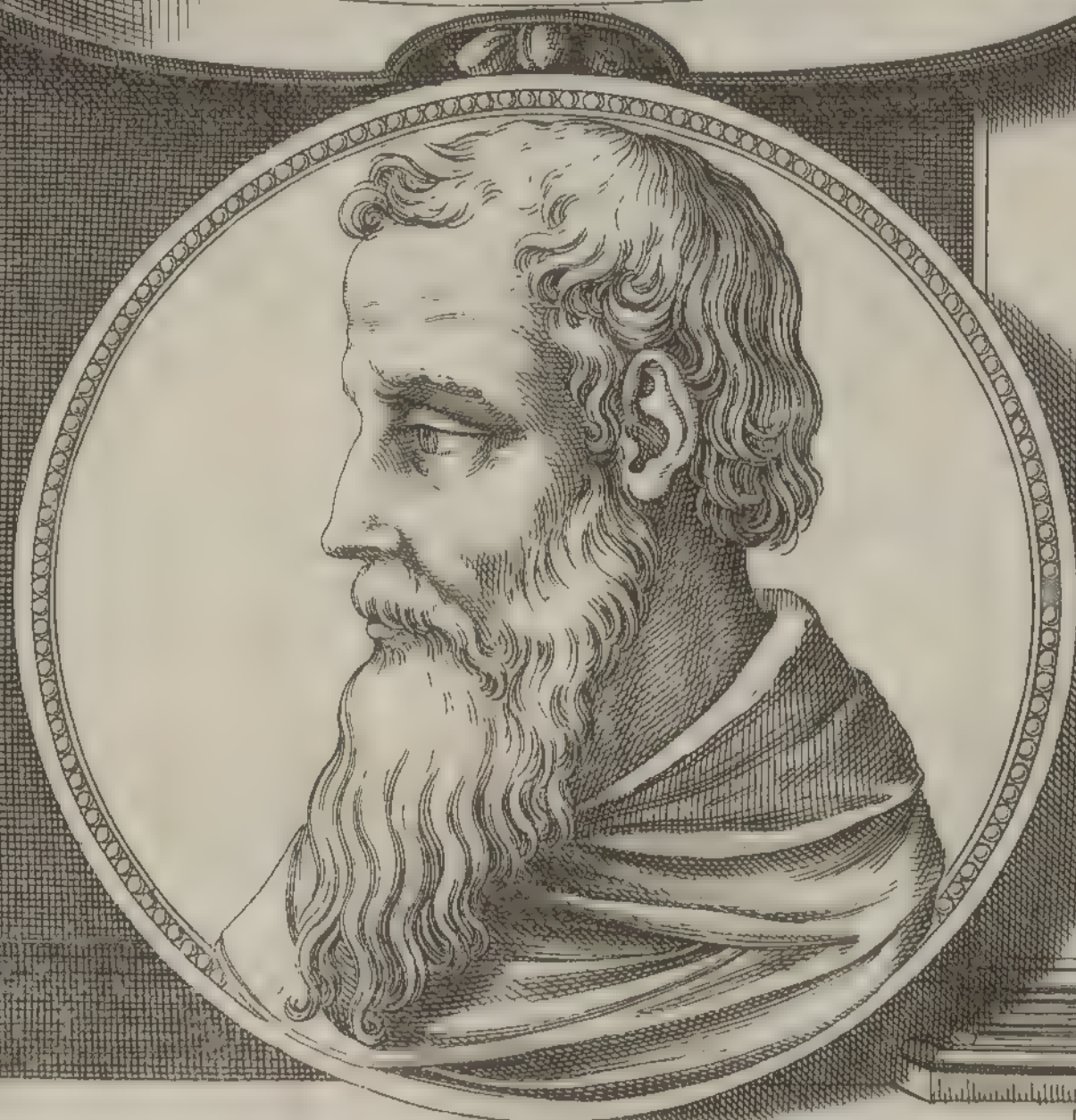
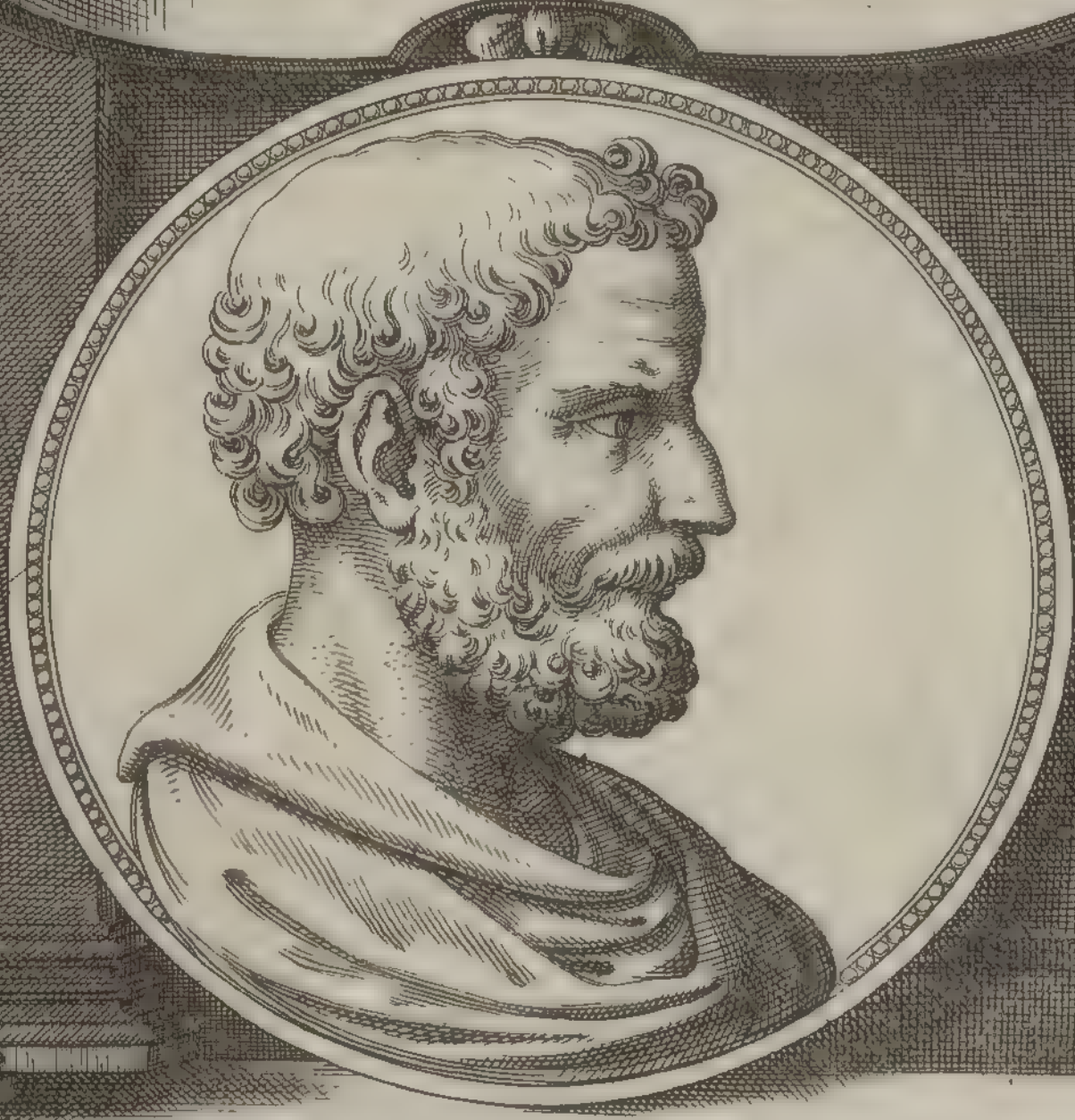

Nicephorus Callistus Ecclesiasticae hysto: libro 1. cap. 10.
 Petrus Dominus noster Iesus Christus egregio uiuendo uultu.
 et figura corporis ad palmam septem. Caput habuit suffu-
 lam. ac non admodum densam. leniter quodammodo ad cryps-
 tianam. supercilia nigra non perinde inflexa. Ex oculis
 radiantes mira promittebat gratia. Acres ueracit. et
 castus longior. Barba capillus flauus. nec admodum densus.
 Capillus capillus tula. prolixior. Colum fuit sensum decliue
 fidei rotundum. aut autem habuit faciem. sed longior. ac me-
 dium rubicundam. grauitatem atq. prudentiam cum lenitate
 et omni tam. placiditate. iracundia expectem. pra se fe-
 rentem. Persuadens deniq. per omnia sui diuina et eterna
 culant sua Genitrici

Nicephorus ex Epphanio Ecclesiasticae hysto: lib: y. cap. 23.
 Sancta uirgo Maria in rebus omnibus honesta et grauis.
 et uirga medocis. sine rursus perturbatione. et sine iracundia.
 Colore fuit tritum referens. capillo flauo. oculis acris
 subflauis et tanquam oleis. colore pupillas in eis habens.
 supercilia ei erant inflexa. ei decenter nigra. Nasus longior
 et alba stans. et uerborum suauitate plena. facies non rotunda
 sed alba. sed aliquando longior. Manus simul et digiti longiores
 et deniq. fasti omni expres. simplex. minimeq. uultum
 imperis. nihil. nolens. secum trahens. sed humilitatis pra-
 se. lenem colles. Et ut pauci dicam in rebus omnibus
 multa diuinitus merat gratia.

Ambo autem Christi discipuli quum
 inspicerentur. diuinum quiddam
 praeserebat. Spiritus sancto et Di-
 uina gratia ita referti. ut qui eos
 uideret fides ex aspectu solo ac-
 ceret. canam quandam et latentem con-
 perent. gratiam. moresq. et uita. una
 cum suo rito conformarent. et in me-
 las commutarent. Hac Nicephorus.

Petrus non crassa corporis statura fuit. sed que
 aliquanto esset erectior. facie subpallida. et
 alba admodum. capilli et capitis et barba
 crispi et densi. sed non admodum promin-
 tes. fuerunt. oculi quasi sanguine respersi.
 nigri supercilia prope euulsa. Nasus au-
 tem longior ille quidem. non tamen in
 acumen deflexus. sed pessus sinuq. magis.

Nicephorus libro y. cap. 37.

Paulus corpore erat paruo et contracto. et
 quasi uicurius. atq. paululu inflexo. facie
 candida. annosq. plures. praeserente.
 et capite modico. oculi multa merat gra-
 tia. Supercilia deorsu uersu ueryebant.
 Nasus pulchre inflexus. idq. longior. bar-
 ba densior. et satis prolixa. eaq. non mi-
 nus q. capitis coma. canis erat respersa.

En tibi Clae. Principis. Seruatoris nostri
 Sanctissime illius parentis. ac spior. Petri
 et Pauli. effigies. ex uetustissimis sumos.
 Pont. sacelli exemplarius. atq. Epphanij
 ac Nicephori testimonis expressa. Has ita
 non inuenda. Sed reddenda gratia. casca-
 latus accipe. uq. nobis tunc. Xpiane. Repp-
 incolunt. sena. Romae. Notis. octobris.
 Clae. Pr. Othori. Truchet. S. R. E. Ca. ap. yfimus
 P. alumbi Nouariensis.

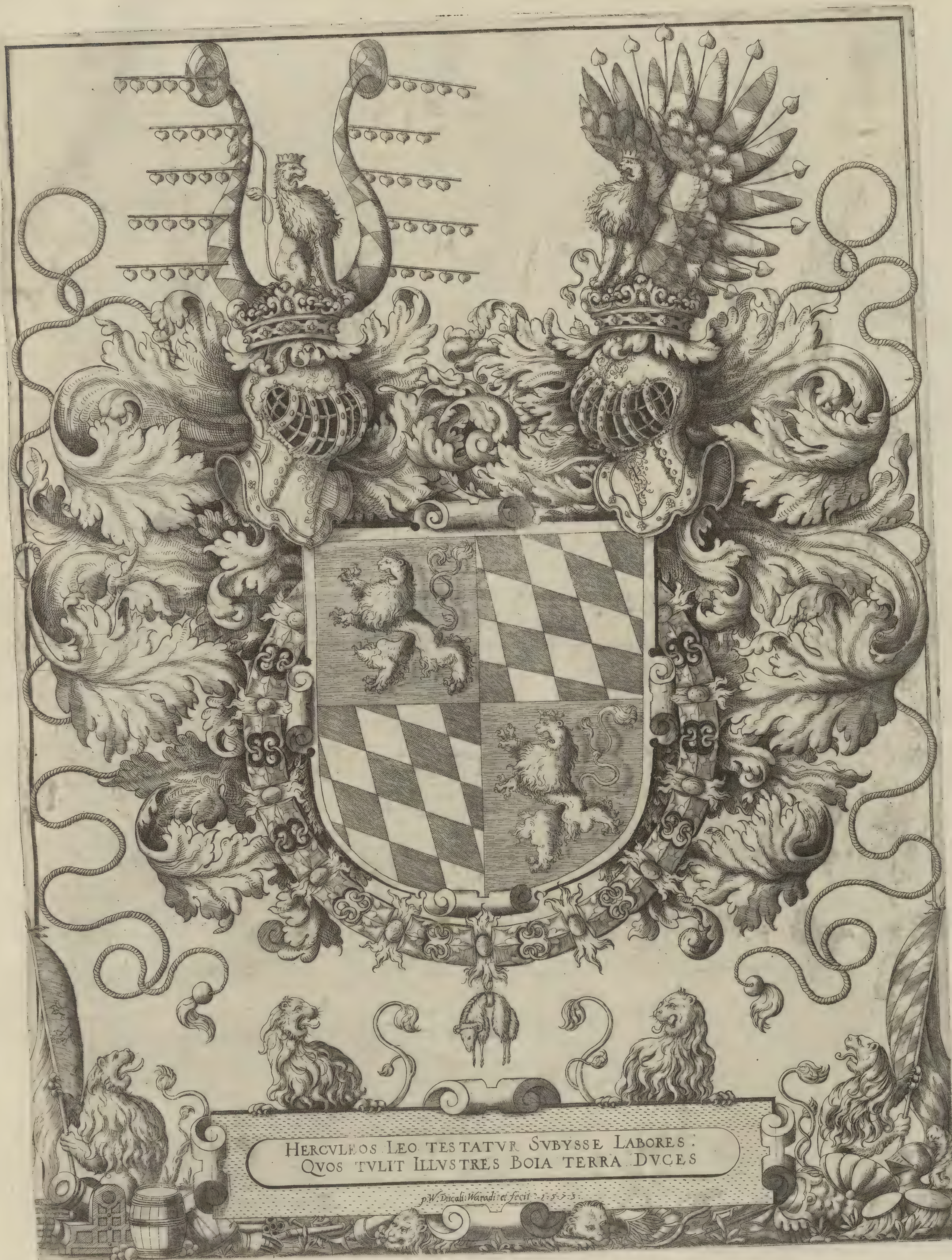

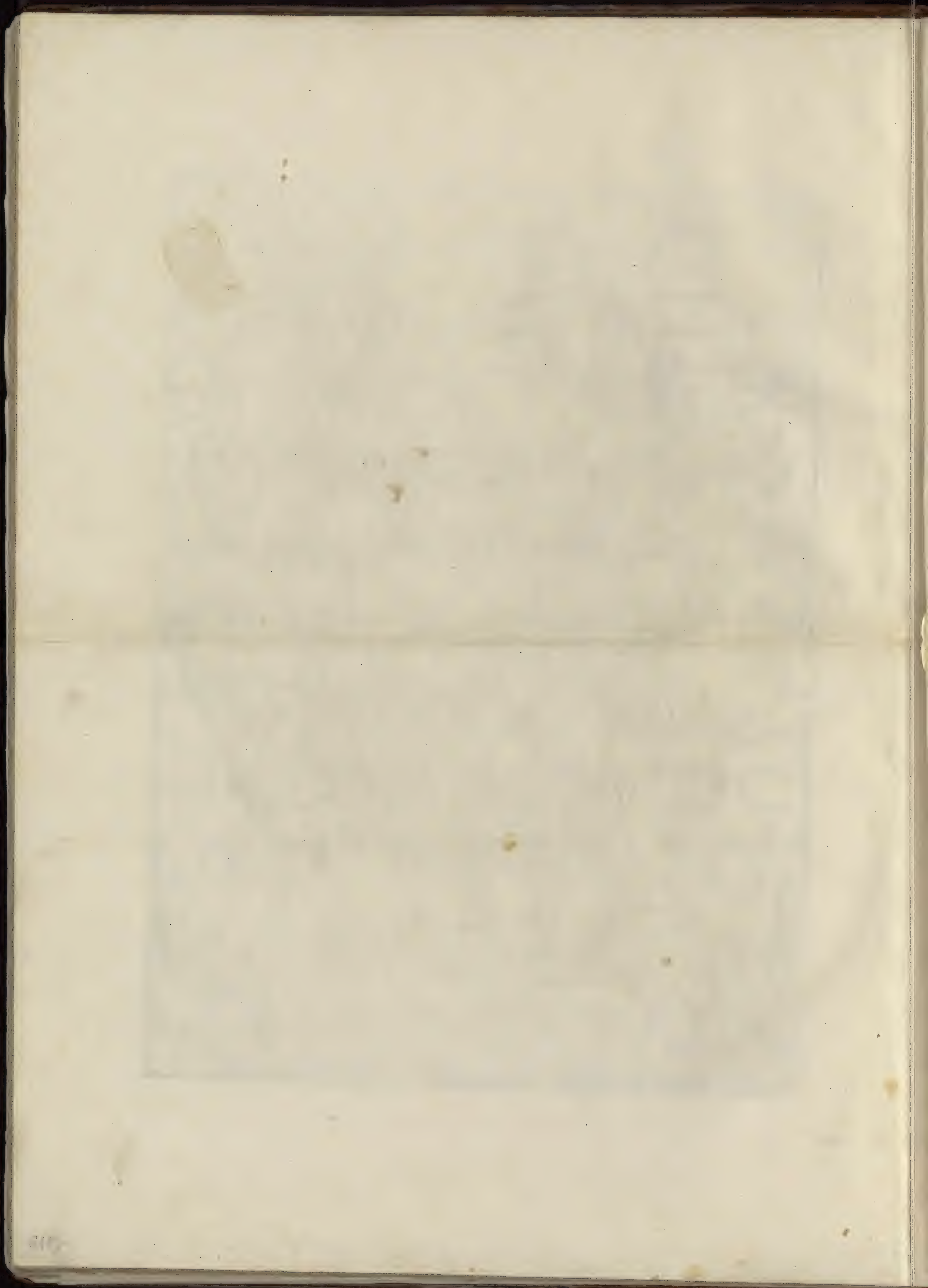

27

LIBRORVM TOTIVS SACRAE SCRIP

DISTINCTIO

<p>B. HISTORIALES LIBRI VETERIS TESTAMENTI, primus - IOSEPH. In quo agitur de transitu Iordanis, & de subvertitione Regnorum hostilium: de introductione populi Dei in terram promissionis, & de Divisione ipsius terre, & habet cap. XXIII.</p>	<p>A. LEGALES LIBRI VETERIS TESTAMENTI</p>	<p>1. GENESIS. In quo agit de Mundi, et omnium Creaturarum exordio: de Diluvio, & Archa Noe: de confusione linguarum: de electione populi Dei: et de ipsius eiusdem: Aegypti, & h. cap. L.</p>	<p>2. EXODVS. In quo agit de decem plagis Pharaonis: de exitu Israel de Aegypto: de decem preceptis, & de iuramento populi Dei: Archa federis: tabernaculo, & h. cap. XXXII.</p>	<p>3. LEVITICVS. In quo agitur de sacrificiis, & hostiis offerendis: de vitiis, & vestibus Aaron: de ordinibus, ac ministerio Levitarum: et completum cap. XXXII.</p>	<p>4. NUMERI. In quo agitur de enumeratione populi, & Tribuum Israel: de prophetia Balaam: de moribus factis in Eremo, & completum cap. XXXVI.</p>	<p>5. DEUTERONOM. In quo replicatur ea, quae in quatuor Libris prioribus tradita sunt: et est velut copiosa totius Philosophiae caelestis, & explanatio Decalogi, & habet cap. XXXIII.</p>
<p>2. IVDICVM. In quo agitur de Principibus, & Iudicibus, ac de defensione populi Israel: & de victoriis, & triumphis habitis contra hostes, & habet cap. XXI.</p>	<p>3. RUTH. In quo agitur de matrimonio contracto inter Booz, & Ruth: ex quibus CHRISTVS descendit, & completum cap. III.</p>	<p>C. SAPIENTIALES LIBRI VETERIS TESTAMENTI</p>	<p>1. PROVERBIA. In quo agitur de instructione, & disciplina incipientis servare Deo: de correctione, & de reformatione virtutum, & completum cap. XXXI.</p>	<p>2. ECCLESIASTES. In quo tradit de mundi vanitate: de vitiis, & de profectu ambulantium in via Dei, & continet cap. XII.</p>	<p>3. CANTICA. In quo agitur de Viri iusti perfectione: de contemplatione Animae Sanctae, & de coniunctione CHRISTI, & Ecclesiae, & habet cap. VIII.</p>	<p>4. SAPIENTIA. In quo disputatur de regimine Praetoris, & de confirmatione Iustitiae: atque Idolatriae conceptus: et aduersus, ac passionem Christi, qui est vera sapientia, & h. cap. XIX.</p>
<p>4. REGVM. I. In quo tractatur de gubernatione populi Israel per Regem David, & de electione Regis Saul: & de regimine, & de morte ipsius, & habet cap. XXXI.</p>	<p>5. REGVM. II. In quo agitur de regimine eiusdem populi per Regem David, & de factis per ipsum, & habet cap. XXXII.</p>					

TOTA BIBLIA, IN QVIBVS

<p>D. PROPHETIALES LIBRI VETERIS TESTAMENTI, MAIORES, ET MINORES.</p>	<p>1. PSALTERIUM. In quo agit de Christi divinitate, & humanitate, & de passionis, & resurrectionis, & de omni peccato, & de benedictione Dei, & h. cap. CL.</p>	<p>2. ESAIAS. In quo agitur de reprobatione Iudeorum, & de adventu Christi in carne: & de eius passionis: & de uocatione gentium: & de regno Iuda, & Israel. Et habet cap. LXVI.</p>	<p>3. HIEREMIAS. In quo agitur de captivitate Iudeorum, & de destructione Civitatis Hierusalem: de placentia, & lamentatione pp destructionem ipsius, & h. cap. LII TRENTA, cap. P.</p>	<p>4. BARUCH. In quo agit de verbis, quae legis capitulum Babilonia: de institutione reditus populi Israel: & eorum, quae fuerunt scripta: & h. cap. VI.</p>	<p>5. EZECHIEL. In quo agitur de visionibus ipsius, & de destructione Hierusalem, & de eius reparatione. & habet cap. XLVIII.</p>	<p>6. DANIEL. In quo agitur de Mundi dominatione, & de institutionibus reprobis: & de reprobis, &</p>
---	---	---	--	---	--	---

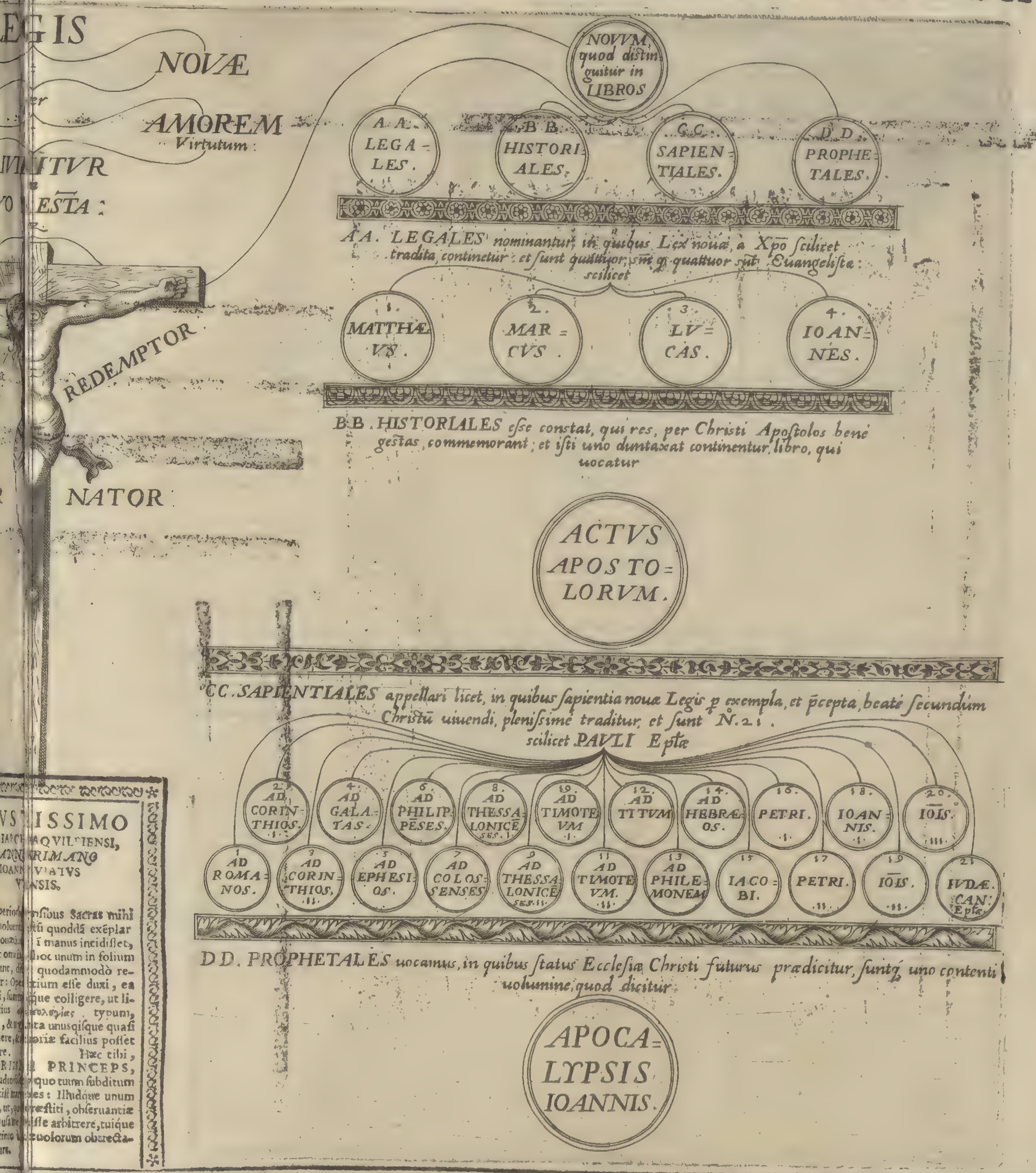
IN BIBLIIS COMPREHENSAE.

MINA

MATERIAE

A.A. LEGALES LIBRI NOVI TESTAMENTI. In quo principaliter de CHRISTI humanitate agitur. Et completitur cap. XXIII.	1. MATTHAEVS. In quo principaliter agitur de CHRISTI humanitate, et de Resurrectione. Et completitur cap. XVI.	2. MARCUS. In quo principaliter agitur de CHRISTI humanitate, et de Resurrectione. Et completitur cap. XVI.	3. LUCAS. In quo quidem spiritualiter agitur de Passione, et de Resurrectione. Et completitur cap. XXIII.	4. IOANNES. In quo CHRISTI divinitas Sacramentis aperitur. Et completitur cap. XXI.
B.B. HISTORIALES LIBRI NOVI TESTAMENTI, PRO VOLUNTATE APOSTOLORUM. In quo S. Lucas. Xpo in Caelis assumpto, visibile Spiritus S. missionem declarat, gestat, et per Paulum, et per alios natus ecclesiae describit. Et completitur cap. XXIII.	C.C. SAPIENTIALES LIBRI NOVI TESTAMENTI. Epistola PAULI AD ROMANOS. In qua Apostolus renovat Romanos ab erroribus Gentium, et ceremoniis Legis, ad veram Catholicam Fidem. Et habet cap. XXI.	AD CORINT. I. In qua quodam a falsis Apostolis, et pharisaeis eloquentia, quodam perversa Legis Iudaei seductos, renovat ad veram fidem, et Evangelium Sapientiae. Et habet cap. XVI.	AD CORINT. II. In qua eosdem, ad penitentiam convertit, et emendat, consolatur, et laudat. Et habet cap. XIII.	AD GALAT. I. In qua ipsa, per dulos a falsis Apostolis, et ad legem circumcissionem revertit, et renovat ad veram fidem, et habet cap. VI.

CONTINETVR OBSERVANTIA

10. ELIAS. In quo de seipso agitur, et de iudicio suo, et de resurrectione sua. Et completitur cap. XII.	11. MOSES. Qui de seipso agitur, et de iudicio suo, et de resurrectione sua. Et completitur cap. XII.	12. MALACHI. Qui loquitur de abiectione populi Iudeorum, et de adventu Christi, et completitur cap. IV.	D.D. PROPHETALES LIBRI NOVI TESTAMENTI. uno contenti volumine, quod dicitur, APOCALYPSIS IOANNIS. In quo agitur de Revelationibus, factis Ioanni per Angelum in Patmos insula, et de Tribulationibus, quas Ecclesia Christi tunc patiebatur, et in futurum passura est, et praesentis temporis Antichristi, et de suppliciis Damnantium, et praemii Electionum, et habet cap. XXII.	13. IOANNES. In qua Ioannes testatur a verbo veritatis, et ut ait ad confessionem peccatorum, et ad dilectionem Dei, et ad dilectionem fratris, et ad dilectionem mundi, et habet cap. XXI.	14. IOANNES. In qua Ioannes testatur a verbo veritatis, et ut ait ad confessionem peccatorum, et ad dilectionem Dei, et ad dilectionem fratris, et ad dilectionem mundi, et habet cap. XXI.	15. IOANNES. In qua Ioannes testatur a verbo veritatis, et ut ait ad confessionem peccatorum, et ad dilectionem Dei, et ad dilectionem fratris, et ad dilectionem mundi, et habet cap. XXI.	16. IOANNES. In qua Ioannes testatur a verbo veritatis, et ut ait ad confessionem peccatorum, et ad dilectionem Dei, et ad dilectionem fratris, et ad dilectionem mundi, et habet cap. XXI.	17. IOANNES. In qua Ioannes testatur a verbo veritatis, et ut ait ad confessionem peccatorum, et ad dilectionem Dei, et ad dilectionem fratris, et ad dilectionem mundi, et habet cap. XXI.	18. IOANNES. In qua Ioannes testatur a verbo veritatis, et ut ait ad confessionem peccatorum, et ad dilectionem Dei, et ad dilectionem fratris, et ad dilectionem mundi, et habet cap. XXI.	19. IOANNES. In qua Ioannes testatur a verbo veritatis, et ut ait ad confessionem peccatorum, et ad dilectionem Dei, et ad dilectionem fratris, et ad dilectionem mundi, et habet cap. XXI.	20. IOANNES. In qua Ioannes testatur a verbo veritatis, et ut ait ad confessionem peccatorum, et ad dilectionem Dei, et ad dilectionem fratris, et ad dilectionem mundi, et habet cap. XXI.	21. IOANNES. In qua Ioannes testatur a verbo veritatis, et ut ait ad confessionem peccatorum, et ad dilectionem Dei, et ad dilectionem fratris, et ad dilectionem mundi, et habet cap. XXI.	22. IOANNES. In qua Ioannes testatur a verbo veritatis, et ut ait ad confessionem peccatorum, et ad dilectionem Dei, et ad dilectionem fratris, et ad dilectionem mundi, et habet cap. XXI.
--	---	---	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

LECTORI.
Per veteres Libros sparsa, atque incognita multis;
Omnia in hoc folio, candide Lector, habes.
VENETIIS. M. D. LXXIX.

DE LICENTIA SUPERIORVM.
ET
CVM PRIVILEGIO
ILLVSTRISSIMI SERATVS
VENETI.

SOMMARIO ET ALBORO DELLI PRINCIPI DELLA CASA OTHOMANA

Con li loro veri Ritratti al naturale di Nicolo Nelli Venetiano, di nuouo ristampato, con la gionta di Amurath Imperator de' Turchi. Con Priuilegio per anni XV.

ALL' ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. Monsig. Egidio di Noailles, Abbate di Lilla, & di Santo Amando, Consigliero Secreto, & Orator del Re Christianissimo, presso ad Amurath Imperator de' Turchi.

FRANCESCO SANSOVINO.

RENDO infinite grazie alla Maestà di Dio, poi che ho adempito il desiderio di conoscere prefentialmente la V. S. Illustrissima, perche hauendo sentito per fama quanto ella sia ualorosa, quanto nobile, quanto cortese, & di grand'animo; inuaghiato delle sue eccellentissime qualità, mi apparecchiua di farle noto l'affetto dell'animo mio, quando ha piaciuto a sua Diuina Maestà, ch'ella sia giunta a Venetia con somma gloria, & con infinita laude dell'amministrazione sua prudentissima per il suo Christianissimo Re presso a Selim, e poi ad Amurath Imp. di Costantinopoli: perche ho inteso ch'ella con marauigliosa accortezza, con profonda prudenza, & con gentilissima maniera, ha trattato i negoti importanti con quella Porta, & mantenuto l'autorità, & la riputazione di tanto Re con inuitto animo, & ueramente franco & generoso, dando esemplo col suo ben uiuere, di bene operare, di che si ha riportata quelle lode, che sarà sempre specchio a gl'Ambasciatori, dell'ufficio loro. Per questa cagione, & per molte altre adunque, che faranno dislese da me, a luogo, & tempo in altra occasione, ho uoluto honorar questa fatica presente col suo nome honoratissimo, & chiaro, donandole per segno della diuotion mia, & dedicandole gli Othomani con li loro predecessori; poi ch'ella è stata presso a questi due ultimi. Resta ch'ella nata per giouar a tutti, gli riceua con affetto cortese, & ch'io all'incontro preghi N. Sig. che la conferal lungamente per beneficio commune, & del mondo. Di Venetia, alli VII. d'Agosto. MD LXXVIII.

- 1 Othomano fu il primo che diede principio alla sua l'anno 1301. occupò gran parte della Bithinia: & sopra tutto gli diede gran riputazione la presa di Sebastia, chiamata Sena. Regnò 28. anni.
- 2 Orchanna successe al padre, & accrebbe il suo imperio, con l'acquisto della Misia, della Licaonia, della Frigia, & della Caria. Occupò la città di Bursa, già sede principale dei Re di Bithinia: nella quale impresa essendo stato ferito, mancò, hauendo regnato 22. anni.
- 3 Amurath figliuolo d'Orchanna, fu molto maggior del padre, & dell'Auo. Costui chiamato dal Paleologo in suo aiuto, occupò Callipoli, & mosse l'armi contra il Paleologo. Entrato poi nella Seruia, & nella Bulgaria, prese Andrinopoli: & ruppe l'esercito di Laxaro Principe della Seruia: vn seruitor del quale uicisse Amurath, l'anno 23. del suo regno.
- 4 Baiaseth hauendo morto Solimano suo fratello, & occupato il Regno di suo padre, debellò gran parte della Bulgaria: & fece di grosse prede nell'Vngaria, nell'Albania, e nella Valachia. Soggiogò quasi tutta la Grecia. Tenne l'assedio a Costantinopoli 8. anni continui, e l'harebbe presa, se il Tamerlano Re della Scitia non fusse uenuto a trouarlo, & uenuto con lui alle mani, prese Baiaseth, & gli fece finir la uita in una gabbia di ferro, l'anno 1397.
- 5 Cysicelebes figliuolo del sopradetto, fuggitosi delle mani de' nemici, & licentato da' Greci, ricuperò il regno paterno, & combattè con Sigismondo Re d'Vngaria: & poi che l'ebbe rotto, postosi a guerreggiar col Despoti, si morì sul fiore della sua giouinezza, hauendo regnato solo 6. anni.
- 6 Moste usurpò l'Imperio, perche egli fece morire Orchanna suo nipote: Et mentre ch'esso regnaua, essendo durato pochi mesi, Mahomet li tolse lo stato, & l'arbitrio diede stabilità a' suoi successori, che furono, Amurath, & gl'altri seguenti.
- 7 Mahomet entrato al gouerno, impose grosso tributo a' Bulgari, & a' Valachi. Ricuperò tutti i luoghi occupati dal Tamerlano: leuò via molti Signori Turchi della Galatia, & della Cappadocia. Pose la sede del suo Imperio in Andrinopoli, la quale è capo della Tracia. Morì l'anno 17. del suo Regno.
- 8 Amurath sconfisse Mostafa suo zio. Fu il primo ch'ordinasse la militia de' Ianizzeri, co' la cui potèza i successori suoi hanno soggiogato tutto l'Oriente. Tolle a' Vinitiani la città di Salonicchi. Vinse Ladislaio Re d'Vngaria, e regnò 34. anni.
- 9 Mahomet successe ad Amurath. Fu homo empio, e poco timoroso di Dio. Fece grande la casa con l'acquisti di lui Imperij. L'uno fu quello di Costantinopoli, l'altro di Trabisonda. Soggiogò dodici Regni, & prese 200. Città de' Christiani. Si morì di colico l'anno 21. del Regno suo.
- 10 Baiaseth ruppe Zizimo suo fratello, & posto in fuga il Caramano, si sotomise la Valachia. Si mosse contra il Soldano d'Egitto. Tolle a' Vinitiani Modone, Lepanto, & Durazzo. Fu uelenato da Selim suo figliuolo, il quale, fatto morir Acomat, & Curchut suoi fratelli, entrò nell'Imperio. Visse Baiaseth nel Regno 30. anni.
- 11 Selim terribile fra tutti gli altri, venne a giornata col Sofsi, & lo ruppe. Vinse Campione, & Tomombeio Soldani. & occupò il Cairo. Aggiunse al suo Imperio l'Egitto, & la Siria, & dopo molte uittorie, uenutogli a canchero nelle reni, si morì l'anno 7. del suo Regno.
- 12 Solimano successe a Selim l'anno 1518. Il terzo anno del suo Regno occupò Belgrado in Vngaria. Prese l'Isola di Rodi: & l'anno 1524. entrato nell'Vngaria vinse il Re Lodouico, & hebbe Buda. Si pose poi con l'assedio intorno a Vienna, ma ne fu cacciato da Carlo Quinto. Guerreggiò co' Vinitiani a Corfù. In ultimo tentò l'acquisto dell'Isola di Malta, che non gli successe. Ritornato poi in Vngaria, tre giorni innanzi alla presa di Zighet venne a morte: la quale stette celata a tutto il mondo, fin che uennero le noue, che Selim suo figliuolo era entrato al gouerno dell'Imperio, l'anno 1566.
- 13 Selim rimaso solo figliuolo di Solimano, dopo la presa di Zighet, doue era uenuto a morte suo padre: fu messo in sede per sommo arificio di Mehemet Bassa: prima che la predetta morte tenuta occultata si publicasse nel mondo. Costui rassendò Aiman ribellato in Arabia. Mossa poi la guerra a' Venetiani, oltre allo hauer occupato Dulcigno, Antinari, & altri luoghi nell'Albania, prese il Regno di Cipri. Ma uenuto a giornata con l'armata della Lega, hebbe una grauissima rotta. Dopo la quale pacificatosi con la Rep. mandò la sua armata in Africa, & ricuperò Tunisi, & la Goletta, posedute per auanti dal Re di Spagna. E fece queste cose, mentre esso attendeva a piaceri ne' suoi serragli, godendo le donne, & il uino.
- 14 Amurath figliuolo di Selim entrò nell'Imperio, otto giorni dappoi la morte del padre l'anno 1574. fatti prima ammazzare (secondo l'antico Barbaro costume di quella Nazione) cinque fratelli, per goderli lo stato senza alcun sospetto. Giouane di 28. anni. dimostrò studioso, & edotto molto alla sua religione, & giustizia, & grandissimi terrori di Solimano suo auo.

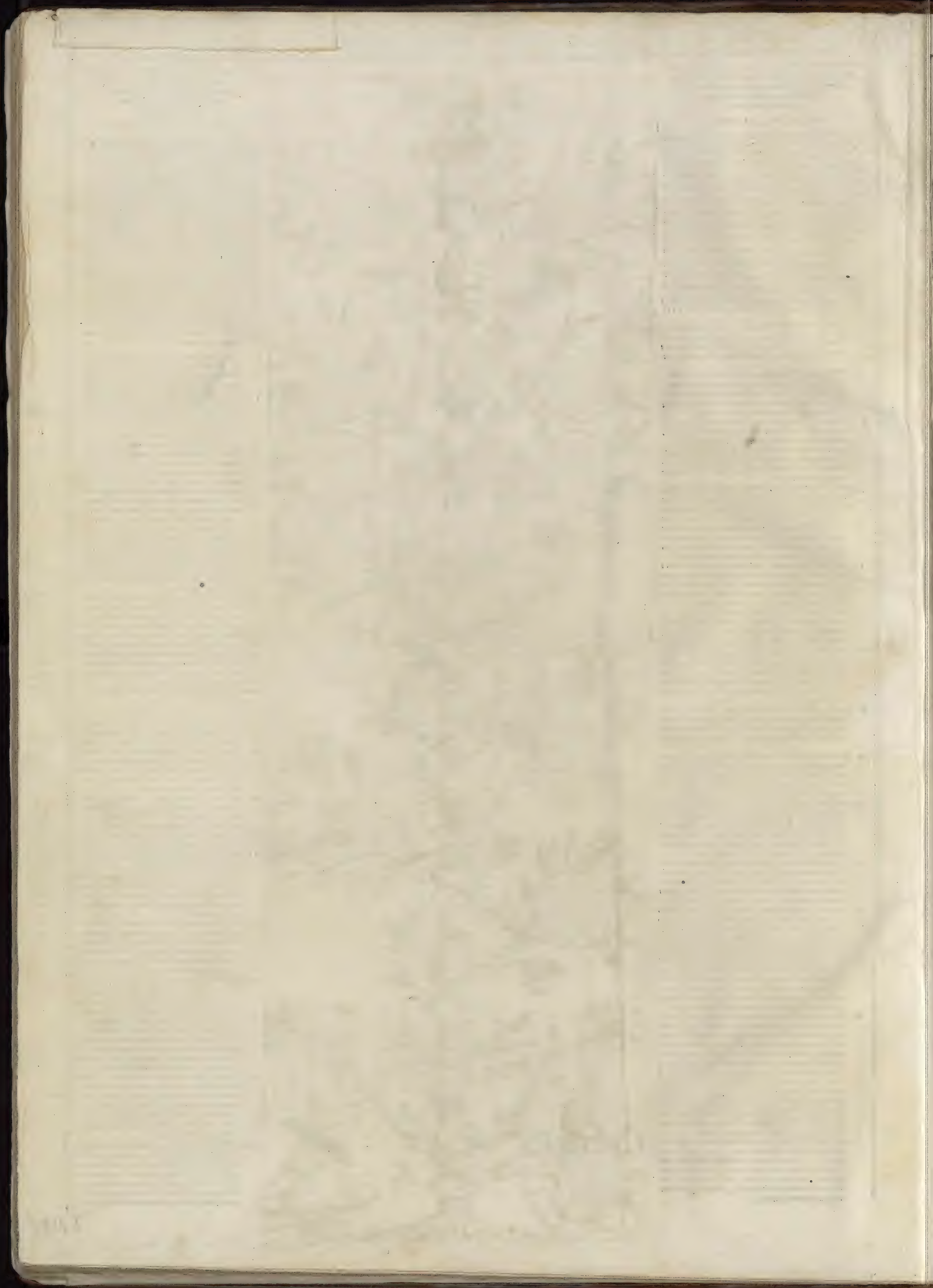
ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. Egidio di Noailles, Abbate di Lilla, & S. Amandi, Christianiss. Gall. Regis a Secretiori consilio, & apud Turcarum Imp. Legato.

FRANCISCVS SANSOVINVS.

SUMMAS Deo Opt. Max. gratias habeo, quando, quo tempore meum ardens de tua uirtute Studium Tibi declarandi in animo erat, fecit, ut Te Penitus appelleres. Intellexi nam ego de tua magnificentia, & animi praefantia, quae tua Summa cum laude, & eximia gloria apud Selimum, indeq. apud Amurathem Turcarum Imp. Christianissimū Regis Legatum egerit. Tu mirabilis prudentia, hique, quae uere Principis Legatum decens, uirtutibus ita negotia gestisti, ut disceres maxime tui desiderium non solum apud eos, qui Te norunt, Christianos homines sed etiam apud Barbaros ipsos reliqueris, ut Te Constantino polis ipse, & praesentem adamaueris, & abeuntem laudibus, & amore prosequatur, qui uiam in legatione instituit, ut nihil praeferat infum, si fecutus, omnia, quae suspensum in se aliquam, Oratore indignum praeserrent, auferret; ut exemplo tuo docti oratores eam sibi laudem comparare possint, quā Tu Summam Tibi ex laudabili uita cur su acquiristi. Quae cum ad singulare Christi Regis iudicium pertineant, qui sua a te negotia tractari uoluerit, est tamen, cur tibi plurimum homines gratulentur, sibi ipsi gaudeant, Gallis praecipue, qui Te suarū uerū actorem, prudentem, administratorem nati sunt. Neg. tamen est, ne ego breui hac epistola complecti uelim, quae cum uolumen requirant, aliud magis opportunum tempus a me referatur: est potius, ut Tu animam amplectens meum, uenia me dignum putes; qui non ea tibi nunc offeram, quae a tua Summa uirtute, summiq. meritis requiruntur, officium fortasse, ut quod a me nunc desideratur, eligendo non desideretur. Cruiam ea mihi uires addantur, quae animo meo respondere possint, gratias certe me agnosces, sed quoquo modo sit, & id uirū imbecillitati, non animi uoluntati assignetur, non immemor me in eo tempore habebis, cuiq. uis obferantur. Ven. VII. id. Sext. 1578.

- 1 Othomans primus Rex Turcarum, cepit regnare anno Domini 1301. Hic magnam Bithyniam partem subegit: & maxime cum nobilitate expugnata Sebastia. Regnauit an. 28.
- 2 Orchanes patri successit: Rem a patre inchoatam studio, & prudentia auxit. Mysiam, Lycaniam, Phrygiam, & Cariam domuit. Prusiam uic cepit, Regiam olim Bithyniae sedem. Ibi accepto graui uulnere interijt anno Regni sui 22.
- 3 Amurathes Orchanis filius Antiam paternamq. felicitatem emulatus, a Ioanne Paleologo uocatus Callipolim occupat: in ipsum quoque Palaologum grauem impetum facit. Postea Seruam, Bulgariamq. ingressus, occupata Andrinopoli, ab Lazari seruo interfectus est anno sui Regni 23.
- 4 Baiaseth, Solimano fratre interfecto, & Regno paterno occupato, magnam Bulgariam partem debellauit, & crudelissimas in Hungaria, Albania, & Valachia excursionses fecit. Totam fere Graciam subegit. Costantinopolim obsedit annis 8. neque uilla ratione Imperij caput illud seruari poterat, ni Tamberlanes, Rex Scythiae, ei occurrisset, qui Baiasethem uicit, atque in ferream caueam de trusum per totum circumduxit, donec in fata con cederet anno 1397.
- 5 Cysicelebes filius praedicti, e manibus hostium ereptus, paternum imperium recuperat. Et Sigismundo Hungariae Regi aduentanti fortiter se opposuit, quare Sigismundus fugere cogitur. Victor cum Despotum bello laceffere inciperet, morte pre uentus in ipso atatis flore obiit anno Regni 6.
- 6 Moyses Imperium usurpauit. Sed, interfecto Orchanne, dum ipse crudeliter regnat, ab Mahomete interfectus: Cui omnes alij successerunt, scilicet Amurath cum sequentibus.
- 7 Mahometes Bulgaros, & Valachos afflixit, tributumq. magnum imposuit, loca omnia, quae Tamberlanus occupauerat, recepit. Cōplures Principes Turcas ex Galatia, & Cappadocia pulsos exstirpauit. Adrianopolim, quae caput est Thraciae, Sedis Imperatorie loco habuit. Obijt anno Regni sui 17.
- 8 Amurathes, Mustapham patrum fundit ac delect. Primus Ianizarios instituit, quorum uiribus, qui succedere, totum debellarunt Orientem. Venetis Thessalonicam ademit. Ladislaum Hungariae Regem uicit. Regnauit annos 34.
- 9 Mahometes Amurathi succedit. Impiissimus, nullum Deum credidit. Magni cognomen Othomanice familie quesiuit. Duo Imperia Constantino politanum, & Trapezuntinum subuertit. Duo Regna cepit, & ducentas Urbes Christianas ademit. Colico dolore correptus, moritur an. Regni 31.
- 10 Baiasethes fratre Zizimum uincit, & fugat: & Caramano fuso Valachiam subegit. In Sultanium Aegyptium mouit. Venetis Methonem, Lepan thum, & Dyrrachium ademit. A Selimo ueneno necatur, qui, sublati fratribus Acomath, & Curchut, occupauit Imperium. Moritur Baiasethes an no Regni 30.
- 11 Selimus omnium Imper. Turcarum terribilis Sophim uicit ac fugauit. Campsonum, & Tomombeum multis deleuit prelijs. Aegyptiū, Arabiamq. suo adiecit Imperio. Reuerfus Constantinopolim uic in renibus contraxit, quod cancri in morem serpens eum exstinxit, anno Regni 7.
- 12 Solimanus patri Selimi succedit anno 1518. anno Regni tercio Belgradum expugnat. Rhodum capit anno 1524. Ludouicum Regem Hungariae uincit. Budam in deditionem accepit. Maximo exercitu Viennam oppugnans, a Carolo Quinto Imperatore fugatur. Corcyram inuadit. Melitam Insulam expugnare conatus, ab Equitibus expulsus est. Reuersus postea in Hungariam, dum Zighetum oppugnat, moritur anno 1566. Cui successit Selimus secundus, Turcarum Imperator Maximus.
- 13 Selimus filius Solimani, post mortē patris in Hugariam, successit in Imperio pacifice. Hic rupto fœdere cum Venetorum Rep. bellauit. Insulam Cypriam occupauit anno 1571. Sed non multo post, classe Turcica a Christianis uicta, sed ab eo restituta, receptis in Africa, Aphrodisio, & Goletta, mortuus est 1574.
- 14 Amurath, Selimi filius, Imperio potitus, diebus post patrem mortuum octo, quinque fratres (barbaro uetere eius Nationis more) occidit, ut absque ullo timore uitam degeret, annorum uiginti octo: religionis Mahometane studiosus, eiq. uehementer addictus, iustitiae uirum in modū obferantissimus. Solimanū auum mirabiliter imitatur.

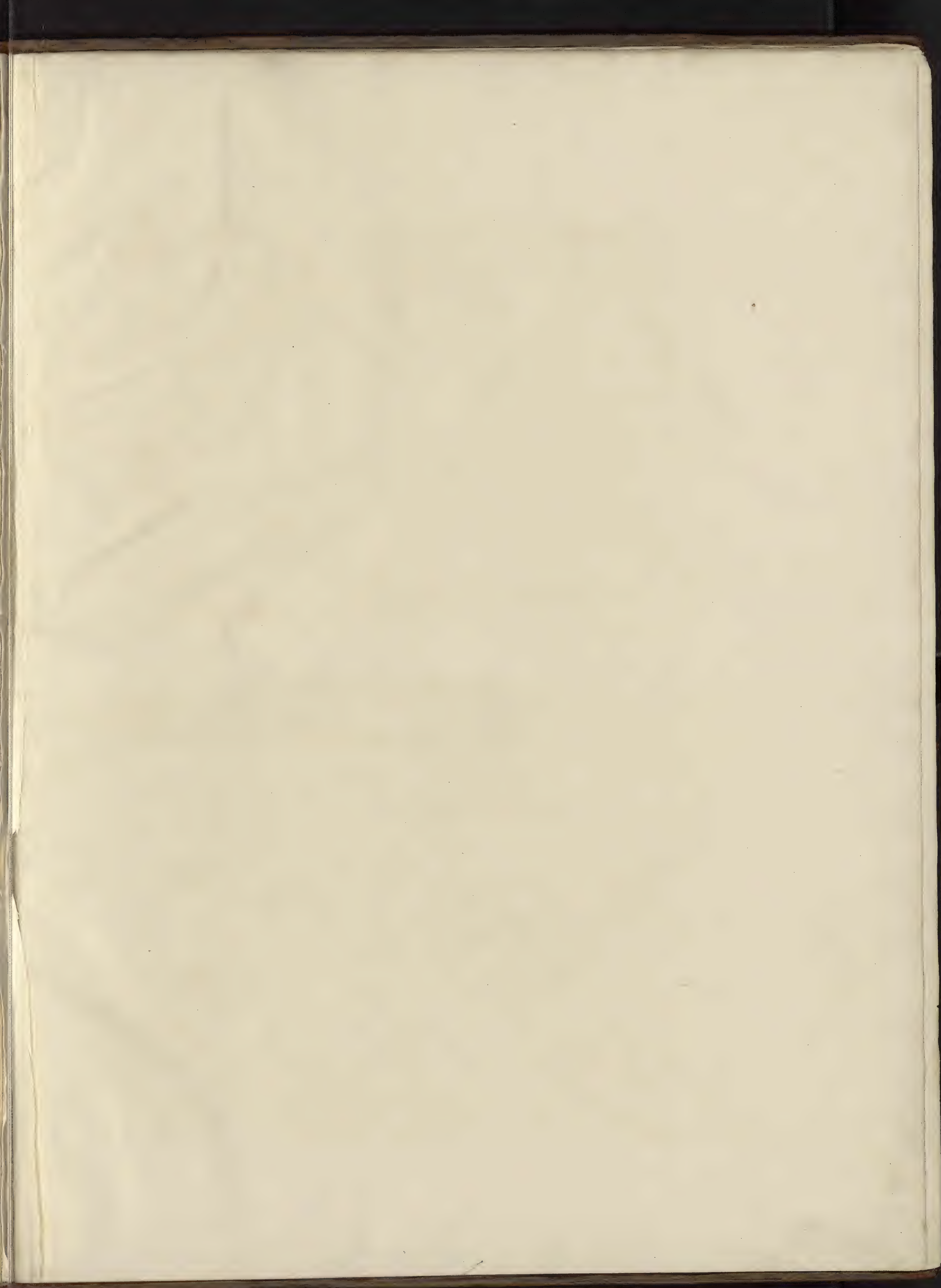

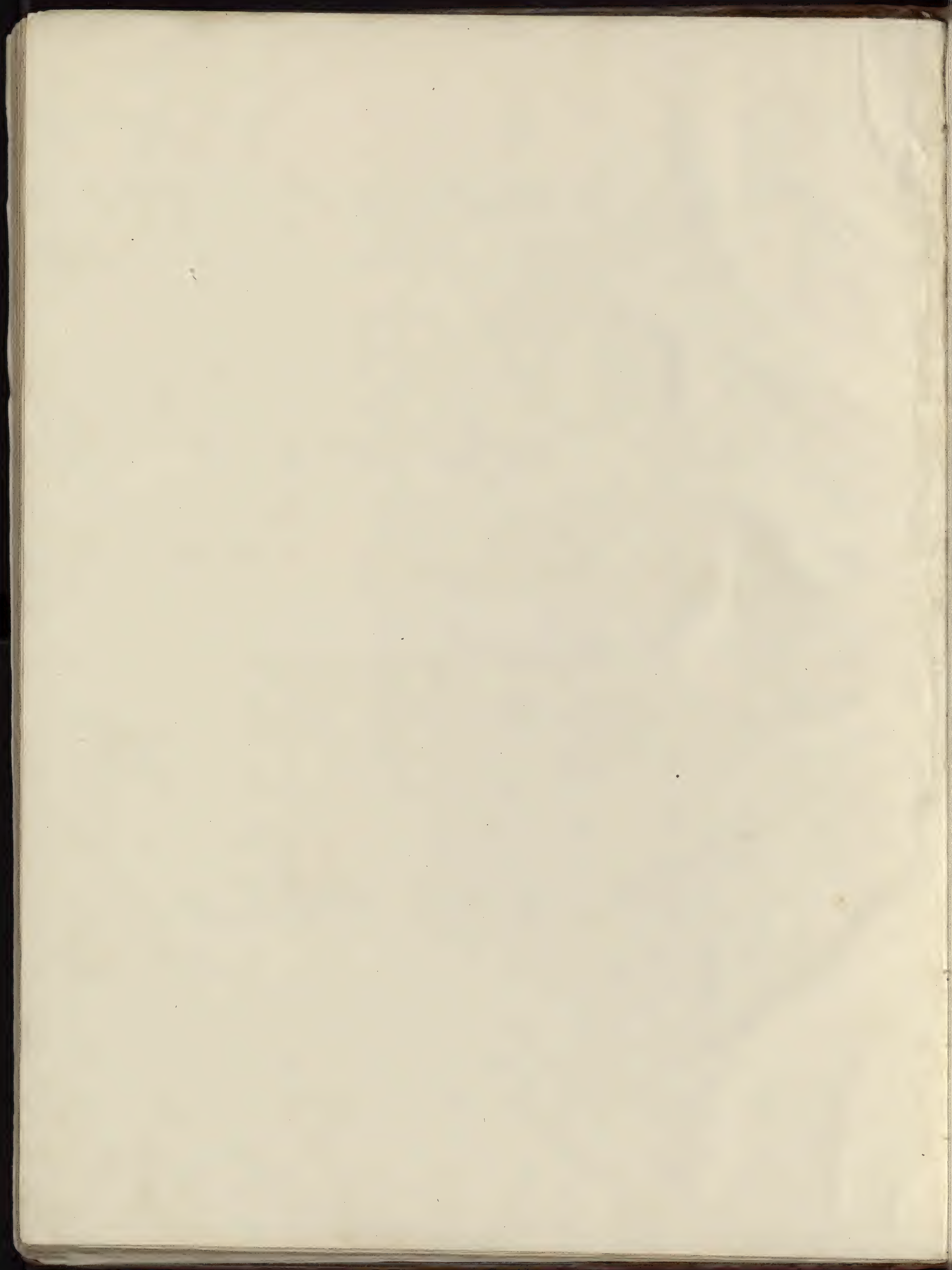

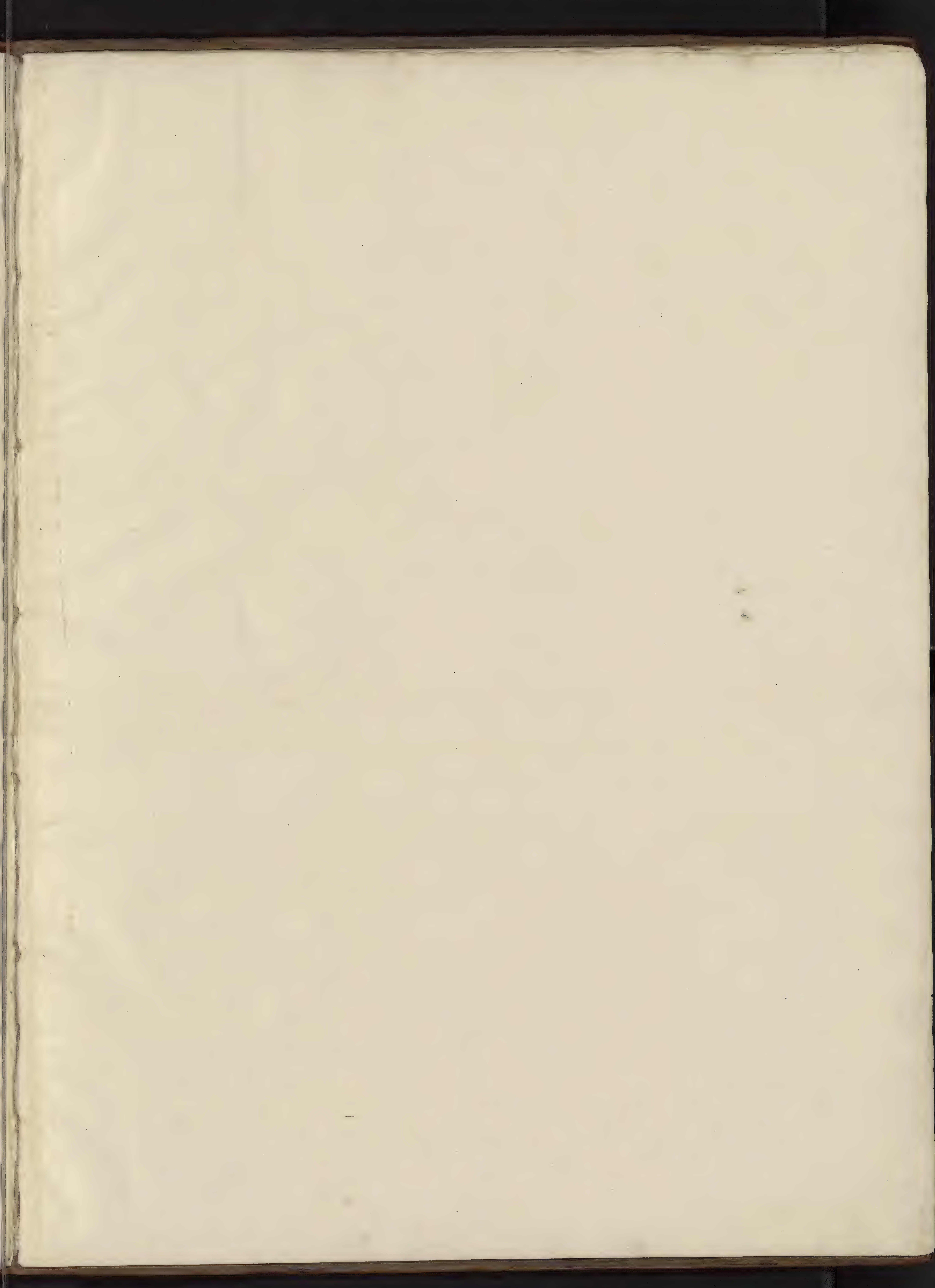

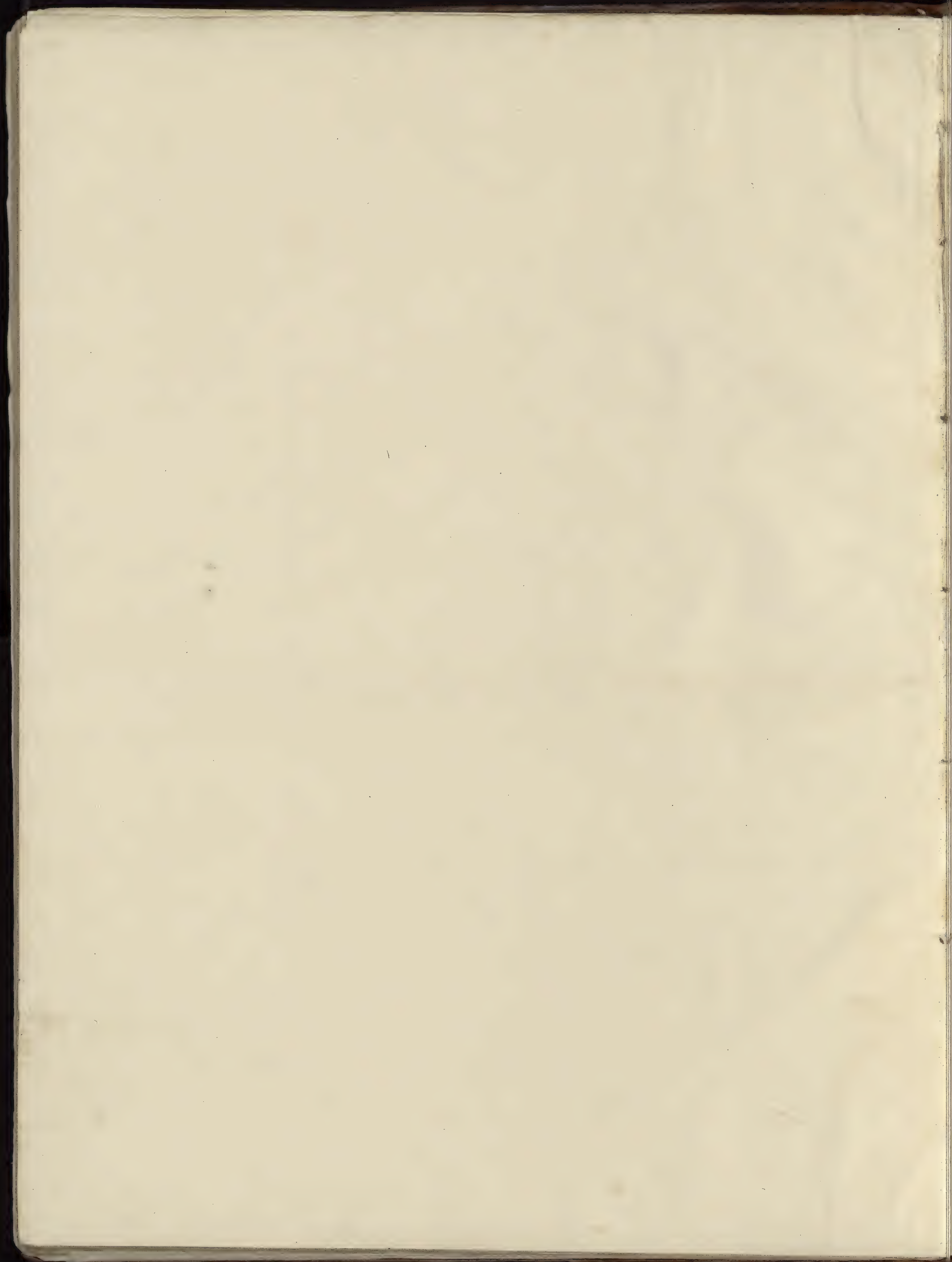

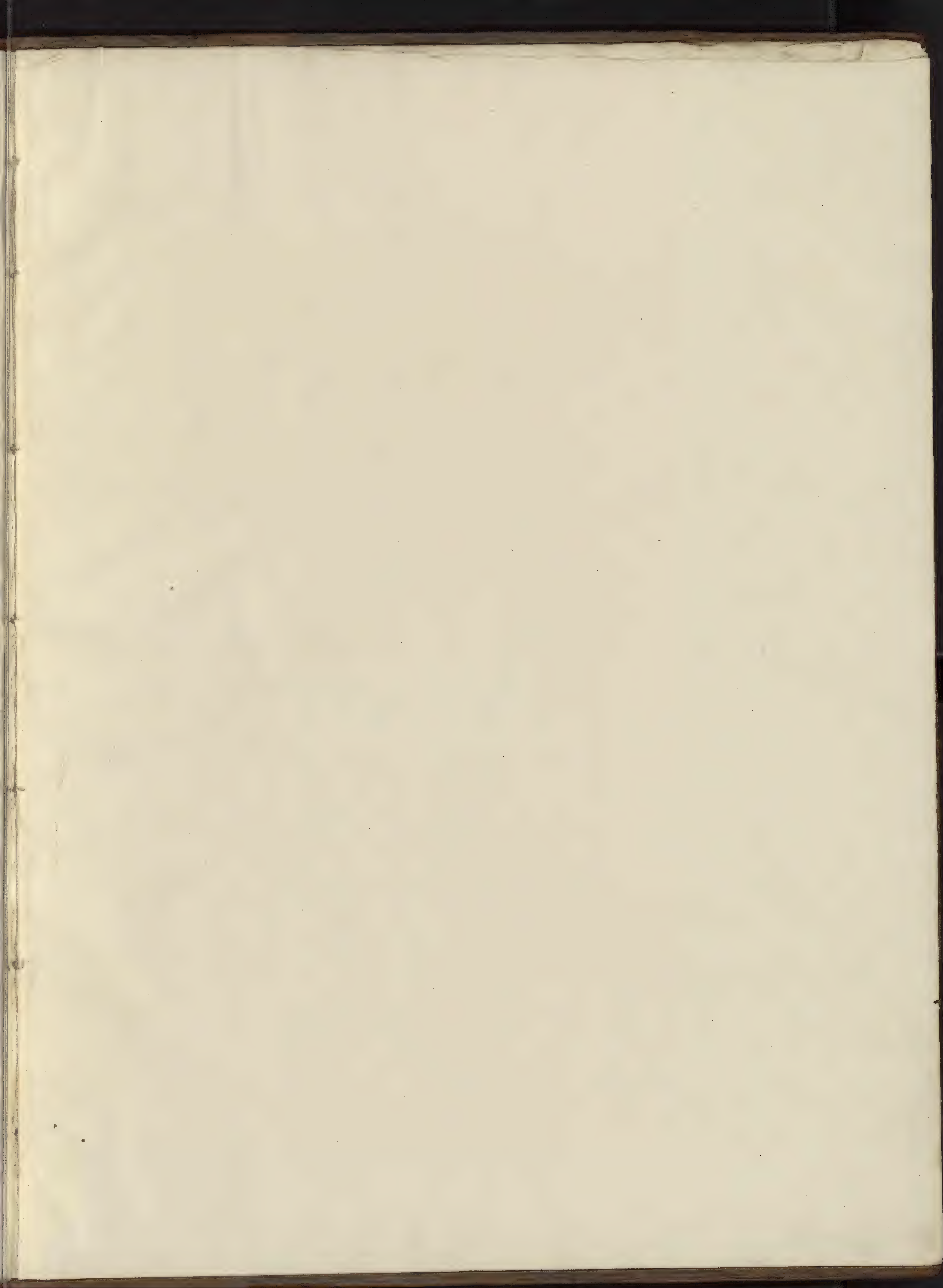

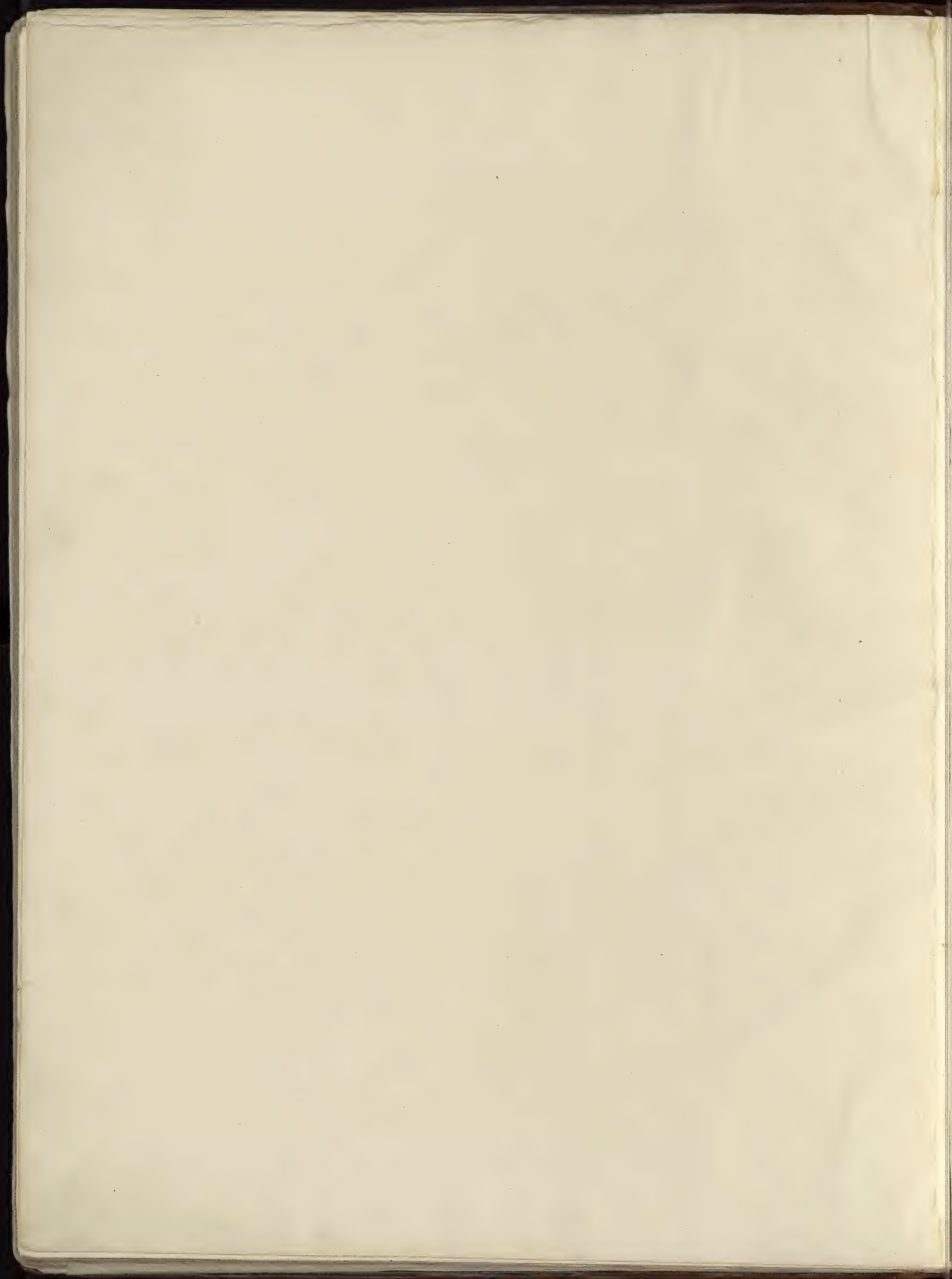

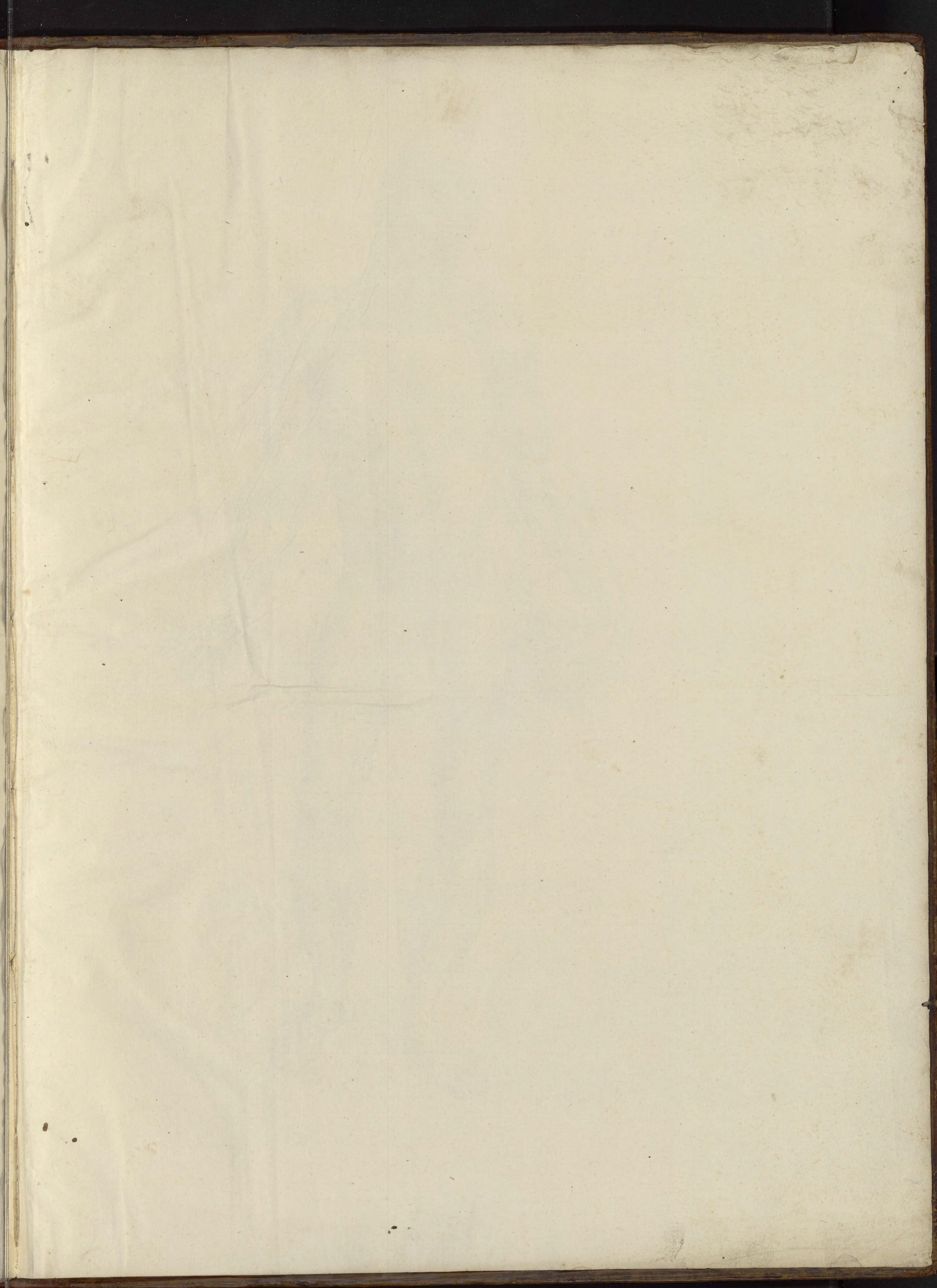

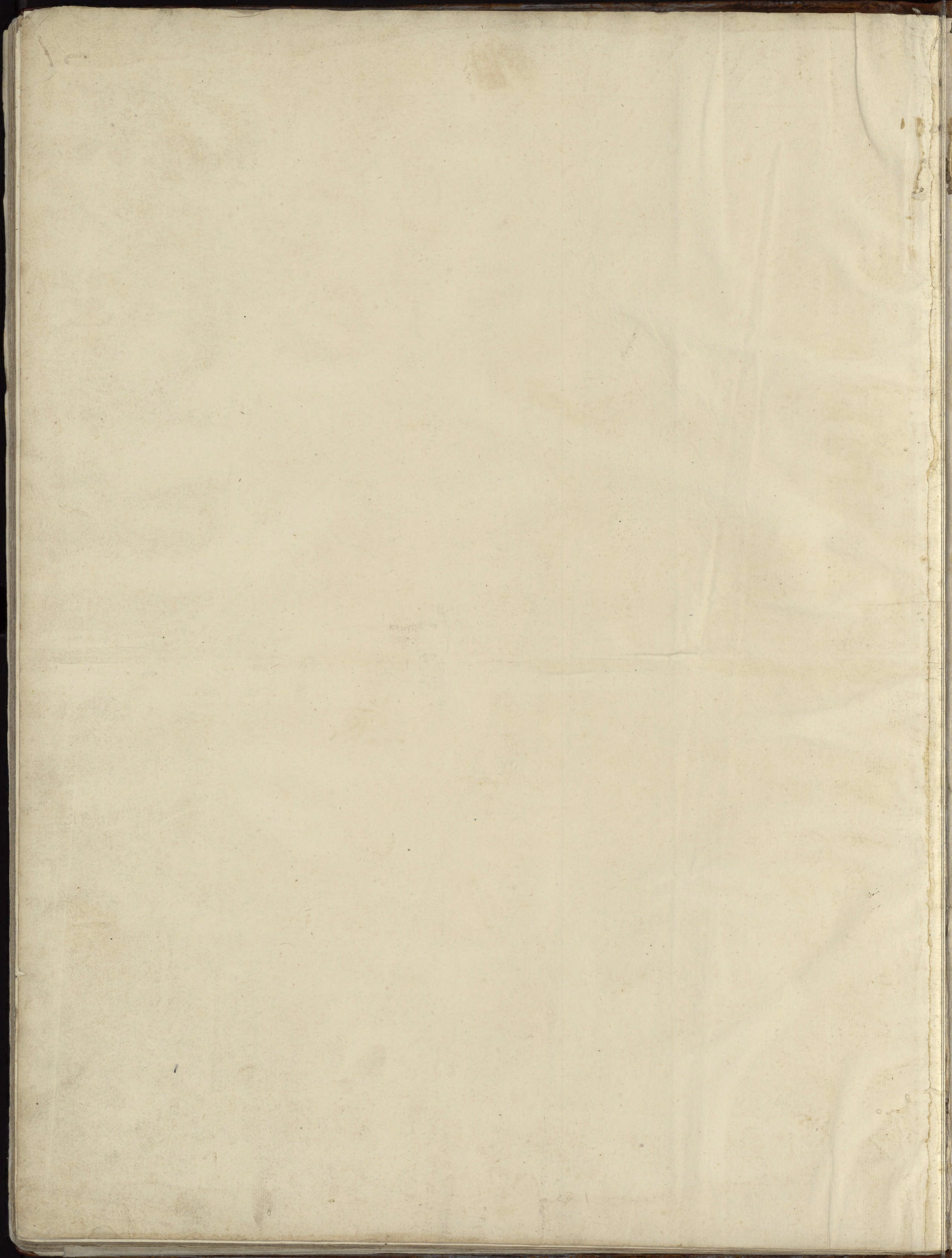

IOANNES

PONETHOWSKI

ABBAS

GRADICENSIS